

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

HANDELINGEN 1-2-3-4-5-6

VERGADERINGEN VAN OKTOBER 1992

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

BENOEMING VAN HET BUREAU

BENOEMING VAN DE VLAAMSE REGERING

COMMISSIE LAAKBARE PRAKTIJKEN

DIALOOG VAN GEMEENSCHAP TOT GEMEENSCHAP

HULPVERLENING AAN HET VOORMALIGE JOEGOSLAVIE

INTERPELLATIES

ONTSLAG VAN DE VLAAMSE EXECUTIEVE

OPENING VAN DE GEWONE ZITTING 1992-1993

REGERINGSVERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING

SCHEEPSBOUWACTIVITEITEN IN VLAANDEREN

TAALUNIE

VERDRAG BETREFFENDE DE EUROPESE UNIE

VRAGEN OM UITLEG

Inhoud

Nr. 1 Dinsdag 20 oktober 1992 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1

Opening van de gewone zitting 1992-1993, blz. 1

Boodschappen, blz. 1

Benoeming van het bureau, blz. 1
Sprekers : de heren L. Hancké, A. Denys, E. Van Rompuy, F. Dewinter

Toespraak van de voorzitter, blz. 2

Ontslag van de Vlaamse Executieve, blz. 4

Benoeming van de Vlaamse regering, blz. 4

Regeling van de werkzaamheden, blz. 5

Nr. 2 Dinsdag 20 oktober 1992 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 7

Begrotingen
Indiening en verwijzing, blz. 7

Begrotingsstukken
Indiening en verwijzing, blz. 7

Ontwerpen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 7

Voorstellen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 7

Voorstellen van resolutie
Indiening en verwijzing, blz. 8
Invulling, blz. 8

Boek van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 8

Verslag van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 9

Advies
Indiening en verwijzing, blz. 9

Verslagen
Indiening, blz. 9

Jaarverslagen
Indiening, blz. 9

Moties
Indiening en verwijzing, blz. 9

Verzoekschrift
Indiening, blz. 9

Omslag 2

Besluiten van de Vlaamse Executieve
Indiening en verwijzing, blz. 9

Ministerieel besluit
Indiening en verwijzing, blz. 10

Opmerking van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 10

Bureau van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 10

Kennisgeving van de Vlaamse Executieve
Indiening, blz. 10

Arresten van het Arbitragehof
Indiening, blz. 10

Kennisgevingen van het Arbitragehof
Indiening, blz. 11

Schriftelijke vragen
Indiening, blz. 11

Samenstelling van een commissie en een werkgroep

Wijziging onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 11

Regeringsverklaring van de Vlaamse regering, blz. 11
Spreker : Minister-president L. Van den Brande.

Regeringsverklaring van de Vlaamse regering
Debat, blz. 13

Sprekers : de heren A. Denys, E. Van Rompuy, F. Dewinter, V. Anciaux, P. Van Grembergen, L. Hancké, J. Geysels, F. Van den Eynde, J. Van Hauthem, G. Annemans, E. Van Rompuy, L. Dicricks, J. Decorte, minister-president L. Van den Brande.

Regeringsverklaring van de Vlaamse regering
Hoofdelijke stemming, blz. 31

Regeling van de werkzaamheden, blz. 32

Bijlagen
Vragen om uitleg

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
Vraag om uitleg van de heer W. Verreycken tot de heer L. Van den Brande, voorzitter van de Vlaamse Executieve, over het opstellen van een nieuw cultureel verdrag tussen Vlaanderen en Nederland en over het instellen van een gemeenschappelijke vertegenwoordiging en infrastructuur, blz. 34

Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften
Vraag om uitleg van de heer J. De Mol tot de heer L. Van den Brande, voorzitter van de Vlaamse Executieve, over de algemene voorwaarden waaraan een omzendbrief moet voldoen, blz. 37

Commissie voor de Media
Vraag om uitleg van de heer H. Van Dierendere tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de inbreuken van VTM en BRTN op de wetgeving van de reclame, blz. 41

Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting
Vraag om uitleg van mevrouw V. Dua tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de wet op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw en het beleid met betrekking tot de afgifte van ontbosningsvergunningen, blz. 50

Nr. 3 Woensdag 21 oktober 1992 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 53

Boodschap, blz. 53

Samenstelling van commissies en een werkgroep
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 53

Motie van orde
Coördinatie van tic werkzaamheden van de Raad, blz. 53

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag betreffende de Europese Unie, van zeventien protocollen en van de slotakte met driëndertig verklaringen, opgemaakt te Maastricht op 7 februari 1992
... 211 (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 54
Sprekers : de heren H. Suykerbuyk, L. Dhoore, A. Kempinaire, L. Dierickx, D. Van der Maelen, P. Dewael, F. Van den Eynde, W. Verreycken, G. Geens, J. Van Hauthem, G. Annemans, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 72

Nr. 4 Woensdag 21 oktober 1992 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 73

Motie van orde
Voorstel tot verdaging van een agenda-punt, blz. 73

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag betreffende de Europese Unie, van zeventien protocollen en van de **slotakte** met drieëndertig verklaringen, opgemaakt te Maastricht op 7 februari 1992 (Voortzetting)

Algemene bespreking, blz. 73

Sprekers : de heren H. Van Dienderen, H. Suykerbuyk, P. Van Grembergen, A. Denys, P. Dewael, H. Candries, G. Annemans, L. Martens, J. Van Hauthem, C. Moors, L. Die-rickx, J. Caubergs, F. Van den Eynde, minister-president L. Van den Brande

Artikelsgewijze bespreking, blz. 104

Regeling van de werkzaamheden, blz. 104

Nr. 5 Donderdag 22 oktober 1992
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 107

Voorstel van resolutie van de heren M. Olivier, G. Swennen, A. Kempinaire, G. Annemans, P. Van Grembergen en H. Van Dienderen in verband met de toestand in en de hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië
— 234 (BZ 1992) — Nrs. 1 (+ bijlage) en 2
Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 107

Voorstel van resolutie van de heren M. Cordeel en G. Antheunis betreffende het scheepsbouwbeleid in Vlaanderen
— 225 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 5
Bespreking, blz. 107

Sprekers : de heren F. Dielens, A. Denys, M. Cordeel, J. Lenssens, J. Sleenckx, J. Ulburghs, F. Wymeersch, mevrouw M. Vogels, de heren L. Hancké, H. De Croo, H. Van Dienderen, H. Candries, J. Geysels, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 131

Nr. 6 Donderdag 22 oktober 1992
Middagvergadering

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer J. Ulburghs tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de opening van een **kleizone** voor grindbaggeers in Limburg, blz. 133

Actuele vraag van mevrouw T. Merckx-Van Goey tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huis-

vesting, over de blokkering van het **aanbe-stedingsdossier** voor het wachtbekken te **Miskom**, blz. 134

Actuele vraag van de heer L. Pierco tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de herwaardering van de opbrengst van verkopen door erkende **huisvestingsmaat-schappijen**, blz. 135

Actuele vraag van de heer G. Vermassen tot de heer L. Van den Brande, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetens-chapsbeleid, Energie en Externe Betre-kingen, over het ontwerp van decreet tot oprichting van het Grindfonds en tot rege-ling van de grindwinning, blz. 136

Actuele vraag van de heer J. Van Hau-them tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over een gemeentelijk referendum over het statuut van Voeren, blz. 137

Actuele vraag van de heer M. Olivier tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minis-ter van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegen-heden, over de afwerking van de N 58 in Wervik-Menen, blz. 138

Actuele vraag van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minis-ter van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegen-heden, over de slibstortproblematiek, blz. 139

Actuele vraag van de heer C. Lisabeth tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minis-ter van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegen-heden, over het nieuwe ontwerp van sta-tuten voor de Intercommunale Maat-schappij voor Watervoorziening in Vlaan-deren, blz. 141

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegen-heden, over de invoering van de vaste **boe-kenprijs**, blz. 142

Actuele vraag van de heer E. Van Vae-renbergh tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aange-legenden, over het personeelstekort in de culturele centra in Vlaams-Brabant, blz. 143

Actuele vraag van de heer H. Van Dien-deren tot de heer H. Weckx, Vlaamse mi-nister van Cultuur en Brusselse Aange-legenden, over de oprichting van de Vlaamse Raad voor reclame en sponso-ring op radio en televisie, blz. 143

Actuele interpellaties en toegevoegde ac-tuele vragen (Regl. art. 77 en 75, 4, c)

Actuele interpellatie van de heer R. Swennen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de plannen om een vierde rijstrook aan te leggen op de E 40 tussen **Everberg** en Sterrebeek in de richting van Brussel

Actuele vraag van de heer L. Standaert tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de coördinatie tussen federale en gewestelijke regering inzake een vierde rijstrook tussen **Ever-berg** en de Brusselse ring

Actuele vraag van de heer H. Van Dien-deren tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de aanleg van een vierde rijstrook op de E 40 tussen **Ever-berg** en Sterrebeek in de richting van Brussel, blz. 144

Sprekers : de heren R. Swinnen, L. Standaert, H. Van Dienderen, me-vrouw T. Merckx-Van Goey, de heren L. Pierco, E. Van Rompy, minister T. Kelchtermans, minister J. Sauwens

Voorstel van resolutie van de heren M. Olivier, G. Swennen, A. Kempinaire, G. Annemans, P. Van Grembergen en H. Van Dienderen in verband met de toe-stand in en de hulpverlening aan het voor-malige Joegoslavië
— 234 (BZ 1992) — Nrs. 1 (+ bijlage) en 2
Voorstel tot spoedbehandeling
Bespreking, blz. 151

Sprekers : de heren M. Olivier, minis-ter-president L. Van den Brande

Ontwerp van decreet houdende goedkeu-ring van het verdrag betreffende de Euro-pese Unie, van zeventien protocollen en van de **slotakte** met drieëndertig verkla-ringen, opgemaakt te Maastricht op 7 fe-bruari 1992

— 211 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3
Aangehouden stemmingen, blz. 152
Hoofdelijke stemming, blz. 155

Spreker : de heer W. Verreycken

Voorstel van resolutie van de heren M. Cordeel en G. Antheunis betreffende de scheepsbouwactiviteiten in Vlaanderen
— 225 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 5
Aangehouden stemmingen, blz. 156
Hoofdelijke stemming, blz. 158

Sprekers : de heren M. Cordeel, F. Wymeersch, J. Lenssens, mevrouw M. Vogels

Voorstel van resolutie van de heren M. Olivier, G. Swennen, A. Kempinaire, G. Annemans, P. Van Grembergen en H. Van Dienderen in verband met de toe-stand in en de hulpverlening aan het voor-malige Joegoslavië
— 234 (BZ 1992) — Nrs. 1 (+ bijlage) en 2
Hoofdelijke stemming, blz. 160

Motie van aanbeveling van de heer G. Annemans tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer G. Annemans gehouden in-terpellatie tot de heer J. Sauwens, Vlaam-se minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de ont-wikkeling van de dialoog van gemeen-schap tot gemeenschap
— 217 (BZ 1992) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 162

Sprekers : de heren G. Annemans, P. Van Grembergen

Motie van aanbeveling van de heren F. Van den Eynde en F. Dewinter tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer F. Van den Eynde gehouden **interpellatie** tot de heer L. Van den Bossche, **Vlaamse minister** van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de weigering om een klacht aan de Commissie Laakbare Praktijken over te maken

— 218 (BZ 1992) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 163

Spreker : de heer F. Van den Eynde

Motie van aanbeveling van de heer P. Dewael tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer P. Dewael gehouden actuele **interpellatie** tot de heer H. Weckx, **Vlaamse minister** van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de beslissing tot reorganisatie en herstructurering van de Taalunie

— 219 (BZ 1992) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 164

Spreker : de heer H. Olaerts

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer L. Dierickx tot de heer N. De Batselier, **Vlaamse minister** van Leefmilieu en Huisvesting over de naleving van de Europese richtlijnen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, blz. 165

Sprekers : de heren L. Dierickx, A. Denys, F. Wymeersch, F. Vercot, M. Olivier, minister N. De Batselier

Interpellatie van de heer L. Van Nicuwenhuisen tot de heer N. De Batselier, **Vlaamse minister** van **Leefmilieu** en Huisvesting over de voorbereiding van een mogelijke ingebruikneming van de smccrpijp van Tessenderlo naar **Antwerpen**, blz. 170

Sprekers : de heren L. Van Nicuwenhuisen, H. Olaerts, J. Gysels, minister N. De Batselier

Interpellatie van de heer L. Barbé tot de heer N. De Batselier en mevrouw W. Demeester-De Meyer, **Vlaamse minister(s)** van Leefmilieu en **Gezondheidsinstellingen**, over de kwaliteit en de **kwantiteit** van het drinkwater, blz. 174

Sprekers : de heren L. Barbé, minister N. De Batselier

Motie van aanbeveling, blz. 179

Interpellatie van de heer J. Ulburghs tot de heer T. Kelchtermans, **Vlaamse minister** van Openbare Werken, **Ruimtelijke Ordening** en Binnenlandse **Aangelegenheden** over de noord-zuidverbinding in Limburg, blz. 179

Sprekers : de heren J. Ulburghs, H. Olaerts, minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer J. Sauwens, **Vlaamse minister** bevoegd voor de huisvesting van de **diensten** van het ministerie van de **Vlaamse Gemeenschap** in **Brussel**, blz. 182

Sprekers : de heren F. Dewinter, minister J. Sauwens

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Bossche, mevrouw W. Demeester-De Meyer en mevrouw L. Detiège, **Vlaamse minister(s)** bevoegd voor **Onderwijs, Gezondheidsinstellingen** en bijstand aan personen over het autisme in Vlaanderen, blz. 187

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, F. Dielens, L. Goutry, minister L. Van den Bossche

interpellatie van mevrouw M. Aelvoet tot mevrouw L. Detiège, **Vlaamse minister** bevoegd voor het **Tewerkstellingsbeleid** en **Gezondheidsinstellingen**, over het standpunt van de Vlaamse regering **inzake** het aangekondigde AIDS-onderzoek bij kandidaat-rijkswachters, blz. 193

Sprekers : mevrouw M. Aelvoet, mevrouw L. Maximus, de heren G. Annemans, E. De Groot, F. De Man, F. Van den Eynde, minister L. Detiège

Interpellatie van de heer E. De Groot tot mevrouw L. Detiège, **Vlaamse minister** bevoegd voor **Gezondheidsinstellingen** over de AIDS-preventie, blz. 201

Sprekers : de heer E. De Groot, mevrouw L. Maximus, de heer F. De Man, minister L. Detiège

Motie van aanbeveling, blz. 207

Regeling van de werkzaamheden, blz. 207

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend

BERICHTEN VAN VERHINDERING

M. Van der Poorten : gezondheidsredenen ;

P. Berben, S. De Clerck : buitenslands ;

E. Derycke, E. Flamant, W. Goossens, L. Tobback, A. Van Aperen : ambtsverplichtingen ;

R. Deswaene : familieverbindingen.

ACTUELE VRAGEN (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer J. Ulburghs tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de opening van een kleizone voor grindbaggers in Limburg

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Ulburghs tot de heer De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting over de opening van een **kleizone** voor grindbaggers in Limburg.

De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs : Mijnheer de voorzitter, de minister heeft aan de grindboeren een vergunning gegeven om 36 hectare **kleizone** uit te baggeren. Dit heeft in Limburg en vooral in het **Maasland** grote beroering veroorzaakt. De ellende wordt daar hoe langer hoe ondraaglijker zowel voor de bewoners als voor het milieu. De minister deed dat tegen de beslissing in van de bestendige deputatie die op 10 maart 1988 de vergunning heeft geweigerd. Is dat juist ?

Is het waar dat de minister de beslissing omtrent het grinddecreet dat in de Vlaamse Raad moet worden behandeld, niet heeft afgewacht ? Is het juist dat de minister de wijziging van het gewestplan voor klei- en landbouwzones niet heeft afgewacht ? Is er ecologische winst bij het opvullen van grindgebied. Men heeft daarover de grootste twijfels. Het **Maasland** wordt één waterplas. Men vreest dat de omringende dorpen niet meer leefbaar zullen zijn.

Mijnheer de minister, welke garantie geeft u dat er niet meer gronden zullen worden prijsgegeven na 2005, het jaar waarin de baggering zou worden stopgezet ? Heeft u de petitie van de bewoners ontvangen en wat is uw reactie daarop ? Hebt u een idee van

de tewerkstelling die er het gevolg zal van zijn ? De betrokken Nederlandse firma neemt blijkbaar heel weinig Belgische werknemers in dienst. Het **Maasland** is een prachtig ecologisch gebied, een bijzonder belangrijk cultureel landschap dat dreigt ten onder te gaan.

De voorzitter : Minister De Batselier heeft het woord.

Minister N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, de heer Ulburghs heeft gelijk deze problematiek aan te snijden. Hij zal zich herinneren dat ik reeds vroeger aan het probleem heb gewerkt. Ik tracht conform de grindnota van 1990 te handelen. Het is niet juist dat ik een vergunning zou hebben afgegeven voor wat werd gevraagd. Van de 342 hectaren die werden gevraagd, heb ik er 10 vrijgegeven. Dit cijfer beantwoordt aan het grindquotum zoals het in de **grindnota** is opgenomen. Die grindnota dient als basis voor het ontwerp van grinddecreet dat in de commissie wordt besproken.

De **kleizone** wordt op de biologische waarderingskaart als biologisch weinig waardevol omschreven.

U vraagt of ik garanties kan geven voor de periode na 2005. Ik kan hiervoor geen garanties geven, maar u kunt dat wel. Na goedkeuring van het grinddecreet en met behoud van de noties uit het ontwerp, kan de Vlaamse Raad hieromtrent beslissingen nemen. Dit hangt dus volledig van de Vlaamse Raad zelf af.

Het gewestplan werd inderdaad gedeeltelijk vernietigd door een arrest

De Batselier

van 3 juli 1986 van de Raad van State. In uitvoering van dit arrest heeft de Vlaamse regering bij besluit van 10 juli 1991 het gewestplan opnieuw vastgelegd. De ontgrinding te Kinrooi ligt binnen deze zone van het gewestplan zoals dit in 1991 door de regering is voorgesteld.

U vraagt mij of ik rekening heb gehouden met de reacties van de omwonenden. Bij het bepalen van de voorwaarden in deze vergunning werd rekening gehouden met het beperkte en tijdelijke karakter van twee jaar. Een hele reeks voorwaarden zijn opgelegd, ten einde aan de bekommernissen van de bevolking tegemoet te komen.

Mochten er 342 hectare zijn gegund, dan zouden er inderdaad problemen problemen rijzen. Er is een oppervlakte van 10 hectare gegund voor een beperkte duur van 2 jaar.

De voorzitter : De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik stel vast dat de informatie in Het Belang Van Limburg niet juist is. In dat artikel is er sprake van 36 hectare op de 342 hectare die werden aangevraagd. Het verbaast mij dat dit past binnen het concept van het ontwerp van decreet, aangezien het ontwerp van decreet was vervallen. Het ontwerp is opnieuw bij de Vlaamse Raad ingediend en er moet dus opnieuw over gediscussieerd worden, ten einde tot een democratische besluitvorming te komen.

Met betrekking tot de garanties kan ik alleen maar rekenen op de bewustwording van de bewoners die over het gehele Maasland hoe langer hoe meer reageren en die in de ergste ellende leven en wonen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van mevrouw T. Merckx-Van Goeij tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de blokkering van het aanbestedingsdossier voor het wachtbekken te Miskom.

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van mevrouw Merckx-Van Goeij tot de heer De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de blokkering van het aanbestedingsdossier voor het wachtbekken te Miskom.

Mevrouw Merckx-Van Goeij heeft het woord.

Mevrouw T. Merckx-Van Goeij : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in Het Belang Van Limburg van 19 oktober 1992 en in Het Nieuwsblad van 20 oktober 1992 lees ik dat op vraag van de federale milieuwerkgroep van de SP het aanbestedingsdossier voor het geplande wachtbekken aan de Velpe in Miskom is geblokkeerd.

Ten eerste, is dit juist ? Is inderdaad de uitvoering van een concreet dossier waterhuishoudingswerken opgeschort ? Ook is er in het artikel sprake van vage plannen over waterzuivering. Blijkbaar is er in de discussie onenigheid over de wijze waarop prioriteit moet worden gegeven aan waterzuiveringsprojecten, terwijl het hier om een dossier gaat van waterhuishouding, waterbeheersing. Is het juist dat dit dossier op vraag van de SP-federatie is geblokkeerd ?

Ten tweede, als dit is omwille van de vermenging met het dossier van de waterzuivering, zijn deze geciteerde voorstellen dan in de plannen voor 1991 en 1992 opgenomen ?

Ten derde, dit dossier is niet alleen een oud dossier, maar ook een dossier waarvoor Europese fondsen in het kader van de plattelandzone Hageland zijn opgenomen. In het kader van dit dossier waren hiervoor dus Europese fondsen voorzien, naast een medefinanciering vanuit het gewest en vanuit de respectievelijk bevoegde besturen.

Werd overleg gepleegd met de Euro-

pese Commissie vooraleer tot deze blokkade, en niet opschorting of zelfs afstel, werd beslist ?

Zijn er, in het programma 1991-1993, andere programma's klaar die in aanmerking kunnen komen voor de financiering die voor dit programma voorzien is. Wanneer alternatieven moeten worden voorgesteld en deze voor dezelfde financiering in aanmerking kunnen komen, dan moeten dus afgewerkte dossiers worden voorgelegd ?

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister N. De Batselier : Het is geenszins onze bedoeling om die waterbergingswerken te Miskom volledig te schrappen. Er is wel een voorstel om die waterbeheersingswerken te combineren met de waterzuivering van de Velpe-vallei. Dit zal niet lang meer duren want de Bekkencommissie vergadert op 5 november 1992 om dit dossier te behandelen. Ik heb trouwens ook het advies gevraagd van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).

U vraagt of de Europese fondsen daardoor niet in gevaar zullen komen. In uw vraag zegt u dat voor het einde van 1992 afgewerkte dossiers moeten voorgelegd worden. Dat is niet zo. Enkel de conceptie moet aan de Europese instanties voor eind 1993 worden meegedeeld. Inzake de uitvoering kan men dat nog in 1994 doen. Het is dus duidelijk dat de fondsen voor het Hageland in de functie 5b op geen enkel ogenblik in gevaar komen.

De voorzitter : Mevrouw Merckx-Van Goeij heeft het woord.

Mevrouw T. Merckx-Van Goeij : Mijnheer de minister, uit uw antwoord blijkt dat u de problematiek van de waterhuishouding rond de Velpe alleszins niet op de lange baan wenst te schuiven.

Ik vraag mij echter af of u op dit ogenblik over een wettelijke basis beschikt om de bekkencommissies een beoordelingsbevoegdheid, in de zin van beslissingsbevoegdheid, toe te kennen. In het verleden bestond

Merckx-Van Goey

eveneens de bekommernis om bepaalde werken elkaar niet te laten overlappen of zelfs lijnrecht tegenover elkaar te laten staan. Dit werd mogelijk gemaakt door de correcte werking van de verschillende besturen van de Vlaamse administratie. Na nogal wat vergaderingen bereikten zij daarover onderling een consensus.

Is het niet eigenaardig dat reeds genomen beslissingen opnieuw in vraag kunnen worden gesteld door typische incidenten of welbepaalde vragen? Is het zo dat het akkoord over dit project, dat werd ingediend en goedgekeurd op communautair vlak, reeds voordien werd goedgekeurd door de Europese Commissie zodat u hoogstens nog over kleine wijzigingen kan discussiëren? Deze fondsen zouden nominatim daarvoor reeds bestemd zijn. Ik verzoek u dan ook de administratie te laten nagaan of deze middelen niet in gevaar worden gebracht.

De voorzitter : Minister De Batselier heeft het woord.

Minister N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, het voeren van een integraal en geïntegreerd waterbeheersingsbeleid is duidelijk mijn bekommernis. Alle aspecten van waterbeleid zijn daarbij betrokken. Ik wil geenszins de speelbal worden van eender welke drukkingsgroep. Ik wil zeker niet dat de beschikbare gelden lukraak worden gebruikt, omdat ze van de Europese Gemeenschap afkomstig is.

U vraagt mij ook naar de juridische basis van de bekkencomités. Ik heb niet gezegd dat deze comités over beslissingsbevoegdheid beschikken : die ligt namelijk nog altijd bij mij. Ik kan wel de inspraakmogelijkheden nog uitbreiden, tenzij daartegen bezwaren zouden bestaan. Het lijkt mij hoe dan ook logisch de inspraak een kans te geven hoewel ik het laatste woord heb.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer L. Pierco tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de herinvestering van de opbrengst van verkopen door erkende huisvestingsmaatschappijen.

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Pierco tot de heer De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de herinvestering van de opbrengst van verkopen door erkende huisvestingsmaatschappijen.

De heer Pierco heeft het woord.

De heer L. Pierco : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, op het einde van de jaren tachtig kwam er uit verschillende hoeken een golf van kritiek op de Nationale Huisvestingsmaatschappij. Daar lagen namelijk heel wat miljarden frank te slapen. Deze miljarden frank waren afkomstig van erkende huisvestingsmaatschappijen.

De gewezen ministers van Huisvesting, namelijk de heren Breyne en Buchmann, hebben toen een ontwerp van decreet ingediend, waardoor de erkende huisvestingsmaatschappijen werden verplicht hun inkomsten uit de verkoop van eigendommen te herinvesteren in nieuwbouw en renovatie. Na heel wat discussie werd bepaald dat dit moest gebeuren binnen een termijn van twee jaar na verkoop van het eigendom. Toch bleef nog enige onduidelijkheid bestaan over de begrenzing van die periode.

Ondertussen was de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij in het leven geroepen. Met deze maatschappij werd overeengekomen binnen genoemde termijn een zeer concreet voorstel uit te werken.

Dank zij dit voorstel is er dus heel wat gerealiseerd. Er werd tegemoet gekomen aan de toch wel heel grote nood aan sociale huisvesting in Vlaanderen en aan de heel lange wachtlijsten. Ondertussen is gebleken dat de inkomsten van de verkoop van de gronden eigenlijk niet in aanmerking werden genomen.

Recent heeft u een nieuwe omschrij-

ving gegeven van de draagwijdte van deze tweejarige termijn. U gaat zelfs zover dat binnen deze twee jaar eigenlijk niet alleen het project concreet moet zijn gerealiseerd, maar zelfs dat de betalingen van het project binnen deze periode dienen te gebeuren. Zij die met sociale huisvesting vertrouwd zijn, weten dat dit gewoon onmogelijk is. Inderdaad, om een project te realiseren, moet men immers ten eerste de plannen opstellen ; ten tweede de toelating krijgen van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij ; ten derde, de nodige bouwvergunningen krijgen, een aanbesteding doen, enzovoort. Als dan ook nog binnen de twee jaar moet worden betaald, dan ben ik ervan overtuigd dat dit decreet gewoon dode letter zal blijven. Mijn vraag is of dit zomaar kan.

Wat is de reden van de heer minister om deze termijn op die manier te bepalen? Tenslotte vraag ik me ook af of het correct is dat dit gebeurt op vraag van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij.

De voorzitter : Minister De Batselier heeft het woord.

Minister N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, artikel 80 van de Huisvestingscode draagt in feite de verkoopverplichting en herinvestering in zich.

Mijn voorganger, de heer Waltniel, heeft bepaald dat de termijn op twee jaren werd vastgesteld. Hij heeft deze termijn van twee jaren bij besluit van 7 maart 1990 in artikel 14 omschreven.

De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij heeft mij evenwel gevraagd wat zij onder deze termijn van twee jaren moest verstaan. Gaat het om een beslissing of om een betaling binnen deze termijn? Wanneer het alleen maar om een beslissing zou gaan dan kan zoiets natuurlijk nog tien jaren duren en heeft die twee jaar geen enkele zin. Wanneer het een betaling betreft, is dat inderdaad een beperkte termijn. Ik ben mij ervan bewust dat dan heel snel moet worden gewerkt.

De Vlaamse Huisvestingsmaatschap-

De Batselier

pij heeft de procedure voor een bouwdoos zelf ingekort en is momenteel zelfs in staat de procedure in te korten van 495 dagen naar ongeveer 170 à 200 dagen. Het wordt dus theoretisch mogelijk om een project binnen die termijn te realiseren.

Ik kan aannemen dat een aantal maatschappijen daarmee moeite zouden hebben als die termijn vanaf vandaag zou gelden want dan hebben ze onvoldoende tijd gekregen om een aantal bestaande projecten uit te voeren. Daarom zou deze bepaling maar ingaan op 1 januari 1993, precies om die huisvestingsmaatschappijen de kans te geven hun projecten te realiseren.

Wat moet er nadien gebeuren ? Als we vaststellen dat deze termijn van twee jaren echt onhoudbaar is, ben ik akkoord om het besluit te wijzigen, ten einde ook op juridisch vlak in orde te zijn. De termijn kan eventueel tot drie jaren worden verlengd. Misschien is het efficiënter om anders op te treden maar ik pas mij aan aan wat sommigen willen, en ik zal dus de wet laten primeren op de efficiëntie.

De voorzitter : De heer Pierco heeft het woord.

De heer L. Pierco : Mijnheer de voorzitter, ik heb nog een kleine vraag. Op mijn vraag wat er moet gebeuren met de lopende projecten hebt u reeds gezegd dat zij gewoon kunnen doorgaan. De nieuwe termijn gaat immers pas in op 1 januari 1993.

Mijn vraag is eigenlijk wat u onder een betaling verstaat. Naar wie gaat deze betaling want in een dergelijk dossier zijn er inderdaad heel wat betalingen te verrichten. Gaat het dan om de eerste betaling, bij voorbeeld op basis van een verrekeningsstaat aan de aannemer ? Is het de eindafrekening ? Wat bedoelt u in feite met de uitgaven die moeten betaald zijn ?

Minister N. De Batselier : Het gaat om uitgaven voor de betaling van het project zoals door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij is vastgesteld.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer G. Vermassen tot de heer L. Van den Brande, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het ontwerp van decreet tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Vermassen tot de heer Van den Brande, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het ontwerp van decreet tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning.

De heer Vermassen heeft het woord.

De heer G. Vermassen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, enkele maanden geleden reeds wees ik op de mogelijke gevaren en rechtsonzekerheid die zouden ontstaan als het ontwerp van grinddecreet niet zou worden behandeld. Door het uitblijven van het grinddecreet en het nagenoeg ontbreken van vergunningen voor de huidige grindzones, is het gevaar reëel dat er illegale ontgrindingen zullen plaatsvinden.

Het uitblijven van het grinddecreet brengt ook bij de plaatselijke bevolking onrust teweeg en brengt de politici in diskrediet. Oorspronkelijk werd immers beloofd dat eind 1991 het grinddecreet een feit zou zijn. Dit heeft tot gevolg dat onder andere de milieubewegingen contesteerden tegen de exploitatievergunning voor de kleizone in Kinrooi-Kessenich. Deze zone is nochtans ook opgenomen in het ontwerp van decreet als te ontgrinden gebied. De milieubewegingen zouden dit wel moeten weten aangezien ze deelnamen aan de rondetafelconferentie. Deze discussie had echter kunnen worden vermeden als het grinddecreet reeds een feit was geworden.

Ik zou ten slotte graag een antwoord krijgen op de volgende vragen : kan de minister-president mij zeggen waarom de behandeling van het grinddecreet steevast op de lange baan wordt geschoven ? Wanneer zal

het grinddecreet nu eindelijk ter goedkeuring aan de Vlaamse Raad worden voorgelegd ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, er is hier geen sprake van vertraging. U weet dat het grinddecreet één van de prioriteiten van het Vlaamse regeerakkoord is. Op 31 maart jongstleden hebben we het ontwerp van decreet opnieuw ingediend en het is al besproken in de commissie. Ik blijf ter beschikking van de commissie, maar het is haar taak om het ontwerp van decreet op de agenda van de commissie te plaatsen. Ik heb in de commissie al uiteengezet dat er een aantal technisch-juridische problemen zijn, onder andere over het juridisch karakter van het grindfonds. Het is echter duidelijk dat er over de basisconcepten van het ontwerp van decreet, namelijk de herstructurering, de afbouwscenario's, de contingering en de sociale begeleiding overeenstemming bestaat. Voor het overige kan ik echter alleen herhalen dat ik ter beschikking sta van de commissie om het ontwerp van decreet verder af te werken en dat ik daar zelf de nodige impulsen toe zal geven. Ik hoop dat we zo snel mogelijk tot een besluit kunnen komen.

Mijnheer Vermassen, u hebt gelijk als u zegt dat sommige discussies vermeden zouden zijn als het grinddecreet reeds was goedgekeurd. Natuurlijk heeft ook de regeringswisseling de goedkeuring van het decreet vertraagd. Dit geldt overigens niet alleen voor het grinddecreet. Het zou mij verheugd hebben dat de Belgische Grondwet van in het begin een federale Grondwet was geworden. Als echter elk probleem werd geregeld voor er een discussie ontstaat, dan leefden we natuurlijk in een ideale wereld, vandaar de vergelijking met de Grondwet.

De heer G. Vermassen : Mijnheer de voorzitter, in 1990 waren alle partijen — en dan bedoel ik niet alleen de politieke partijen, maar ook de milieubeweging en de grindexploitanten

Vermassen

— het eens over de inhoud van het voorgestelde grinddecreet. Het uitblijven van dat grinddecreet doet vragen rijzen niet alleen bij de plaatselijke bevolking, maar ook bij de plaatselijke politieke verantwoordelijken en uiteindelijk ook bij de **grindexploitanten** en leidt tot vervelende situaties, om het zacht uit te drukken. De discussie, **onstaan** na de publikatie van een artikel — dat weliswaar fout was — in Het Belang van Limburg, had alleszins kunnen worden vermeden als inzake het grinddecreet wat accurater en sneller was opgetreden.

De betrokken commissie heeft al twee keer vergaderd, maar intussen zijn de werkzaamheden om voor mij onduidelijke redenen stilgevallen. Ik hoop dat zulks niet betekent dat men het ontwerp van grinddecreet fundamenteel wil wijzigen en dat men het decreet dat **voorligt** snel zal goedkeuren.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik stel voor met zijn allen de hand aan de ploeg te slaan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer J. Van Hauthem tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over een gemeentelijk referendum over het statuut van Voeren

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Van Hauthem tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over een gemeentelijk referendum over het statuut van Voeren.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer J. Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, enige tijd geleden heeft het gemeentebestuur van Voeren beslist op 29 november een referendum te houden aangaande het statuut van de gemeente. Men zou namelijk willen dat de bevolking zich uitspreekt voor een soort **bi-gewestelijk** statuut voor Voeren.

U hebt reeds gereageerd, mijnheer de minister, u hebt reeds aan de gouverneur van Limburg gevraagd om deze beslissing te vernietigen. Ik neem aan dat het hier een beslissing betreft waarover het beroemde college van gouverneurs zich zou moeten uitspreken.

Maar u hebt ook gezegd dat het niet alleen te maken had met de inhoud van het voorstel. Het voorstel is onwettig, de Raad van State heeft daarover jaren geleden een arrest geveld. Maar het is ook een overtreding van de taalwetgeving als dusdanig. Indien dat het geval is, dan vraag ik mij af waarom u zelf die beslissing niet kunt vernietigen ? Men heeft al aangekondigd dat, ondanks een eventuele schorsing van de beslissing, het referendum toch zou doorgaan.

Mijnheer de minister, iedereen weet dat een dergelijk referendum geen rechtskracht heeft, maar ik zou u toch willen vragen wat u hebt ondernomen om te vermijden dat het referendum effectief plaats heeft. Indien u niets zou ondernemen, dan zou u aan **Happart** de gelegenheid geven om na het referendum voor de zoveelste keer een show op te voeren.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, vooreerst is dit wel degelijk de bevoegdheid van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden om op te treden. Het gaat over de toepassing van de artikelen 264 en 265 van de nieuwe gemeentewet. Hierin is uitdrukkelijk bepaald dat, ik citeer : „bij schending van de taalwetgeving het de gouverneur is die bevoegd is

om zonder tussenkomst van het college van gouverneurs op te treden”, einde citaat. De bevoegde minister kan dus aan de gouverneur vragen om dit besluit te vernietigen. Ik heb op 21 oktober aan de gouverneur van de provincie de instructie gegeven om het gemeenteraadsbesluit om op 29 november aanstaande een **volksraadpleging** in Voeren te organiseren, te vernietigen op basis van de schending van de taalwetgeving.

Ten eerste, het besluit is op onwettelijke wijze tot stand gekomen. Zowel **Happart** als Xhonneux hebben hun stemgedrag in de Franse taal gemotiveerd, in dit verband is de taalwetgeving zeer duidelijk.

Deze tussenkomsten maakten immers een bepalend onderdeel uit van de besluitvorming. Krachtens artikel 10 van het koninklijk besluit van 18 juli 1966 mag uitsluitend het Nederlands als voertaal gebruikt worden.

Ten tweede, de in het referendum gestelde vraag, ik citeer : „Bent u voor de tweetaligheid van de gemeente Voeren, en het deel uitmaken van de gemeente Voeren van de twee gewesten”, einde citaat, is inhoudelijk strijdig met de taalwetgeving waarin het statuut van Voeren werd vastgelegd. Ik verwijs hiervoor naar het koninklijk besluit van 18 juli 1966, meer bepaald naar de artikelen 2,3 en 8. Krachtens artikel 58 van het koninklijk besluit van 18 juli 1966 zijn alle administratieve verordeningen die naar vorm en inhoud strijdig zijn met de taalwetgeving, nietig.

Tweede vraag is wat er gebeurt als er geen gevolg gegeven wordt aan deze vernietiging. De gevolgen van die vernietiging op mijn vraag door de gouverneur zijn dat het gemeenteraadsbesluit met terugwerkende kracht als onbestaande moet worden beschouwd en dus niet meer kan worden uitgevoerd. Bijgevolg, indien het college van burgemeester en schepenen van Voeren zich bij deze vernietiging niet wenst neer te leggen en het referendum toch zou organiseren, spreekt het vanzelf dat, gezien er geen wettelijke basis voor bestaat, dat de organisatie van het referendum, en dus ook de kosten die **daar**

Kelchtermans

uit voortvloeien, niet kunnen worden betaald met gemeentelijke middelen. Indien men dat referendum toch zou organiseren, betreft het een zuiver particulier initiatief en moet de particuliere organisator van het referendum, in zoverre de bewoners eraan zouden meewerken, ook opdraaien voor deze kosten. Niemand kan iemand verbieden om een briefje van bus tot bus te laten rondgaan, met de vriendelijke vraag daarop te antwoorden. De kosten ervan zijn voor de persoon die het briefje verspreidt.

In de gemeentewetgeving is bepaald dat in dit geval de kosten niet door de ontvanger kunnen worden betaald, ook omdat de ontvanger in deze een persoonlijke aansprakelijkheid heeft. Dat is niet zonder belang wanneer hij facturen uitbetaalt waarvoor geen wettelijke basis bestaat. De ontvanger is daarvoor persoonlijk aansprakelijk.

Dezelfde interpretatie voor de nietigheid van de genomen beslissing houdt ook in dat het referendum niet kan worden georganiseerd in het gemeentehuis of in de gemeentelijke gebouwen en dat dus ook alle gemaakte kosten ten laste vallen van de particuliere organisatoren, verder dat ook geen gemeentelijke personeel kan worden ingeschakeld. Ter zake werd een zeer duidelijk standpunt ingenomen.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer J. Van Hauthem : Mijnheer de minister, ik stel vast dat uw bevoegdheid ten opzichte van Voeren anders is dan die voor de zes faciliteitengemeenten in de rand rond Brussel. Indien daar de taalwetgeving wordt overtreden, kan u altijd rechtstreeks zelf optreden.

U motiveert uw vernietiging of uw verzoek aan de gouverneur om het besluit te vernietigen vanuit de motivatie van een overtreding van de taalwetgeving. Ik spreek u daarin niet tegen. Is er niet nog een andere motivatie om dergelijke daad te verbieden, namelijk het feit dat de gemeen-



Minister T. Kelchtermans (CVP), Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, werd tijdens het vragenuurtje druk ondervraagd over onder meer de N 58, de E 40, de slijbstortproblematiek en het gemeentelijk referendum in Voeren. Rechts fractiegenoot H. Brouns

te dat gewoon niet kan, dat het niet tot de bevoegdheid van een gemeente behoort om dergelijk referendum met dergelijke inhoud uit te schrijven, los van het feit of het besluit al dan niet in overeenstemming met de taalwetgeving is genomen ?

Minister T. Kelchtermans : Er is inderdaad een uitzondering voor Voeren en Komen-Waasten waar de nationale overheid bevoegd blijft voor het organiseren van de procedures. Het toezicht op deze procedures behoort evenwel tot de exclusieve bevoegdheid van het Vlaamse Gewest, in deze de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden.

Ik kan enkel herhalen wat ik op uw eerste vraag heb geantwoord. Er is vernietigd en bijgevolg bestaat er geen enkele rechtsgrond voor het college van burgemeester en schepenen van Voeren, hetzij collectief, hetzij individueel, om uitvoering aan deze vernietigde beslissing te geven. Alle consequenties daarvan moeten door hen worden aanvaard.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer M. Olivier tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de afwerking van de N 58 in Wervik-Menen

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Olivier tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de afwerking van de N 58 in Wervik-Menen.

De heer Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, over dit dossier, dat ongeveer 15 jaar aansleept, werd door heel wat collega's reeds aan de orde gesteld.

Rond het tracé van de N 58 in Wervik-Menen was reeds veel te doen, vooral omdat deze aangelegenheid gekoppeld was aan een ander dossier dat zich op het Waals grondgebied situeert, namelijk de afwerking van de A 17. Wij hebben steeds gesteld dat deze koppeling niet terecht was. Uiteindelijk moest toch op één of an-

Olivier

dere wijze een eind worden gemaakt aan de disputen van de afgelopen jaren.

Mijnheer de minister, wij vernamen dat uw administratie inlichtingen heeft ingewonnen en dat de regering een beslissing zou hebben genomen aangaande het tracé.

Ten eerste, rond welk tracé werd nu precies een beslissing genomen? Ten tweede, werd ook een akkoord bereikt aangaande het tracé rond de westelijke ring van Menen? Ten derde, hoever is het overleg gevorderd tussen de minister en zijn Waalse collega? Met andere woorden, welke engagementen zullen ter zake worden genomen aangaande de afwerking van de A 17 op het Waals grondgebied? Ten vierde, hoeveel middelen zullen worden uitgetrokken voor de afwerking van het tracé op het Vlaams grondgebied en op welke begroting zullen zij betrekking hebben? Ten slotte, wanneer zal het tracé uiteindelijk afgewerkt zijn.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, ik ben het eens met de weliswaar beperkte geschiedkundige analyse van de heer Olivier, over dit dossier, waarvan de afhandeling inderdaad reeds lang aansleept.

In het kader van een goede **burenregeling** vind ik het dan ook aangewezen de betwiste punten tussen de beide regio's op een hoffelijke wijze af te ronden, zeker omdat sedert 1988 een belangrijke stap werd gezet aangaande dit aspect van de **staatshervorming** door de invoering van **autonome bevoegdheid** binnen het Vlaams Gewest.

Iedereen zal wel erkennen dat het niet uitvoeren van eertijds begonnen werken kan leiden tot ernstige economische nadelen voor beide regio's. Ter zake werden belangrijke investeringen gedaan. De niet-afwerking van het project zou de bevolking kunnen irriteren en aansporen om terecht te zeggen dat de overheid in deze zaak nutteloos heeft geïnvesteerd.

Nadat wij van de volksvertegenwoordigers uit de streek signalen opvingen dat de gesprekken ter zake gunstig evolueerden om tot een consensus te komen, namen wij contact op met onze collega's van het Waals Gewest, teneinde een burenenregeling te bewerkstelligen en te komen tot een samenwerkingsovereenkomst.

De heer Olivier noemde de twee problemen die, net als hun oplossing, aan mekaar gebonden zijn. Enerzijds is er de verbinding van Komen met de aansluiting van de A 19-autosnelweg, waarvan de westelijke ring van Menen deel uitmaakt. Volgens mij zou het wenselijk zijn te starten met de westelijke ring van Menen. (**De minister toont een kaart**)

Het tracé dat kan worden afgewerkt, is zeer belangrijk. De werken zullen ongeveer drie jaar in beslag nemen.

Aan Waalse kant is men bereid tegelijkertijd het andere gedeelte, dat eveneens onafgewerkt is gebleven, waardoor een belangrijk gedeelte van de A 17 geen enkel nut heeft en een investering van verschillende honderden miljoenen frank onbenut bleef, te verbinden met hun verder gelegen autosnelwegennet. Ik denk dat wij de gesprekken daarover zeer binnenkort kunnen afronden in een **samenwerkingsovereenkomst** die deze en andere aangelegenheden omvat.

U vroeg of reeds kredieten werden vastgelegd. Inderdaad, er zijn reeds kredieten vastgelegd voor een aantal ontelingen die nog moeten gebeuren. Voor de aansluiting van de autosnelweg A 19 met Komen hebben wij in 1993 reeds 10 miljoen frank ingeschreven voor het starten van de ontelingen. De realisatie zal in 1993-1994 plaatsvinden, maar wij moeten de precieze timing nog overeenkomen met onze Waalse collega's.

Ik meen een precies antwoord te hebben gegeven op uw vragen, aanschouwelijk ondersteund door een tekening die ik u zo dadelijk zal overhandigen.

De voorzitter : Het incident is gesloten

Actuele vraag van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de slibstortproblematiek

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Denys tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de slibstortproblematiek.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik moet zeggen dat ik de minister niet meer herken in dit dossier. Tijdens zijn vorig leven als minister van Leefmilieu nam hij een totaal andere houding aan dan nu, als minister van Openbare Werken.

Als minister van Leefmilieu was hij een hevig tegenstander van wat de administratie van Openbare Werken inzake de slibproblematiek naar voren bracht. U moet weten, collega's, dat er jaarlijks vier miljoen kubieke meter slib wordt geproduceerd in Vlaanderen. De administratie van Openbare Werken geeft daarvoor als oplossing een oppervlakte van meer dan honderd hectare per jaar twee tot drie meter op te vullen met slib. Als men dit voorstel ten uitvoer brengt, zal Vlaanderen een soort **slibmoeras** worden. Dit is uiteraard een aanslag op **ons** milieu en op onze ruimtelijke ordening.

Mijnheer de minister, wat mij verwondert, is het feit dat u als minister van Leefmilieu zeer kordaat neen hebt gezegd en een aantal exploitatievergunningen hebt geweigerd en dat u nu plotseling een andere houding aanneemt. Het begon al enkele weken geleden, toen u een bezoek bracht aan een proefstort in het arrondissement Gent-Eeklo, waar u ook al de stelling van de administratie van Openbare Werken bijtrad. U zei toen reeds dat vele voetbalvelden zullen nodig zijn om al het slib te storten. Uw houding is nog meer tot uiting gekomen toen u vorige week een bezoek bracht aan de gemeente

Denys

Nazareth, waar men een prototype van deze problematiek aantreft, namelijk de Kallemoeievijver. Ik moet u zeggen dat men tijdens de viering eigenaardig heeft opgekeken van uw uitspraak. U is nog zeer voorzichtig geweest. U heeft gezegd dat u het MER-rapport nog goed moest bestuderen en dat er hoogstens wat zand zou worden gestort. Deze uitspraak heeft u gedaan op zaterdag 17 oktober. Wij moeten nochtans vaststellen dat u op woensdag 14 oktober een aanvraag had ingediend voor een slibstort klasse 1 in de **Kallemoeievijver** te Nazareth. Mijn vraag is dus in hoever u van deze zaak op de hoogte was. Hebt u de bevolking willen misleiden, of wat was uw bedoeling ?

Een andere vraag die wij u wensen te stellen, is de volgende. Doet u die aanvraag in samenspraak met minister De Batselier, die bij mijn weten verantwoordelijk is voor de bouw- en exploitatievergunning ? U moet weten dat zijn voorganger, de heer Waltniel, de Kallemoeievijver had geklasseerd als natuurgebied. Het is een prachtige natuurvijver geworden waar enorm veel- trekvogels broeden en uitrusten. Ik herhaal dus mijn vraag, neemt u deze beslissing in samenspraak met minister De **Batselier** ?

Ten slotte wens ik te vragen of u eindelijk eens werk gaat maken van een alternatief. Drie jaar geleden heb ik u, samen met de heer Lisabeth, omtrent deze zaak geïnterpelleerd. Wij hebben toen verwezen naar het voorbeeld van Oost-Gelderland, waar de Nederlanders erin slagen het slib te condenseren tot één zesde van het volume door het te ontwateren.

Mijn vraag luidt dan : zal u eindelijk werk maken van een alternatief, zoals ontwatering waardoor het volume van het slib sterk wordt gereduceerd voor de berging ervan zodat het niet meer moet worden gestort ?

De voorzitter : Minister **Kelchtermans** heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, de vragen van de heer

Denys zijn dezelfde als deze die hij een jaar geleden heeft gesteld. Mijn antwoorden zijn ook dezelfde als deze van een jaar geleden. Ik verduidelijk mijn bewering.

Collega De Batselier heeft een aantal interessante bevoegdheden, maar is vooralsnog niet verantwoordelijk voor het verlenen van bouwvergunningen. Dat is de minister van Ruimtelijke Ordening. Het spreekt uiteraard voor zich dat de procedure van samenspraak, zoals destijds met mijn voorganger, de heer Waltniel, gehandhaafd blijft.

De bouwvergunning werd op 18 augustus jongstleden bij de gemachtigde ambtenaar aangevraagd. Voor zover ik weet, is ze nog steeds niet toegekend.

Er is inderdaad een probleem. Dat heb ik trouwens ook toegegeven tijdens het bezoek van de Vlaamse regering aan Oost-Vlaanderen en tijdens mijn werkbezoek aan Nazareth van verleden zaterdag waarnaar de heer Denys heeft verwezen. Ik laat opmerken dat de vorige regering na de voorstelling van de moeilijkheden door mijn voorganger bevoegd voor Openbare Werken, was overeengekomen een milieu-effectrapportering inzake de Kallemoeievijver af te wachten vooraleer ter zake een uitspraak te doen.

Ik blijf bij mijn standpunt dat ik destijds heb bepleit bij mijn toenmalige collega van Ruimtelijke Ordening, met name dat het desbetreffende gebied als natuurontwikkelingsgebied in het gewestplan moet worden opgenomen, wat ook de vraag is van het betrokken gemeentebestuur.

Mijnheer Denys, het is inderdaad juist dat wij een oplossing moeten vinden voor de jaarlijkse berging van 4 miljoen kubieke meter slib, waarmee 220 voetbalvelden tot gemiddeld twee meter opgehoopt kunnen worden bedekt. Dat is het volume van de stortterreinen die wij nodig hebben. Aangezien mijn departement moet waken over de bevaarbaarheid van de Leie en het afleidingskanaal, moeten wij een geschikt terrein voor de berging van het slib als gevolg van

de verdiepingswerken vinden. Ik onderstreep dat het gaat over **niet-verontreinigde baggerspecie** en niet over toxisch slib zoals men door associatie wel eens zou kunnen denken.

De milieu-effectrapportering zal moeten uitmaken of de Kallemoeievijver gedeeltelijk met het slib afkomstig van de verdiepingswerken van de Leie en het afleidingskanaal kan worden opgevuld, zonder dat evenwel de bestemming van het gebied als natuurontwikkelingsgebied in vraag wordt gesteld.

Er werd me meegedeeld dat het **milieu-effectenrapport** klaar is. Maar de conclusies werden mij nog niet toegezonden. Het spreekt voor zich dat ik overleg zal plegen met collega De Batselier vooraleer ook maar enige beslissing wordt genomen. Samengevat komt mijn antwoord, net zoals een jaar geleden, hierop neer dat er een ecologische meerwaarde moet worden gecreëerd als de Kallemoeievijver de bestemming krijgt van **natuurontwikkelingsgebied** met mogelijkheid tot gedeeltelijke opvulling. Zonder ecologische meerwaarde komt deze oplossing zelfs niet ter sprake.

Ook daarvoor is overleg nodig met collega De Batselier.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord voor een repliek.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, de minister heeft mij gedeeltelijk gerustgesteld wanneer hij spreekt van de voorwaarde om een ecologische meerwaarde te realiseren. Met het slib uit het **verbindingskanaal** en uit de Leie zal dat echter nooit kunnen, want dat slib is zwaar vervuild met zware metalen als cadmium en kwik. Men hoeft geen kenner te zijn om te weten dat dit geen oplossing is voor dat soort slib.

Ook het overleg met uw collega voor Leefmilieu stelt mij voor een stuk gerust.

Wat mij echter in de algemene problematiek verontrust, is dat men geen aanstalten maakt om naar alternatieven uit te kijken. Ik heb **verwe-**

Denys

zen naar Oost-Gelderland ; daar slaagt men erin om met **zeefbandper-**sen het slibvolume tot één zesde te reduceren dank zij een **ontwaterings-**procédé. Het zou toch een eerste stap zijn om na te gaan of deze methodes bij ons kunnen worden toegepast. Het vooruitzicht van 220 voetbalvel- den per jaar is weinig hoopvol voor al wie een klein beetje houdt van de gezonde open ruimte.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer Denys, het is niet omdat u van iets niet op de hoogte bent dat het niet bestaat. Ook bij ons bestaat dat. Er gebeurt zeer veel onderzoek, zo is er onder andere het Geuzenproject. Het ware misschien de moeite waard om met de commissie eens te gaan bekijken wat er in dat kader allemaal gebeurt op het terrein. Er is heel wat wetenschappelijk onderzoek in het kader van de programma's ter stimu- lering van de milieutechnologie. In België staan we inzake onderzoek en toepassingen minstens even ver als in Nederland.

Als het slib niet in aanmerking komt voor storten dan zal het ook niet wor- den gestort. U moet mij geen woor- den in de mond leggen die ik niet heb gezegd.

De voorzitter : Het incident is geslo- ten.

Actuele vraag van de heer C. Lisa- beth tot de heer T. Kelchermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het nieuwe ontwerp van statuten voor de Intercommunale Maatschap- pij voor Watervoorziening in Vlaan- deren.

De voorzitter : Aan de orde is de ac- tuele vraag van de heer Lisabeth tot de heer Kelchtermans, Vlaamse mi- nister van Openbare Werken, Ruim- telijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het nieuwe ontwerp van statuten voor de

Intercommunale Maatschappij voor Watervoorziening in Vlaanderen.

De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer C. Lisabeth : Mijnheer de minister, ik heb daarstraks uw ant- woord met zeer veel belangstelling aanhoord. Maar ik wil u een andere vraag stellen. Onlangs hebt u aan een aantal gemeenten een brief geschre- ven waarin u zich akkoord verklaart met het ontwerp van statuten voor een nieuw op te richten intercommu- nale maatschappij voor drinkwater- voorziening in Vlaanderen. Het gaat over de oprichting van een nieuwe gemengde intercommunale met een gekende privé-partner. Ik moet ver- wijzen naar standpunten die u hebt ingenomen in uw zogenaamd vroeger leven. Het verlenen van uw akkoord voor de goedkeuring van dit ontwerp van statuten is in tegenstrijd met een viertal standpunten die u vroeger hebt ingenomen.

Als minister, bevoegd voor de drink- watervoorziening in de vroegere re- gering, hebt u samen met de Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnen- landse Aangelegenheden, een nota van de regering goedgekeurd die ertoe strekte een verdere versnippering van de **drinkwaterdistributie-maat-**schappijen te vermijden en de open- bare en Vlaamse verankering ervan te bewaken en te bewaren.

Dat staat trouwens ook in het huidige regeerakkoord. In de logica daarvan is er in maart 1992 een nota goedge- keurd door u en de huidige minister bevoegd voor watervoorziening, de heer De Batselier, waarin volgende principes nogmaals worden voorop- gesteld : openbare verankering, Vlaamse verankering en het vermij- den van verdere versnippering tussen de diverse **drinkwatermaatschappij-** en. Steeds in dezelfde logica hebt u bovendien in maart geweigerd een besluit van verschillende gemeente- raden goed te keuren dat ertoe strek- te een nieuwe intercommunale maat- schappij op te richten.

Wanneer u aldus op diverse momen- ten steeds hetzelfde standpunt hebt ingenomen, verwondert het mij nu

des te meer dat u nu akkoord zou gaan met de oprichting van een der- gelijke nieuwe intercommunale, die toch een grotere versnippering te- weegbrengt en waarvan het Vlaamse karakter niet is gegarandeerd. Ik had daarover graag meer uitleg en ik had ook graag geweten of u in dit verband overleg hebt gepleegd met de minis- ter bevoegd voor watervoorziening ?

Wanneer die nieuwe intercommunale toch wordt opgericht, zal dit vrij ern- stige gevolgen hebben voor de huidi- ge intercommunale die instaat voor de distributie. De risico's zijn ook vrij groot, vermits de nieuwe intercom- munale heel wat schadevergoeding zal moeten betalen. Het zal hoe dan ook aanleiding zijn voor het verdere uitstellen van de aanleg van een aan- tal geplande waterdistributienetten in diverse deelgemeenten, die nog niet over leidingwater beschikken.

De voorzitter : Minister Kelchter- mans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, de heer Lisabeth heeft alle antecedenten op een rijtje gezet en die zijn juist. De Vlaamse regering heeft op 18 maart 1992 een princi- pieel uitgangspunt ingenomen met betrekking tot de drinkwatervoorzie- ning in Vlaanderen. Dit ingangspunt steunde op de conclusies en aanbeve- lingen van het studiesyndicaat waar- naar hij verwijst.

Er was afgesproken dat er een over- leg zou worden opgestart met alle be- trokken partijen, namelijk de **drink-**watermaatschappijen, de gemeenten, de geïnteresseerde **privé-onderne-**mers, de Gewestelijke Ontwikke- lingsmaatschappij voor Vlaanderen. Het was de bedoeling om nog voor juli 1992 een nieuw gezamenlijk stand- punt in te nemen. Intussen zouden alle beslissingen die door de gemeen- ten zouden worden genomen, onder- worpen zijn aan een toezicht en wor- den geweigerd. Ik heb voor de beslis- sing van 18 maart 1992 de datum van 1 juli 1992 gerespecteerd. Die is voor- bijgegaan zonder dat er enige voor- uitgang was of zonder dat er een ak-koord kon worden bereikt tussen de diverse overlegpartners.

Bovendien brengt mijn opdracht toe-

Kelchtermans

zicht uit te oefenen op de lokale besturen mee dat ik de autonomie van de gemeenten zoveel mogelijk moet respecteren, zeker voor essentiële zaken zoals de verankering en het tegengaan van de versnippering. Ik heb trouwens uitdrukkelijk gezegd dat ik bij het administratief toezicht rekening zou houden met de wet en met de eventuele beslissing van de Vlaamse regering. Welnu, zowel de verankering en het tegengaan van de versnippering is in mijn overweging opgenomen. Ik had bijgevolg geen enkel argument om op te treden tegen een autonome beslissing van een gemeente. Bovendien heb ik gehandeld conform de afspraak in de Vlaamse regering van 18 maart 1992.

Ten tweede, u stelt dat door dit uit-treden de TMVW wordt gedestabiliseerd, maar de TMVW heeft ter zake concessiecontracten met iedere gemeente afzonderlijk. Bij de normale verlenging — voor de volgende dertig jaar — hebben een aantal gemeenten hun concessiecontract niet verlengd en een andere samenwerking voorgesteld. Ik beschik dus over geen argumenten om tot gemeenten, die ter zake autonoom optreden, te zeggen dat zij dit recht niet hebben.

Over de schadevergoedingen zullen de rechtbanken moeten oordelen en nagaan of het een vertraging meebrengt voor de uitvoering. Voor zover ik weet, is op 6 november 1992 de oprichting gepland van de nieuwe intercommunale IMWV, die er zal voor zorgen dat er geen vertraging is bij de aanleg van de waterleidingen. Het gaat er dus niet om of ik deze gang van zaken betreur, maar wel of een minister, bevoegd inzake binnenlandse aangelegenheden en met als opdracht het toezicht uit te oefenen, het recht heeft eenzijdig zijn visie — die daarenboven kadert in wat de Vlaamse regering in haar principiële stellingname heeft afgesproken — door te drukken, dan wel de autonome beslissing van de gemeenten dient te respecteren. Ik heb voor het laatste gekozen.

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer C. Lisabeth : Mijnheer de minister, ik waardeer uw respect voor de autonomie van de gemeenten. Wanneer dat evenwel in strijd is met een goed algemeen Vlaams beleid denk ik dat u ter zake een bepaalde verantwoordelijkheid draagt. Indien deze beslissing een verdere versnippering tot gevolg zou hebben — wat men niet kan ontkennen — meen ik dat u bevoegd is daar tegen in te gaan en samen met de Vlaamse regering in te staan voor een efficiënt watervoorzieningsbeleid in Vlaanderen.

Minister T. Kelchtermans : In de Vlaamse regering werd overeengekomen vóór 1 juli een standpunt in te nemen. Mijn collega bevoegd inzake watervoorziening heeft deze opdracht aanvaard en de partners rond de tafel gebracht. Hij is er evenwel niet in geslaagd een akkoord te bereiken. Bijgevolg beschikken de gemeenten vanaf 1 juli, zoals in de Vlaamse regering was afgesproken, over hun autonoom beslissingsrecht en het toezicht dient deze autonomie te respecteren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de invoering van de vaste boekenprijs

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Suykerbuyk tot de heer Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de invoering van de vaste boekenprijs (Gw. art. 59bis)

De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het probleem van de vaste boekenprijs is een oud zeer. Ik zal dan ook zeer concreet zijn.

Ik heb vernomen dat dit punt, inge-

volge een beslissing van de Vlaamse regering, bij het Overlegcomité ahangig zal worden gemaakt. In die zin vervalt mijn vraag in feite, ware het niet dat ik toch moet wijzen op het feit dat dit reeds lang aanslepende dossier zich op dit ogenblik in een nieuwe fase bevindt. Inderdaad, op het federale niveau, meer bepaald in de Senaat, is een voorstel tot invoering van een vaste boekenprijs in bespreking.

Sta mij toe daarbij twee opmerkingen te maken :

Ten eerste, ik stel vast dat de federale minister van Economische Zaken niet enthousiast is om aan dit voorstel een gunstig gevolg te geven.

Ten tweede, ik stel eveneens vast — en dat is belangrijk — dat de voorzitter van de Franstalige regering wel akkoord gaat om in verband met dit probleem ten aanzien van het boek in Franstalig België een vaste boekenprijs in te voeren.

Daarom suggereer ik u dat u in het overleg, samen met uw Franstalige collega, de federale minister ertoe zou bewegen steun te verlenen aan dit voorstel, derwijze dat de tekst die is ingediend en in bespreking is in de Senaat, zo vlug mogelijk wet zou worden. De afhandeling van dit dossier heeft nu reeds lang genoeg aansleekt.

De voorzitter : De heer Weckx, Vlaamse minister Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, heeft het woord.

Minister H. Weckx : Mijnheer de voorzitter, aan de heer Suykerbuyk wens ik te zeggen dat verleden week in Parijs de zevende Europese conferentie van ministers bevoegd voor Cultuur in de Raad van Europa doorging. Daar had ik de gelegenheid een uiteenzetting te houden, die trouwens beaamd werd door een aantal aanwezige regio's en staten, in verband met de vaste boekenprijs.

Tevens had ik de gelegenheid om met mijn collega, de heer Anselme, daarover te praten. Ik heb hem medegedeeld dat ik van plan was op de vergadering van woensdag jongstleden

Weckx

de Vlaamse regering voor te stellen de zaak opnieuw aanhangig te maken bij het Overlegcomité. Dit is inmiddels door de Vlaamse regering beslist.

Uit het gesprek met de heer Anselme bleek dat inderdaad van die kant — en dat is het belangrijkste — een wijziging van houding is ingetreden. Hij zal aanstaande maandag aan de Franstalige regering voorstellen de zaak aanhangig te maken vanuit de Franse Gemeenschap bij het Overlegcomité. Dus wanneer het Overlegcomité op zijn eerstvolgende vergadering van begin november zal vergaderen, zullen in ieder geval de twee gemeenschappen op dezelfde golflengte zullen zitten. Zij zullen dan ook aandringen om hiervan eindelijk werk te maken.

Mijnheer Suykerbuyk, zeer concreet vragen wij dat de federale minister van Economische Zaken in de Senaat het dossier in verband met uw wetsvoorstel niet langer zou vertragen, zodat dit voorstel, al dan niet gemeendeerd, zo spoedig mogelijk in de senaatscommissie zou kunnen worden gestemd.

Het is in die zin dat zowel de heer Anselme als ikzelf op het Overlegcomité van 3 november zullen tussenbeide komen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over het personeelstekort in de culturele centra in Vlaams-Brabant

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Van Vaerenbergh tot de heer Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over het personeelstekort in de culturele centra in Vlaams-Brabant.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer E. Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, sedert vele jaren doet de Vlaamse Gemeenschap zeer grote inspanningen voor een aantal culturele centra aan de rand van haar grondgebied, vooral dan voor het grondgebied dat grenst aan Brussel.

Recent bleek uit persartikelen dat een aantal van deze culturele centra met personeelsproblemen worstelt. Ik weet dat u daarvoor niet persoonlijk verantwoordelijk bent. Dit is het gevolg van de administratieve rompslomp.

U begrijpt dat op een bepaald ogenblik het betrokken personeel — zoals bijvoorbeeld van het prachtig cultureel centrum van Linkebeek met slechts twee personeelsleden, een werkvrouw en een educatieve medewerker — zich op een bepaald ogenblik, na meer dan een jaar werking, vragen stelt. Is het werkelijk zo moeilijk om adequaat en voldoende personeel te voorzien ?

Minister H. Weckx : Mijnheer de voorzitter, wat de heer Van Vaerenbergh zegt, is juist. In het verleden heeft men zich misschien wel te exclusief beziggehouden met de investeringen in dit gebied en te weinig met de werking en het zo goed mogelijk functioneren van deze culturele centra. Wij zijn bijna rond. U weet dat de Moelie in Linkebeek heel binnenkort officieel zal worden geopend. Deze centra zijn gelegen in een gebied dat de heer Van Vaerenbergh en ik zelf bijzonder goed kennen en waar onze mensen nog steeds hard moeten vechten om hun waardevolle cultuur aan zijn trekken te laten komen. Voor de Moelie is er nu één personeelslid dat alles moet doen. Hij is dus de duivel-doe-al.

Ik heb de Vlaamse minister van Ambtenarenzaken reeds enkele weken geleden met de grootste nadruk gevraagd om toelating te krijgen om tenminste twee contractuele personeelsleden aan te werven teneinde ook dit mooie, cultureel centrum zo functioneel mogelijk te laten runnen.

Mijn collega heeft zopas zijn akkoord gegeven zodat wij in de volgende weken via de aanwerving van twee contractuele personeelsleden de meest schrijnende en moeilijke toestanden kunnen verhelpen.

Onze administratie heeft de opdracht gekregen om voor de personeelsbezetting van alle culturele centra rond Brussel, vooral in deze zes bijzondere gemeenten, te zorgen voor een aantal vaste personeelsleden in de centra en voor een aanvullend kader dat zou werken in deze zes gemeenten. Ik denk hier bijvoorbeeld aan het technisch kader en het onderhoudspersoneel.

Dit voorstel is nu uitgewerkt en zal binnenkort worden besproken.

Dan start een eerste vergadering met betrekking tot de problematiek van de personeelsformatie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Ik meen dan ook dat wij een voorlopige oplossing hebben op heel korte termijn en dat in de loop van volgend jaar een adequate personeelsformatie zal zijn uitgewerkt die noodzakelijk is voor de culturele centra in deze moeilijke gebieden.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer E. Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn adequaat antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Actuele vraag van de heer H. Van Dienderen tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de oprichting van de Vlaamse Raad voor reclame en sponsoring op radio en televisie

De voorzitter : Aan de orde is de actuele vraag van de heer Van Dienderen tot de heer Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de oprichting van

Van Dienderen

de Vlaamse Raad voor reclame en sponsoring op radio en televisie.

De heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen : Mijnheer de voorzitter, in het regeerakkoord van de vorige Vlaamse regering, dat onlangs is overgenomen door de huidige Vlaamse regering, lees ik dat de Raad voor reclame en sponsoring op radio en televisie een dringende prioriteit is.

Mijnheer de minister, ik heb u daarover voor het reces, namelijk op 10 juli, geïnterpelleerd. U hebt aan de hand van beeldmateriaal toegegeven dat beide televisieomroepen — VTM en BRTN — een loopje nemen met de reclamewetgeving en dat een raad, die daarop toezicht houdt, noodzakelijk is. U antwoordde dat er in de wet dubbelzinnigheden en vaagheden zijn geslopen zodat u niet onmiddellijk een uitspraak kan doen en de competentie van die raad nodig hebt.

In het antwoord op de interpellatie hebt u gezegd dat de oprichting van die raad een eerste prioriteit is. Wij zijn nu drie maanden later. Vandaar mijn eenvoudige vraag : hoever staat het met uw eerste prioriteit ? Hoever staat het met de oprichting van de Vlaamse raad voor reclame en sponsoring op radio en televisie die de inbreuken op de reclamewetgeving op BRTN en VTM moet beteugelen.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister H. Weckx : Mijnheer Van Dienderen, ik verwachtte me enigszins aan deze vraag omdat ze het gevolg is van de interpellatie die u hebt gehouden aan de vooravond van de 11-juliviering en omdat u mij had verwittigd dat u mij deze vraag zou stellen van zodra de Vlaamse Raad opnieuw zou vergaderen.

Ik herhaal dat het besluit dat door mijn voorganger is genomen en dat is gepubliceerd op het einde van vorig jaar — waarschijnlijk met de beste

bedoelingen — uiterst ingewikkeld is wat de samenstelling van de raad betreft. Een van de problemen is dat de raad, die gelukkig slechts elf leden telt, moet voldoen aan de beginselen van het cultuurpact. De herkomst van de leden is nogal nadrukkelijk vastgelegd. Drie magistraten moeten deel uitmaken van die raad.

Ik heb in de maand juli gezegd dat wij via de fracties contact zouden leggen om het probleem te overbruggen om enerzijds drie magistraten aan te duiden en anderzijds te voldoen aan de eisen van het cultuurpact. **Bepaalde** fracties hebben suggesties gedaan.

Ik heb contact opgenomen met de magistraten die op hun beurt aan hun korpsversten de toelating moeten vragen om te mogen zetelen in een dergelijke raad.

Deze procedure is helaas nog niet rond. Ik weet wel dat het gevaarlijk is om een datum voorop te stellen. Ik hoop in elk geval — en doe er mijn uiterste best voor want ik ben bijna dagelijks met dit dossier bezig — dat deze raad nog in de loop van dit jaar, dat niet zo lang meer duurt, kan worden geïnstalleerd zodat hij vanaf 1 januari aanstaande zijn belangrijke taak kan uitvoeren.

De voorzitter : De heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen : Mijnheer de minister, ik stel vast dat u heel wat tijd nodig hebt om wat uzelf uw eerste prioriteit noemt te realiseren. Op 10 juli hebt u gezegd dat het om een prioriteit ging. Maar het principe was reeds in het regeerakkoord opgenomen. Ook uw voorganger de heer Dewael heeft gezegd dat het oprichten van de raad noodzakelijk is om de inbreuken te beteugelen. Maar ook hij is er niet in geslaagd om dit tot een goed einde te brengen.

Mijnheer de minister, het is niet mijn taak om naar magistraten te zoeken. Ik wil nochtans signaleren dat ik enkele kandidaten heb die zich spontaan hebben aangeboden om deze belangrijke taak te vervullen. Het is een belangrijke taak omdat intussen de beide omroepen ons voor voldongen feiten stellen en de marges die

de wetgeving hen op het gebied van reclame toestaat, verruimen. Wanneer de raad eindelijk in 1993 tot stand komt zal het niet gemakkelijk zijn om al de inbreuken te niet te **doen**. Ik neem u in elk geval op uw woord en wanneer er op 1 januari 1993 geen raad is opgericht dan mag u **zich** aan een nieuwe interpellatie verwachten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

ACTUELE INTERPELLATIE EN TOEGEVOEGDE ACTUELE VRAGEN (Regl. art. 77 en 75, 4, c)

Actuele interpellatie van de heer R. Swinnen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de plannen om een vierde rijstrook aan te leggen op de E40 tussen Everberg en Sterrebeek in de richting van Brussel

Actuele vraag van de heer L. Standaert tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de coördinatie tussen federale en gewestelijke regering inzake een vierde rijstrook tussen Everberg en de Brusselsse ring

Actuele vraag van de heer H. Van Dienderen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de aanleg van een vierde rijstrook op de E40 tussen Everberg en Sterrebeek in de richting van Brussel

De voorzitter : Aan de orde zijn de actuele interpellatie van de heer Swinnen tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de plannen om een vierde rijstrook aan te leggen op de E40 tussen Everberg en Sterrebeek in de richting van Brussel en de daaraan toege-

voorzitter

voegde actuele vragen van de heer Standaert tot de heer Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en **Staats hervorming**, over de coördinatie tussen federale en gewestelijke regering inzake een vierde rijstrook tussen **Everberg** en de Brusselse ring en van de heer Van Dienderen tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de aanleg van een vierde rijstrook op de E40 tussen **Everberg** en Sterrebeek in de richting van Brussel.

De heer Swinnen heeft het woord.

De heer R. Swinnen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, de jongste weken staat de E40 tussen Leuven en Brussel in een verhoogde belangstelling ; niet alleen als verkeersbericht maar ook vanwege diverse uitspraken van ministers en parlementsleden.

De **E40**, oorspronkelijk een autosnelweg met drie rijstroken in elke rijrichting, bereikte tussen Leuven en Brussel al snel zijn verzadigingspunt.

De aanleg van de ring rond Brussel en de A2 Lummen-Leuven, zorgde al gauw voor knelpunten en dus filevorming. Nefralgieke punten waren de samenvloeiing van de E40 en de A2 in Bertem en de verkeerswisselaar tussen de E40 en de Brusselse ring in Zaventem.

De conclusie van de haastige waarnemer lag voor de hand. De capaciteit van de autosnelweg was te klein. Leg een rijstrook meer en de doorstroming zal vlotter verlopen. Aldus geschiedde. Er kwam een vierde rijstrook, eerst tussen Sterrebeek en Zaventem om het oprijden op de ring te vergemakkelijken. Zeer recent kwam er een vierde rijstrook tussen Bertem en **Everberg** om de samenvoeging E40 - A2 vlotter te laten verlopen. Nu zijn er de intenties om bij het resterende stuk, tussen **Everberg** en Sterrebeek ook een vierde rijstrook te trekken.

Het is duidelijk dat de aanleg van de

vierde rijstrook geen oplossing is voor het probleem. Het verkeersprobleem op de verkeerswisselaar in Zaventem is niet opgelost. Het heeft zich verlegd. De aanleg van de vierde rijstrook tussen Bertem en **Everberg** is nog een duidelijker voorbeeld : men spreekt 's morgens niet meer van de file in Bertem maar van de file in Everberg. Men heeft daar trouwens, tussen haakjes, een zeer verkeersonveilige situatie in het leven geroepen. Alle verkeersdeskundigen zijn het er over eens dat meer wegen, of bredere wegen, geen oplossing zijn voor het verkeersprobleem. Zowel de reeds uitgevoerde werken op de E40 als uitgevoerde werken elders, bijvoorbeeld op de ring van Antwerpen, tonen aan dat men geen oplossing geeft aan het verkeersprobleem maar dat men enkel de knelpunten verlegt.

Een vierde rijstrook tussen **Everberg** en Sterrebeek zal het knelpunt in **Everberg** wegnemen maar fataal elders, wellicht op de Brusselse ring en op de E40 voorbij Zaventem, een nieuw knelpunt veroorzaken.

Het probleem waarmee we kampen, is niet een probleem van te smalle wegen of te weinig rijstroken of wegen. Dat is de verkeerde conclusie van de haastige waarnemer.

We zitten met een mobiliteitsprobleem. De behoefte aan mobiliteit van personen en goederen is alsmaar toegenomen. Wij proberen daaraan tegemoet te komen met geïndividualiseerde vormen van vervoer, zowel voor personen als voor goederen. Dit heeft te maken met maatschappelijk-psychologische redenen zoals vrijheidsgevoel en comfort, met economische redenen, toenemende just-in-time-behoefte met redenen van ruimtelijk ke wanorde, zoals verspreiding van woonkernen en bedrijfstreinen. In ieder geval gaat het gepaard met een enorme maatschappelijke kost : energie, luchtverontreiniging, lawaai, beslag op open ruimte, onveiligheid, aanleg van infrastructuur enzovoort.

Wij stellen nu vast dat het geïndividualiseerde mobiliteitspatroon zichzelf letterlijk vastrijdt. Wij krijgen het

niet meer vlot met nieuwe wegen of bijkomende rijstroken. Er zijn gewoon te veel auto's en vrachtwagens op hetzelfde moment op onze wegen. Het heeft geen zin het voor de auto of voor de vrachtwagen gemakkelijker te maken, want dan wordt het probleem alleen maar verschoven. Vooral onze steden en gemeenten dreigen te verstikken in al dat autoverkeer. Kortom, de leefbaarheid komt in het gedrang.

Het mobiliteitsprobleem is een zeer ingewikkeld en veelomvattend probleem, waarvoor geen eenvoudige en gemakkelijke oplossing bestaat. De meest fundamentele oplossing ligt in een totale reorganisatie van ons werk- en woonpatroon, van ons economisch leven in een ruimtelijke herordening. Dit kan zeker niet op een korte termijn worden gerealiseerd.

Nu zijn er dus punctuele maatregelen nodig die het probleem niet oplossen, maar die overlast vermijden en de verkeersveiligheid en de leefbaarheid bevorderen. Dit betekent dat de auto moet worden teruggedrongen, dat hij zeker niet meer plaats mag krijgen. Er moet een signaal worden gegeven dat het zo niet langer kan. Dit betekent geen bijkomende faciliteiten voor het autoverkeer, voorrang voor de zwakke weggebruikers en het terugdringen van de auto in de stad.

Een vierde rijstrook is zelfs geen punctuele maatregel. Het is een maat voor niets.

Zoals wij in het verleden de vierde rijstrook tussen Bertem en **Everberg** al betreurd hebben, doen we dat nu ook met de ontbrekende schakel Everberg-Sterrebeek. We vinden dit weggegooid geld. Schaarse middelen die niet meer kunnen worden aangewend voor een fundamentele oplossing van het probleem.

Bovendien geeft de minister de indruk heil te verwachten van meer rijstroken en meer wegen om het mobiliteitsprobleem op te lossen. We kunnen ervan op aan dat de pleitbezorgers van de A3, de verbindingssnelweg tussen de A2 en de E19, dit zullen aangrijpen om hun druk op te voeren.

Swinnen

Naast het verkeerstechnisch probleem rijst ook het probleem van een snelle en efficiënte hulpverlening bij ongevallen en rampen.

Door de ingebruikname van een vierde rijstrook wordt de pechstrook gedeeltelijk of nagenoeg volledig afgeschaft. Precies deze pechstrook is de aangewezen uitvalsweg voor de hulpdiensten bij dringende hulpverlening. Het uitschakelen van de pechstrook voor een vierde rijstrook is een aanleggelegenheid van openbare werken maar stelt meteen ook het levensgrote probleem van de veiligheid voor de burger.

Wanneer de minister van Binnenlandse Zaken, Louis Tobback, zich dus in het debat van de vierde rijstrook van de E40 heeft gemengd, dan heeft hij dit mijns inziens gedaan vanuit zijn ministeriële bekommernis om de veiligheid van de burger bij ongevallen en rampenbestrijding optimaal te waarborgen. Wij weten allen dat de nationale luchthaven van Zaventem in dit opzicht een grote risicofactor is.

Recent heeft de burgemeester van Zaventem, naar aanleiding van de bouw van de nieuwe terminal, nog gewezen op de consequenties die deze schaalvergroting van de luchthaven heeft op onder meer de hulpverlening bij mogelijke ongevallen.

De ramp in de Bijlmermeer in Amsterdam heeft ons het gevarenrisico van een moderne luchthaven op schokkende wijze aangetoond. Het universitair ziekenhuis Gasthuisberg met zijn brandwondencentrum wordt zo goed als uitgeschakeld voor hulpverlening aan de luchthaven van Zaventem wanneer de pechstrook wordt opgeofferd voor verdere uitbreiding van de vierde rijstrook.

Over de nefaste invloed van het autoverkeer op ons leefmilieu zal ik hier niet spreken. De recente **meetresultaten** van de Vlaamse Milieumaatschappij, waarover gisteren in de nieuwsuitzendingen nog werd gesproken, laten geen twijfel bestaan over de aangroeiende bezoedeling van onze lucht en van de atmosfeer

door vooral de uitlaatgassen van de auto's en vrachtwagens.

Wij betreuren deze gang van zaken. Eens te meer wordt een kans gemist om het roer om te gooien en onze **verkeerspolitiek** fundamenteel te wijzigen. **Dat** is toch de uiteindelijke wens van de Vlaamse regering.

Ik wens te besluiten met een paar concrete vragen. Ten eerste, welke zullen de gevolgen zijn van de uitbreiding van de vierde rijstrook op het verkeersverloop op de **E40** richting Brussel en op de Brusselse ring? Ten tweede, moeten we uit **dit** dossier besluiten dat de minister opnieuw heil ziet in meer en bredere wegen? Wat is dan zijn standpunt in verband met de verbinding **A2-E19**? Ten derde, wordt er overwogen om van deze gelegenheid gebruik te maken om gemeenschappelijke vormen van vervoer te promoten? Waarom bij voorbeeld niet één van de vier rijstroken, als die er dan toch komt, reserveren voor openbaar vervoer, snelbussen, carpoolers en voor de hulpdiensten? Ten vierde, welke initiatieven worden ondernomen om de coördinatie tussen openbare werken en het nationale ministerie van Binnenlandse Zaken te bevorderen inzake ongevallen- en rampenbestrijding en meer bepaald inzake de veiligheid van de nationale luchthaven van Zaventem?

De voorzitter : De heer Standaert heeft het woord.

De heer L. Standaert (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, een tweetal weken geleden maakte de minister van Binnenlandse Zaken zijn standpunt bekend over de aanleg van een vierde rijstrook op de autosnelweg tussen Leuven en Brussel.

De daaropvolgende dagen zijn politici en politieke commentatoren beginnen steigeren omdat de heer Tobback zijn bevoegdheden zou hebben overschreden.

In het vragenuurtje van de Kamer van Volksvertegenwoordigers vorige week donderdag, antwoordde de minister van Binnenlandse Zaken op een vraag van de heer Van Vaeren-

bergh. Hij zei toen een standpunt te hebben ingenomen als hoofd van de veiligheidsdiensten.

Daarop volgde een vraag waarom de minister zijn standpunt via de pers bekend maakte in plaats van contact op te nemen met de minister van Verkeer van de Vlaamse regering. De minister van Binnenlandse Zaken heeft hierop geantwoord dit in het verleden reeds te hebben gedaan, maar daarmee eerder slechte ervaringen te hebben.

De concrete aanleiding tot zijn ingenomen standpunt was het aanleggen van betonblokken op de snelweg, wat een bijkomend gevaar zou vormen en problemen opleveren voor de veiligheidsdiensten.

Mijnheer de minister, wat er ook van zij — de waarheid ligt waarschijnlijk wel in het midden — ik wil in ieder geval weten of de voorstelling van zaken door de heer Tobback gegeven juist is.

Minister Sauwens, hebt u in het verleden inderdaad niet geantwoord op een brief van minister Tobback? In dit geval merk ik een duidelijk gebrek op aan coördinatie en communicatie tussen de nationale en de gewestelijke overheid. Wat is uw standpunt ter zake?

De voorzitter : De heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, dames en heren, er werd deze namiddag reeds verwezen naar het verleden van de minister van Openbare Werken. Inderdaad, mijnheer de minister, u bent eerder minister van Leefmilieu geweest.

In het MINA-plan stelde u zeer uitdrukkelijk dat om ecologische redenen het autovervoer moest worden **teruggedrongen**. Vandaag nog vernemen wij van de Vlaamse Milieumaatschappij dat de stikstofoxyden, de koolwaterstoffen en het benzeengehalte zijn toegenomen door toedoen van het verkeer. Als u een autoweg verbreedt, geeft u daarmee nieuwe impulsen aan het autoverkeer.

Van Dienderen

De groenen zijn het eens met de stelling die door de heer Swinnen werd ontwikkeld. Ook minister Tobbacq was blijkbaar in die zin geïnspireerd. De geplande verbreding lost niets op, maar verplaatst het knelpunt slechts. Binnen enige tijd zal men dan nieuwe gelden moeten besteden aan een oplossing voor het nieuwe knelpunt. Agalev ontwikkelde dergelijke redenering reeds vroeger. Dit is inderdaad een partijstandpunt. Onze partij verzette zich trouwens ook reeds tegen de eerste verbreding, die nu tot een nieuw knelpunt heeft geleid. Het verheugt ons dat een collega uit de meerderheid en zelfs een nationaal minister ons standpunt overnemen.

Mijnheer Swinnen, uw partij maakt deel uit van de Vlaamse regering. Wij hopen dat u de bevoegde minister tot uw standpunt kan bekeren. Daarmee zal dan een kleine stap zijn gezet in het terugdringen van het autoverkeer.

Mijnheer de minister, de relatief beperkte middelen waarover u beschikt, wil u blijkbaar besteden aan het uitbreiden van de mogelijkheden voor het autoverkeer. Op andere momenten stelde u nochtans de veiligheid voorop als uw eerste prioriteit. Meer specifiek had u het over de veiligheid in de dorpscentra, waar heel wat ongevallen gebeuren. Eén op vijf verkeersdoden valt helaas in de doortochten door die centra.

Mijnheer de minister, enkele maanden geleden heb ik u nog geïnterpeleerd over uw plannen in verband met de Boomssteenweg ten zuiden van Antwerpen. Dit is een autosnelweg die verschillende dorpskernen doorkruist, waar heel wat ongevallen — zelfs dodelijke — te betreuren zijn. Een gelijkaardige situatie doet zich voor met de expresweg in Brugge*.

Uw antwoord is steeds dat er geen geld is. Geen geld om de leefbaarheid, de verkeersveiligheid in de centra te verhogen, maar dus blijkbaar is er wel geld om nieuwe knelpunten voor de toekomst te creëren. Op die manier verplicht u misschien uw op-

volger om opnieuw geld uit te geven om hetzelfde probleem op te lossen.

Uw voorganger heeft 55 miljoen frank uitgetrokken om het nieuwe knelpunt te creëren waar we nu mee te kampen hebben en u bent blijkbaar bereid om het dubbele daarvan uit te geven om dat knelpunt te verplaatsen. Dat is geen ordentelijk beleid, dat is verspilling van belastingsgeld.

Mijnheer de minister, mijn vragen zijn de volgende. Wat doet u met het argument dat deze verbreding alleen maar het knelpunt verplaatst? Wat denkt u van het reserveren van de reservestrook voor het gemeenschappelijk vervoer als alternatief voor de verbreding? Verzaakt u door deze maatregel niet aan de ecologische noodzaak om het autoverkeer terug te dringen? Tenslotte, vraag ik me af of de doortochten niet veel belangrijker zijn dan deze verbreding wegens hun effect op de leefbaarheid en verkeersveiligheid in de wooncentra. Trouwens als u afziet van deze verbreding dan moet uw nationale collega, minister Tobbacq, er niet mee dreigen zich vóór deze verbreding te zullen werpen.

De voorzitter : Het woord is aan mevrouw Merckx-Van Goey.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, jarenlang hoorden we dat er in Bertem sterk vertraagd tot stilstaand verkeer was. Deze file verplaatste zich daarna van Bertem naar de A2 om later zelfs te beginnen in Heverlee. Uiteindelijk is het geworden tot een file van Haasrode tot Bertem.

Pragmatisch heeft men hier en daar wat herschikt, wat hertekend, zowel op de A2, op de E40, als op het kruispunt. De files en ongevallen zijn echter gebleven; bovendien begonnen de files steeds vroeger en eindigden steeds op een later uur.

Bijkomend ontwikkelde er zich echter een uiterst nefast sluisverkeer dat door de dorpen trok, de autosnelweg zat immers vol. Op de provinciale wegen en in de kleine dorpsstraten was er dus ook heel druk verkeer. Bij

voorbeeld aan de gemeenteschool van Bertem, tussen acht en negen uur wanneer de kinderen naar school gingen, telde men 600 à 700 voertuigen. Zo goed ze konden, hebben deze gemeenten geprobeerd zich te verweeren door inzet van politie en toezichtspersoneel en ook door het herinrichten van straten en verkeersinfrastructuur.

Toen minister Sauwens vorig jaar besliste deze vierde rijstrook aan te brengen in de richting van Brussel tussen Leuven en Bertem, is het sluisverkeer in deze dorpen inderdaad verdwenen. Op zich is dat nog geen voldoende reden om inderdaad massaal middelen te investeren voor nieuwe infrastructuur en de aanleg van nieuwe autowegen. Sedert de aanleg van deze vierde rijstrook zijn de auto's naar de autosnelweg teruggekeerd en van de secundaire wegen verdwenen. Evenwel horen wij nu 's morgens weer berichten over vertraagd verkeer tussen Bertem en Sterrebeek. Er is daar inderdaad voor de vier resterende kilometer een nieuwe flessehals gecreëerd. De ervaring leert ons dat een dergelijke reducering naar drie rijstroken een gevaarlijke verkeerssituatie creëert.

De kans op ongevallen zal dus weer vergroten. Zoals vorige sprekers het hier al hebben gezegd, is het knelpunt in feite alleen maar verschoven. Door over de resterende vier kilometer een vierde rijstrook aan te leggen zou men het gevaar voor de weggebruikers wel verminderen. Wij onderschrijven de afwerking van die vierde rijstrook omdat zulks past in een algemeen beleidsplan inzake infrastructuur en openbare werken. Dit beleidsplan moet gericht zijn op een efficiënt personen- en goederenvervoer dat de verkeersveiligheid vergroot, de verkeersoverlast vermindert, de leefbaarheid van de omgeving vergroot en het energieverbruik vermindert. Het Structuurplan-Vlaanderen zal dus niet alleen sectorieel maar ook regionaal moeten worden ingevuld.

Het openbaar vervoer in Brabant en vooral het voorstadsverkeer moeten opnieuw op de politieke agenda worden geplaatst. Mijnheer de minister,

Merckx-Van Goey

hoe ver staat het met de plannen om een aparte rijstrook te reserveren voor het openbaar vervoer vanuit de voorstad naar **Brussel**.

Betaalbaar wonen in Brussel en in de Brusselse gordel is een prioriteit van de Vlaamse regering. Hiertoe zullen in de begroting 1993 overigens middelen worden ingeschreven. We mogen echter niet uit het oog verliezen dat dit ook gevolgen zal hebben voor het verkeer naar Brussel. We zullen het autoverkeer niet terugdringen met strenge infrastructuurregels alleen. Ook de keuze voor de inplanting van industrieterreinen en het hinterland zijn bepalende gegevens. Ook het al dan niet decentraliseren van het bestuur zal een rol spelen. Als het bestuur wordt gedecentraliseerd buiten Brussel zal er minder verkeer naar de hoofdstad gaan.

Met het oog op de toekomst moet er zeker bijzondere aandacht worden geschonken aan het op elkaar afstemmen van het trein- en busverkeer. De NMBS moet het openbaar vervoer blijven verbeteren, Brussel en de nieuwe centra moeten zoveel mogelijk vlot bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Wij zullen hiervoor overigens pleiten in het nationale parlement dat ook nog verantwoordelijk blijft voor het openbaar vervoer.

De voorzitter : De heer Pierco heeft het woord.

De heer L. Pierco (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, dames en heren collega's, ik heb met aandacht naar de uiteenzettingen van de voorgaande sprekers, inzonderheid van de heer Swinnen, geluisterd en moet concluderen dat men enigszins te licht over de problemen waarmee de weggebruikers van en naar Brussel dagelijks worden geconfronteerd, heengaat.

Een ketting is maar zo sterk als zijn zwakste schakel. Dit geldt zeker voor de capaciteit van een autoweg als de E40. In dit geval bedraagt deze 2.500 voertuigen per rijstrook per uur. Een verhoging van de capaciteit door de aanleg van een bijkomende rijstrook,

maar niet over het gehele traject, brengt enkel een lokale verbetering in de verkeerscongestie mee en verschuift het fileprobleem. Niettemin blijft elke verhoging van de capaciteit een stap in de goede richting omdat de zwakke schakel in de ketting wordt versterkt.

Dat wij geconfronteerd worden met ernstige fileproblemen kan niet worden ontkend. Nochtans hebben de vele miljarden frank die men aan het openbaar vervoer heeft gespendeerd geen structurele oplossingen opgeleverd. De overstap van de auto naar het openbaar vervoer, is blijkbaar voor de gebruiker niet zo evident als sommige bewindslieden hadden verwacht.

Ondanks de dagelijkse files blijft het autoverkeer toenemen en een oplossing voor de mobiliteitsproblematiek ligt verder af dan ooit. Er zal, gelet op ons dicht wegennet, wellicht geen uitbreiding ervan kunnen worden overwogen. Wel kunnen sluit- en verbindingstukken worden aangelegd die de bestaande infrastructuur moeten optimaliseren.

In dit verband dring ik aan op de doortrekking van de A2 van **Rotseelaar** naar Mechelen naar de E19. Aan deze vraag ligt geenszins het **lobbywerk** van betonbaronnen tegen de natuurliefhebbers ten grondslag. De werkelijkheid is heel wat genuanceerder. De argumenten pro zijn zowel van economische als van ecologische aard en hebben te maken met veiligheid en ruimtelijke ordening.

De regio Leuven en het achterliggende Hageland moeten eindelijk, dankzij een eigen infrastructuur, af van het Brusselse centralisme. Antwerpen kan bij voorbeeld een belangrijke groeipool worden met **werkgelegenheidskansen** voor de inwoners uit de Leuvense regio. Aangezien de spoorverbinding met Antwerpen niet efficiënt is georganiseerd, zal het beleid inzake het openbaar vervoer heel anders moeten worden aangepakt. Zo zou men onder andere moeten zorgen voor parkings naast de stations enzovoort. Dat kost uiteraard veel geld.

De beleidsmensen uit de regio Leu-

ven — Mechelen zijn ten eerste bekommerd over de **verkeersonveiligheid** die er vandaag heerst op de van **drie** naar twee banen herleide weg **Leuven-Mechelen**, wat destijds als noodoplossing werd voorgesteld voor het toenemende goederen- en personenverkeer richting Antwerpen dat het fileprobleem op de E40 en de Brusselse ring wou vermijden. Deze weg moet absoluut opnieuw enkel het lokale verkeer bedienen om de verkeersveiligheid in de gemeenten die hij doorsnijdt, te garanderen. Deze weg slibt volledig dicht, denken wij maar aan de eindeloze files aan de brug van Kampenhout en de zeer gevaarlijke doortochten door de dorpskernen van Hever, Schiplaken en **Hofstade** die er de woonkwaliteit verpesten. Bij een bezoek aan die dorpscentra wordt men voortdurend geconfronteerd met protestborden langs de weg.

Denk maar aan de luchtvervuiling, de lawaaihinder en het gevaar van te snel rijdende mastodonten. Eén der basisprincipes voor veilig verkeer is het juiste verkeer op de juiste soort weg te zetten. Vandaag maakt veel doorgaand verkeer deze woonstraten onveilig.

Door een mogelijke doortrekking van de A2 zou veel van dit doorgaand regionaal snelverkeer onttrokken worden aan het hele gebied Aarschot, Leuven, **Herent**, **Haacht** en Boortmeerbeek. De oude wegen krijgen hierdoor terug hun lokale functie van verbindingsweg of woonstraat.

Dat de doortrekking van de A2 alleen maar voordelen zou hebben, is natuurlijk niet zo ; er zijn uiteraard ook nadelen aan verbonden. Elke medaille heeft zijn keerzijde. Maar men zou eindelijk eens de moed moeten opbrengen om een grondig onderzoek aan het probleem te wijden, waarbij men met de hierboven vermelde elementen rekening houdt en waarbij een MER-rapport uitsluitend moet geven over de milieu-aspecten. Dat kan eindelijk een einde gemaakt worden aan zwart-wit uitspraken.

Tevens moeten ook andere oplossingen naar hun efficiëntie en hun kostprijs worden onderzocht, zodat er

Pierco

naar een globale oplossing kan worden gestreefd, gebaseerd op objectieve gegevens.

Ik ben dan ook benieuwd naar de antwoorden van de minister op de vragen van collega Swinnen. (**Applaus**)

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de belangstelling voor het al dan niet verbreden is opvallend en de uitspraak van federaal minister Tobback is daar waarschijnlijk niet vreemd aan. Hij heeft ooit gezegd dat hij alle belangrijke zaken vooraf met zijn kapper bespreekt. Ik heb de indruk dat het dit keer niet het geval is geweest, want zijn kapper zou hem gezegd hebben dat het hier niet gaat om een vierde strook maar wel om het afwerken van de begonnen werken.

Het gaat niet om het aanleggen van een volledig nieuwe vierde strook, want dan zou de discussie verleden jaar moeten zijn gevoerd. Het gaat om het afwerken van een klein gedeelte van nauwelijks vier kilometer dat ertussen ligt en dat dus op vier rijstroken moet worden gebracht. De Brusselse ring ligt trouwens voor 90 procent op Vlaams grondgebied.

De burgemeester van Zaventem maakte enerzijds recent zijn beklag over de weinige **toegangsmogelijkheden** die Zaventem heeft. Anderzijds zegt hij met veel fierheid dat hij de afgelopen periode veel tewerkstelling heeft bijgecreëerd. Ik vind dit een goede zaak, maar bijkomende tewerkstellingszones **moedigen** de verkeersintensiteit aan.

Degenen die oplossingen moeten aanbrengen, krijgen kritiek omdat zij hem niet ter hulp snellen, dit getuigt van weinig logica.

De voorzitter heeft in overleg met de Vlaamse regering een collectief antwoord gegeven, maar hij heeft niet uitdrukkelijk naar de veiligheid verwezen. Het is ons nochtans om de veiligheid te doen.

Het gezond verstand zegt, elke **haarkapper** in België zal dat bevestigen, dat deze beperkte strook tussen **Everberg** en Sterrebeek dringend moet worden afgewerkt. Immers, de vier baanvakken versmallen er plots naar drie baanvakken en men moet bijgevolg de snelheid verminderen. Even voor de ring komt men echter opnieuw op vier rijvakken uit.

De heer Van Dienderen vroeg of het hier over doorstroming, leefbaarheid of veiligheid gaat. In de discussies — wij hebben het gisteren ook meegeemaakt in de commissie voor Openbare Werken — is er vaak spraakverwarring rond begrippen als doorstroming, verkeersleefbaarheid of verkeersveiligheid. Vaak geven deze begrippen aanleiding tot verwarring, alsof deze materies in compartimenten kunnen worden ondergebracht. Het is toch onmogelijk te bepalen wanneer het gaat over **doorstromingsinvesteringen**, **veiligheidsinvesteringen** of **leefbaarheidsinvesteringen**. Ook hier is er een verwevenheid van functies.

Vroeger onderzoek om snelbussen of carpoolers een aparte rijstrook te geven, heeft aangetoond dat de zeer hoge investering niet opweegt tegen het rendement. Bijgevolg werd deze mogelijkheid niet in overweging genomen. Daaromtrent moet volgens mij nog meer diepgaand studiewerk geschieden. Hieruit tot een mogelijke doortrekking van de A2, richting E19 concluderen, is ook voorbarig. Daaromtrent werden in het verleden studie-opdrachten aanbesteed of toegewezen, die momenteel nog worden uitgevoerd. Ter zake werd nog geen enkele beslissing genomen. Mijn antwoord is dan ook zeer formeel. Diegenen die uit deze beperkte **veiligheidsinvestering**, waarbij een begonnen project voor een klein gedeelte van vier kilometer wordt afgewerkt, waarmee een bedrag van 60 miljoen frank is gemoeid en geen bijkomende grondverwerving moeten gebeuren — integendeel, de **grondverwervingen** zijn er — willen concluderen dat daarmee de deur openstaat voor nieuwe wegen en een totaal andere filosofie om alle knelpunten met bijkomende infrastructuur op te lossen,

zijn inderdaad te kwader trouw. Dit is uiteindelijk niet af te leiden en is dus ook helemaal niet in verhouding tot de elementaire logica die in deze beslissing aanwezig is.

Mijnheer de voorzitter, ik meen dat ik niet verder moet stilstaan bij de verantwoording van dit **ogenschijnlijk** kleine investeringsprobleem dat door bemoeienissen van buitenaf een omvang heeft gekregen dat het mischien niet verdient.

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens : Mijnheer de voorzitter, als minister bevoegd voor het vervoer binnen de Vlaamse regering, sluit ik mij volledig aan bij de stelling van Minister Kelchtermans. Het was nooit de bedoeling alle verkeersproblemen van Vlaams-Brabant op te lossen door de verbreding van deze rijstrook. Het Verkeer- en **Vervoerplan** Vlaanderen toont duidelijk aan dat wij de groei van de mobiliteit moeten opvangen door meer openbaar vervoer, meer binnenvaart van het vrachtvervoer en meer **spoorverkeer**. Inzake de wegeninfrastructuur moeten wij enkele lokale knelpunten wegwerken. Dat is hier gebeurd. Wij stellen vast dat door deze ingreep het aantal file-uren duidelijk is verminderd. Het doortrekken van de rijstrook tot 'aan de grote ring rond Brussel' zat inderdaad in de beslissing die tijdens de voorgaande zittingsperiode werd genomen.

Ik sluit mij aan bij de woorden van mevrouw Merckx. Wij moeten een globale vervoer- en **verkeersbenadering** doorvoeren. De vervoerregio's zijn daar belangrijk voor. Naast de Antwerpse situatie is de situatie Brussel-Zaventem-Leuven voor ons de tweede prioriteit in de aanpak en de mobiliteit die in de top van de Vlaamse administratie volgende maandag wordt geïnstalleerd. Dit zal trouwens deze zomer bij voorrang worden behandeld.

Wat de problematiek van de **carpoolers** betreft en het al dan niet gebruik laten maken van deze extra rijstrook voor auto's met minstens drie inzittenden is een aanpassing van het ver-

Sauwens

keersreglement nodig. Hierover is op dit ogenblik een onderzoek aan de gang in de interministeriële conferentie. Wij hopen hierover binnenkort te kunnen beraadslagen en naar een besluitvorming te groeien.

Mijnheer Standaert, ik ontvang van minister Tobback nooit enige brief betreffende deze problematiek. Ik las enkel in de kranten, vorig jaar en ook dit jaar, dat hij omtrent deze zaak een aantal bedenkingen had. Indien de federale minister van Binnenlandse Zaken ooit verklaarde dat hij mij dienaangaande zou hebben aangeschreven, dan meen ik dat hij zich vergist. De vraag of de juiste vorm van communicatie via de media moet verlopen en of dit een nieuwe politieke cultuur is, moet u dan maar aan hem stellen.

In mijn hoedanigheid van minister van Staatshervorming wens ik een algemene bedenking te maken. Wij stellen vast dat een aantal federale ministers blijkbaar meer en meer de behoefte hebben zich te bemoeien met andermans zaken, dit naargelang de doos die zij beheren steeds maar leger wordt door de verregaande federalisering. Ik ben van oordeel dat wij ons hiertegenover filosofisch moeten opstellen. Wij zullen zelf een eigen verkeers- en vervoersbeleid uitbouwen, op basis van de afspraken tussen de ministers van Openbare Werken, van Leefmilieu en van Verkeer van de Vlaamse regering. Ter zake moeten wij dan ook enkel aan de Vlaamse Raad verantwoording afleggen. **(Applaus op de banken van de PW)**

De voorzitter : De heer Swinnen heeft het woord.

De heer R. Swinnen : Mijnheer de minister, ik dank u voor de geruststellende woorden in verband met de A3.

Wat de rijstroken betreft zou ik graag nog wat verduidelijking willen geven. Er wordt aangenomen dat 2.200 voertuigen per rijstrook het maximale debiet is. Het huidig debiet zal dus met vier rijstroken kunnen worden

opgevangen. Er wordt echter voorspeld dat het personen- en goederenvervoer in het jaar 2000 zal toenemen met 28 tot 45 percent. Ervan uitgaande dat van 1986 tot 1989 het verkeersdebiet met 25 percent toenam op de strook van Bertem, vraag ik mij af waar dit alles zal eindigen indien het beleid ongewijzigd blijft —, ik denk aan het aanleggen van een aantal rijstroken. Moet er dan een vijfde of een zesde rijstrook worden gecreëerd? Volgens mij moeten andere maatregelen worden genomen dan uitsluitend de infrastructuur uit te breiden.

Mijnheer de minister, het spijt mij, maar ik kon alleen de uitbreiding van de infrastructuur als oplossing uit uw antwoord en uit de betogen van collega's Pierco en Merckx afleiden.

De voorzitter : De heer Van Dienderen heeft het woord.

De heer H. Van Dienderen : Ik richt mij tot minister Kelchtermans om te zeggen dat streven naar een veilige doortocht in de dorpskernen en in de gemeenten een absolute prioriteit moet zijn, precies omwille van het feit dat één op vijf ongevallen met dodelijke afloop of zwaargewonden precies op die plaatsen gebeurt. Deze vorm van onveiligheid, waarvan steeds de zwakke weggebruiker voortdurend het slachtoffer is, moet prioritair worden weggewerkt.

De veiligheid voor de autogebruiker op de autowegen — ik denk aan de E40 — kan beter worden bereikt door een verlaging van de maximumsnelheid, bijvoorbeeld tot 100 kilometer per uur. Op de E40 zou dit niet alleen meer veiligheid, maar ook een betere doorstroming tot gevolg hebben. Bovendien zouden er meer middelen overblijven om te werken aan de doortochten in de gemeenten.

Mijnheer de minister, het behoud van zo'n knelpunt, dus een vertragend element, kan een stimulans betekenen voor de automobilisten die wat hardleers zijn en die geen gebruik wensen te nemen van het openbaar vervoer. Wij moeten niet alleen zorgen voor een beter openbaar vervoer, maar wij moeten ook het au-

toverkeer ontraden, anders zal de trendbreuk zich niet voltrekken.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, ik heb een bijkomende vraag. Ik ben een inwoner van Sterrebeek en wens de minister te vragen of er ook geluidsschermen zullen komen voor de omwonenden. Op 80 meter van deze autosnelweg zijn hele woonwijken ingeplant, waar een geluidssterkte van 70 decibel wordt gehaald. Daarop dring ik al jaren aan, vroeger bij minister Sauwens en nu bij u, maar tevergeefs. Indien er een vierde rijstrook komt, zal de lawaaihinder nog vergroten. Mijn concrete vraag is dus: waarom komen daar geen geluidsschermen?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Swinnen heeft zijn vraag gesteld alsof hier de discussie omtrent een nieuwe rijstrook aan de orde is. Dat is niet het geval. Ik blijf bevestigen dat hier wordt afgewerkt wat begonnen is. Drie vierde is afgewerkt en een vierde tussenliggende strook moet nog worden afgewerkt. Dat is de logica zelf; ik kom niet meer terug op de argumenten.

Nu komen er 8.000 voertuigen per uur langs, die op een bepaalde plaats naar drie rijstroken moeten invoegen. De maximumcapaciteit per rijstrook ligt tussen 1.500 en 2.000 wagens per uur, zodat het met vier rijstroken nauwelijks haalbaar is.

De heer Van Dienderen heeft het over de doortochten. Op een recente studiedag heb ik deze prioritaire aanpak bevestigd. Ik blijf vandaag herhalen, zoals ik gisteren heb gedaan in de commissie Openbare Werken, dat dit probleem een absolute prioriteit blijft, samen met de begeleidende maatregelen die de betrokken besturen daaromtrent dienen te nemen.

De heer Van Rompuy maakte terecht een opmerking in verband met de begeleidende maatregelen inzake geluidshinder in de omgeving van belangrijke infrastructuurwerken. Vermits het de gewoonte is niet naar de

Kelchtermans

intenties van een minister te vragen, kan ik hem daarop geen duidelijk antwoord geven. (**Protest**)

Wat dit laatste betreft kan ik zeggen dat er een duidelijke afspraak bestaat in het departement van Openbare Werken, waarbij de zeer dure investeringen, onder meer voor geluidswanden, aan zeer strikte en objectieve criteria worden onderworpen en voorrang wordt gegeven aan gebieden die er waren vóór de infrastructuur werd ingeplant. Men streeft ook bij voorrang naar geluidarme materialen om de geluidsoverlast te beperken, wat ook in het voorliggende geval zal gebeuren. Het dossier is mij trouwens bekend.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren M. Olivier, G. Swennen, A. Kempinaire, G. Annemans, P. Van Grembergen en H. Van Dienderen in verband met de toestand in en de hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië – 234 (BZ 1992) – Nrs. 1 (+ bijlage) en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter : Dames en heren, deze morgen werd door de heer Olivier de spoedbehandeling gevraagd voor het voorstel van resolutie van de heren Olivier, Swennen, Kempinaire, Annemans, Van Grembergen en Van Dienderen in verband met de toestand in en de hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië.

Is de Raad het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling ? (**Ja**)

Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie onmiddellijk wordt behandeld.

Is de Raad het daarmee eens ? (**Instemming**)

Bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het voorstel van resolutie van de heren Olivier, Swennen, Kempinaire, Annemans, Van Grembergen en Van Dienderen in verband met de toestand in en de hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië.

De bespreking is geopend.

De heer Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en heren ministers, collega's, ik dank u voor de mogelijkheid die u mij geeft om dit voorstel van resolutie, dat door alle partijen is ondertekend, onmiddellijk te behandelen.

Zoals u weet, is deze resolutie het gevolg van een bezoek van een delegatie van de Vlaamse Raad aan het voormalige Joegoslavië van 4 tot en met 10 september 1992. Deze delegatie was proportioneel samengesteld uit afgevaardigden van de commissie voor Externe Betrekkingen en de commissie Welzijn en Gezondheid. De delegatie was beperkt in aantal, namelijk één afgevaardigde of twee afgevaardigden per partij, vergezeld van twee afgevaardigden van de regering. Het bezoek verliep, zoals gezegd, in een zeer korte periode.

Wij hebben de kans gehad in contact te treden met diverse personen, zowel met slachtoffers van de burgeroorlog als met verantwoordelijken van organisaties die op de ene of de andere manier humanitaire hulp willen verlenen aan de bijzonder zwaar getroffen bevolking.

Collega's, ongeveer 2 miljoen mensen zijn op de dool. We hadden deze ochtend nog de gelegenheid met een afgevaardigde en verantwoordelijke uit Kosovo te spreken ; hij heeft ons gewezen op nieuwe geweldplegingen in streken waar het tot op dit ogenblik nog rustig was.

De commissie was bijzonder goed voorbereid. In de commissievergadering van 30 augustus laatsleden, in volle vakantieperiode, hadden we de gelegenheid ruim van gedachten te wisselen. Wij hebben alle elementen

samengebracht en zijn dan goed voorbereid naar ex-Joegoslavië vertrokken.

Enkele andere collega's hadden tijdens een zending georganiseerd door Artsen zonder Grenzen Servië reeds bezocht. Het was de uitdrukkelijke wens van de commissie om niet alleen Servië, maar ook Kroatië te bezoeken. Wij hebben met verantwoordelijken van alle niveaus kunnen spreken en contact gehad met alle internationale organisaties. We konden nagaan op welke manier die organisaties in Servië en Kroatië optreden.

We hebben initiatieven van de plaatselijke overheden gezien, maar hadden ook de kans om buiten het voorbereide reisprogramma zelf contacten te leggen, kampen en opvangcentra te bezoeken, die niet in het officiële circuit zijn opgenomen.

Collega's, namens alle deelnemers aan de reis kan ik getuigen dat wat we daar gezien hebben hachelijk, mensonterend en hopeloos is. We beschikken in onze taal niet over voldoende sterke woorden om de toestand te beschrijven.

Gezien het hoogdringende van de actie hebben we samen met de commissarissen dagelijks verslag opgemaakt van onze vaststellingen. Tijdens onze soms lange, verplaatsingen zijn we over de partijgrenzen heen tot een akkoord gekomen over het verslag waarvan u de neerslag vindt in het stuk met nummer 234.

Bij onze terugkomst heeft de commissie opnieuw vergaderd en een resolutie voorbereid. De resolutie vertrekt van een aantal standpunten op het humanitaire vlak.

Vanop deze tribune wil ik dan ook hulde brengen aan de commissieleden, maar ook aan de initiatieven die her en der in het Vlaamse land vorm krijgen en aan de onmiddellijke bereidheid van de Vlaamse regering om de nodige gelden vrij te maken.

De Vlaamse regering heeft gewacht op het verslag van de commissie om haar actieprogramma bij te sturen en aan de vrijgemaakte bedragen van 20

Olivier

en 60 miljoen frank een definitieve bestemming te geven.

De Vlaamse bevolking is eerder geneigd om vluchtelingen of kinderen uit noodgebieden op te vangen ; we hebben echter vastgesteld dat dit niet strookt met de wensen van de bevolking ter plaatse noch met die van de plaatselijke hulporganisaties.

Het programma werd dus in die zin bijgewerkt. Wij zien ook mogelijkheden in de ondersteuning van solidariteitsacties van internationale **hulporganisaties** zoals Artsen zonder Grenzen, het internationale Rode Kruis, Caritas Internationaal enzovoort. Het is van groot belang, nu in bepaalde streken in ex-Joegoslavië de winter reeds is ingetreden, dat wij nieuwe opvangcentra creëren en de bestaande opvangcentra winterklaar maken. Er is vooral nood aan medische hulpverlening en aan voedsel en aan kleding. Hiervoor moeten wij vervoer vinden om de hulp ter plaatse te brengen. Een ander dringend punt is de ondersteuning van kampen voor niet-geregistreerde vluchtelingen. Daarenboven moeten we nu reeds denken aan initiatieven ter bestrijding van de gevolgen van deze verschrikkelijke oorlog.

Wij moeten onder meer denken aan de wederopbouw en aan programma's ter financiering van de **psychosociale** begeleiding van kinderen en volwassenen die lijden aan **oorlogstrauma's** .

In onze resolutie , en ik hoop dat de Vlaamse Raad ons hierin zal steunen, vragen wij, in de lijn van de aloude Vlaamse traditie van gastvrijheid en solidariteit, de Vlaamse regering een bijzondere inspanning te leveren voor hulp aan het voormalige Joegoslavië, namelijk rechtstreekse steun bij het winterklaar maken van opvangcentra en het scheppen van nieuwe opvangmogelijkheden , volgehouden steun aan de erkende nationale en internationale hulporganisaties met bijzondere aandacht voor de zwaarst getroffen. Voor wat de vrijwillige hulpverlening door de

Vlaamse bevolking betreft, moet de spontane solidariteit die thans ten opzichte van de slachtoffers van het voormalige Joegoslavië wordt getoond, ondersteund en aangemoedigd worden. In dit verband wens ik toch hulde te brengen aan het initiatief van zovele Vlaamse gemeenten die zondag jongstleden hebben deelgenomen aan de staten-generaal en die initiatieven zullen nemen om, naar het voorbeeld van de Roemeense dorpen, bepaalde vluchtelingenkampen onder hun hoede te nemen.

Wij vragen ook dat de Vlaamse regering al het mogelijke zou doen ten einde mee te werken aan initiatieven tot beëindiging van het -geweld.

In het slot van de resolutie vragen wij dat er nu reeds netwerken zouden worden gecreëerd ter bevordering van de samenwerking in de **na-oorlogse** periode op de diverse domeinen waarvoor de Vlaamse regering bevoegd is. Ik denk aan onderwijs, aan welzijn en gezondheidszorg, huisvesting en economie.

Deze resolutie werd door alle partijen ondertekend en ik hoop dan ook dat de Vlaamse Raad deze resolutie met dezelfde unanimitéit zal goedkeuren. **(Applaus)**

De voorzitter : De Minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik wens eerst en vooral, namens de Vlaamse regering, mijn dankbaarheid en erkentelijkheid te uiten voor de spontane reacties in Vlaanderen. Mijn dank gaat ook naar u zelf, die initiatieven hebt genomen, naar ondervoorzitter Olivier en naar de indieners van de resolutie.

Het is de tweede keer vandaag dat er een bespreking plaats heeft op basis van consensus en unanimitéit. Ik kan mij daar alleen maar over verheugen.

In verband met de resolutie kan ik namens de Vlaamse regering meedelen dat wij de inhoud ervan ten volle steunen. De verschillende punten die in de resolutie zijn verwoord, zullen

voor de Vlaamse regering een richtsnoer zijn voor het nemen van de gepaste beslissingen.

Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, tijdens de maand augustus hebben wij volgende beslissingen genomen. Ten eerste, in verband met de steun aan initiatieven ter plaatse hebben we een krediet van 20 miljoen frank vrij gemaakt, waarvan 7 miljoen frank voor Caritas Kroatië, waarmee 200 vluchtelingen kunnen worden geholpen ; 7 miljoen frank voor het Hoog-Commissariaat, waarmee 400 tot 500 vluchtelingen ter plaatse kunnen worden geholpen ; 6 miljoen frank voor Artsen Zonder Grenzen.

Onze aandacht dient in de eerste plaats te gaan naar de hulpverlening ter plaatse. Zoals in de resolutie wordt gesteld, moeten we een aantal moeilijkheden oplossen. Om die reden zullen op 27 oktober 1992, onder coördinatie van mevrouw **Demeester**, die zich dagelijks met deze problematiek bezighoudt, op basis van het goedgekeurde krediet van 60 miljoen frank, de eerste 18 kinderen en 30 familieleden in Vlaanderen toekomen. Alle nodige schikkingen werden daartoe reeds getroffen.

Wij wensen onze concrete bijdrage te leveren om tegemoet te komen aan de unanieme resolutie van de Vlaamse Raad. **(Algemeen applaus)**

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Nee)**

De bespreking is gesloten.

De hoofdelijke stemming over dit voorstel van resolutie zal zo dadelijk worden gehouden.

ONTWERP VAN DECREET houdende goedkeuring van het verdrag betreffende de Europese Unie, van zeventien protocollen en van de slotakte met drieëndertig verklaringen,

opgemaakt te Maastricht op 7 februari 1992

— 211 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmingen

De voorzitter : Aan de orde zijn de aangehouden stemmingen over de amendementen op het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag betreffende de Europese Unie, van zeventien protocollen en van de **slotakte** met drieëndertig verklaringen, opgemaakt te Maastricht op 7 februari 1992.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het eerste amendement van de heer Verreycken op artikel 2.

Wordt het amendement gesteund ?
(Ja)

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

141 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

18 leden hebben ja geantwoord ;

123 leden hebben neen geantwoord ;

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Bosman R.
Buisseret X.
Caubergs J.
De Man F.
Dewinter F.
Dillen M.
Peeters W.
Raes R.
Spinnewyn J.
Van den Eynde F.
Van Hauthem J.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Overmeire K.
Van Wallegem R.
Vermeiren F.
Verreycken W.
Wymeersch F.

NEEN hebben geantwoord :

Aelvoet M.
Ansoms J.
Anthuenis G.
Arts A.

Baldewijns E.
Barbé L.
Bartholomeeussen M.
Bourgeois M.
Bril L.
Brouns H.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Cordeel M.
Coveliers H.
Creyf S.
Daems R.
De Batselier N.
De Croo H.
De Groot E.
De Maght-Aelbrecht A.
Demeester-De Meyer W.
Demeulenaere J.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
Detiège L.
Devolder J.
Dewael P.
Didden M.
Dierickx L.
Dua V.
Dupré J.
Eeman J.
Geysels J.
Ghesquière F.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Kelchtermans T.
Landuyt R.
Lauwers H.
Leclercq J.
Lenssens J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Marsoul H.
Martens L.
Maximus L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Monset L.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Neys-Uyttebroeck A.-M.

Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pierco L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Platteau S.
Ramoudt D.
Sarens F.
Sauwens J.
Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Swennen G.
Swinnen R.
Taelman W.
Tant P.
Tavernier J.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Ulburghs J.
Valkeniers J.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van der Maelen D.
Van Dienderen H.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Vautmans V.
Vergote F.
Verhofstadt G.
Verleyen I.
Verlinden A.
Vermassen G.
Vogels M.
Weckx H.
Weyts J.
Wierinckx R.

Het amendement is niet aangenomen.

voorzitter

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het tweede amendement van de heer Verreycken op artikel 2.

Wordt het amendement gesteund ? **(Ja)**

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

139 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

16 leden hebben ja geantwoord ;

123 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Bosman R.
Buisserset X.
Caubergs J.
De Man F.
Dewinter F.
Dillen M.
Peeters W.
Raes R.
Spinnewyn J.
Van Hauthem J.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Overmeire K.
Van Wallegem R.
Verreycken W.
Wymeersch F.

NEEN hebben geantwoord :

Ansoms J.
Anthuenis G.
Arts A.
Baldewijns E.
Barbé L.
Bartholomeeussen M.
Bourgeois M.
Bril L.
Brouns H.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Cordeel M.
Coveliers H.
Creyf S.
Daems R.
De Batselier N.
De Croo H.

De Groot E.
De Maght-Aelbrecht A.
Demeester-De Meyer W.
Demeulenaere J.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
Detière L.
De Vlieghe W.
Devolder J.
Dewael P.
Didden M.
Dierickx L.
Dua V.
Dupré J.
Eeman J.
Geysels J.
Ghesquière F.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Kelchtermans T.
Landuyt R.
Lauwers H.
Leclercq J.
Lenses J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Marsoul H.
Martens L.
Maximus L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Monset L.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Neyts-Uyttebroeck A.-M.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pierco L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Platteau S.
Ramoudt D.
Sarens F.
Sauwens J.
Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.

Swennen G.
Swinen R.
Taelman W.
Tant P.
Tavernier J.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Ulburghs J.
Valkeniers J.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van der Maelen D.
Van Dienderen H.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Mechelen D.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Vautmans V.
Vergote F.
Verleyen I.
Verlinden A.
Vermassen G.
Vermeiren F.
Vogels M.
Weckx H.
Weyts J.
Wierinckx R.

Het amendement is niet aangenomen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het 3de amendement van de heer Verreycken.

Mag de uitslag van de vorige stemming ook voor deze stemming gelden ? **(Instemming)**

Het amendement is dus niet aangenomen.

Dames en heren, we moeten nu stemmen over het 4de amendement van de heer Verreycken.

Mag de uitslag van de vorige stem-

voorzitter

ming ook voor deze stemming gelden ? (*Instemming*)

Het amendement is dus niet aangenomen.

De voorzitter : Geen opmerkingen meer ? (*Neen*)

Dan is artikel 2 aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag betreffende de Europese Unie, van zeventien protocollen en van de slotakte met drieëndertig verklaringen, opgemaakt te Maastricht op 7 februari 1992.

De heer Verreycken heeft het woord.

De heer W. Verreycken : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, stem ja en nadien zullen wij het begrip subsidiariteit wel invullen via een verduidelijkend charter, want niemand heeft het goed begrepen. Stem ja en nadien zullen wij proberen het schaamlapje van het Comité van de Regio's wat meer armslag te geven. Stem ja en nadien zullen wij dan wel maatregelen treffen om de verdreven Vlaams-Brabanders op te vangen in een nieuw **Bokrijk**, want de afwijkingsclausule wordt niet ingeroepen door deze regering.

Dit leek de boodschap te zijn van het voorbije debat, dat gisteren nochtans zeer interessant verliep. Alle partijen in dit halfroond hadden bedenkingen, twijfels en toonden geen enthousiasme. Zij die toch hun akkoord betuigden, koppelden dit enkel aan de verhoopte invullingen die eventueel achter dit verdrag zouden kunnen schuilgaan. Eerst ja stemmen en dan zien wat de gemandateerde hoera-Eurofielen met uw ja-stem zullen aanvangen ! De economische mastodont moet om geldredenen door de strot worden geduwd, vooral zonder inspraak van de echte betrokkenen, zonder inspraak van de volkeren.

Dit is nogmaals gebleken bij het wegwuiven van het referendum,

Collega's, nochtans tonen de referenda in andere landen zeer duidelijk aan dat de raadpleging een uniek sensibiliseringsinstrument vormt dat aanzet tot informatieverwerving, tot het zoeken naar informatie. Toch mag de Vlaming zich hier niet uitspreken over dit verdrag. Dit verdrag wordt opgelegd vanuit het cenakel van twaalf onfeilbare ministers ; dit verdrag mag niet worden onderworpen aan de beoordeling van de betrokkenen, de Vlamingen.

Welnu, ik bedank ervoor om stemmachine te zijn, gestuurd door een groep onaanraakbaren. Ik meen dat eerst de mens moet worden gehoord, de Vlaming moet worden geraadpleegd, alvorens economische dwangwetten op zijn leefomgeving worden toegepast.

Het zal de Raad duidelijk zijn dat ik deze aanvulling, deze amendementen op het verdrag van Rome, nadrukkelijk afwijs, omwille van de hooghartigheid, omwille van de hautaine "door-de-strot-duwtechniek" die wordt gehanteerd.

De voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :
149 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
113 leden hebben ja geantwoord ;
35 leden hebben neen geantwoord ;
1 lid heeft zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Ansoms J.
Anthuenis G.
Arts A.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Bossuyt G.
Bourgois M.
Bril L.
Brouns H.
Candries H.
Cardoen G.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Cordeel M.
Creyf S.
De Batselier N.

De Bremaeker J.
De Croo H.
De Groot E.
De Maght-Aelbrecht A.
Demeester-De Meyer W.
Demeulenaere J.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
Detiège L.
Devolder J.
Dewael P.
Dhoore L.
Didden M.
Dierickx L.
Dupré J.
Eeman J.
Geens G.
Ghesquière F.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Kelchtermans T.
Landuyt R.
Leclercq J.
Lenssens J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Marsoul H.
Martens L.
Maximus L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Monset L.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Neyts-Uytbroeck A.-M.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pierco L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Platteau S.
Ramoudt D.
Sarens F.
Sauwens J.
Schellens A.
Schuermans E.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Swennen G.

voorzitter

Swinnen R.
Taelman W.
Tant P.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Van Hecke J.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Mechelen D.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Vautmans V.
Vergote F.
Verhofstadt G.
Verleyen I.
Verlinden A.
Vermassen G.
Vermeiren F.
Weckx H.
Weyts J.
Wierinckx R.

NEEN hebben geantwoord :

Annemans G.
Barbé L.
Buissereet X.
Capoen M.
Caubergs J.
Caudron J.
Coveliers H.
De Man F.
De Vlieghe W.
Dewinter F.
Dillen M.
Dua V.
Geysels J.
Lauwers H.
Maertens M.
Olaerts H.
Peeters W.
Raes R.
Schiltz H.
Spinnewyn J.

Tavernier J.
Ulburghs J.
Valkeniers J.
Van den Eynde F.
Van Dienderen H.
Van Grembergen P.
Van Hauthem J.
Van Hooland R.
Van Overmeire K.
Van Rossem J.-P.
Van Vaerenbergh E.
Van Wallegheem R.
Verreycken W.
Vogels M.
Wymeersch F.

Zich ONTHOUDEN heeft :

Standaert L.

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Vlaamse regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren M. Cordeel en G. Anthuenis betreffende de scheepsbouwactiviteiten in Vlaanderen — 225 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemmingen

De voorzitter : Aan de orde zijn de aangehouden stemmingen over de amendementen op het voorstel van resolutie van de heren Cordeel en Anthuenis betreffende de scheepsbouwactiviteiten in Vlaanderen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van de heer Cordeel op het voorstel van resolutie.

Wordt het amendement gesteund ?
(Ja)

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

145 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

24 leden hebben ja geantwoord ;
121 leden hebben neen geantwoord ;

JA hebben geantwoord :

Anthuenis G.
Beysen E.
Cordeel M.
Daems R.
De Croo H.
De Groot E.
De Maght-Aelbrecht A.
Demeulenaere J.
Denys A.
Devolder J.
Dewael P.
Eeman J.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Monset L.
Pierco L.
Platteau S.
Ramoudt D.
Taelman W.
Van houtte M.
Vautmans V.
Vergote F.
Verhofstadt G.
Verlinden A.
Wierinckx R.

NEEN hebben geantwoord :

Annemans G.
Ansoms J.
Arts A.
Baldewijns E.
Barbé L.
Bartholomeeussen M.
Bosman R.
Bossuyt G.
Bourgeois M.
Brouns H.
Buissereet X.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caubergs J.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Coveliers H.
De Batselier N.
De Bremaeker J.
De Man F.
Demeester-De Meyer W.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.

voorzitter

Detiège L.

De Vlieghe W.

Dewinter F.

Dhoore L.

Didden M.

Dielens F.

Dierickx L.

Dillen M.

Dua V.

Dupré J.

Geens G.

Geysels J.

Ghesquière F.

Goutry L.

Hancké L.

Hostekint P.

Kelchtermans T.

Landuyt R.

Lauwers H.

Leclercq J.

Lenssens J.

Leysen A.

Lisabeth C.

Logist M.

Maertens M.

Marsoul H.

Martens L.

Maximus L.

Merckx-Van Goey T.

Moens G.

Moors C.

Nelis-Van Liedekerke L.

Olaerts H.

Olivier M.

Peeters J.

Peeters L.

Peeters W.

Pinoie E.

Pinxten K.

Raes R.

Sarens F.

Sauwens J.

Schellens A.

Schiltz H.

Schuermans E.

Seeuws W.

Sleeckx J.

Spinnewyn J.

Standaert L.

Suykerbuyk H.

Swaelen F.

Swennen G.

Swinnen R.

Tant P.

Tavernier J.

Taylor J.

Timmermans J.

Tyberghien-Vandenbussche M.

Ulburghs J.

Valkeniers J.

Van den Bossche L.

Van den Brande L.

Vandenbroucke F.

Vandendriessche B.

Van den Eynde F.

Van der Maelen D.

Van der Sande J.

Van Dienderen H.

Van Eetvelt J.

Van Grembergen P.

Van Hecke J.

Van Hooland R.

Vankeirsbilck E.

Vanleenhove G.

Vanlerberghe R.

Van Looy J.

Van Nieuwenhuysen L.

Van Parys T.

Van Peel M.

Van Rompaey R.

Van Rompuy E.

Van Rossem J.-P.

Van Vaerenbergh E.

Vanvelthoven L.

Van Wambeke H.

Verleyen I.

Vermassen G.

Verreycken W.

Vogels M.

Weyts J.

Wymeersch F.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van mevrouw Dua, Vogels en de heer Ulburghs op het voorstel van resolutie.

Wordt het amendement gesteund ?
(Ja)

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (Ja)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

143 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
10 leden hebben ja geantwoord ;
122 leden hebben neen geantwoord ;
11 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Barbé L.

De Vlieghe W.

Dierickx L.

Dua V.

Geysels J.

Maertens M.

Tavernier J.

Ulburghs J.

Van Dienderen H.

Vogels M.

NEEN hebben geantwoord :

Ansoms J.

Anthuenis G.

Arts A.

Baldewijns E.

Bartholomeeussen M.

Beysen E.

Bosman R.

Bossuyt G.

Bourgois M.

Brouns H.

Buisseret X.

Candries H.

Capoen M.

Cardoen G.

Caubergs J.

Caudron J.

Cauwenberghs F.

Chevalier P.

Coveliers H.

Daems R.

De Batselier N.

De Bremaeker J.

De Croo H.

De Groot E.

De Maght-Aelbrecht A.

Demeester-De Meyer W.

Demeulenaere J.

De Meyer J.

De Mol J.

Demuyt W.

Denys A.

Deprez P.

De Roo J.

De Seranno J.

Desmet P.

Detiège L.

Devolder J.

Dewael P.

Dhoore L.

Didden M.

Dielens F.

Dupré J.

Eeman J.

Geens G.

Ghesquière F.

Gijsbrechts-Horckmans A.

Goutry L.

Hostekint P.

Kelchtermans T.

Landuyt R.

Lauwers H.

voorzitter

Leclercq J.
Lenssens J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Marsoul H.
Martens L.
Maximus L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Monset L.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pierco L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Platteau S.
Ramoudt D.
Sarens F.
Sauwens J.
Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Standaert L.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Swennen G.
Swinnen R.
Taelman W.
Tant P.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Mechelen D.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey R.

Van Rompuy E.
Van Rossem J.-P.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Vautmans V.
Vergote F.
Verleyen I.
Verlinden A.
Vermassen G.
Vermeiren F.
Weyts J.
Wierinckx R.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Annemans G.
De Man F.
Dewinter F.
Dillen M.
Peeters W.
Raes R.
Spinnewyn J.
Van den Eynde F.
Van Nieuwenhuysen L.
Verreycken W.
Wymeersch F.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie van de heren Cordeel en Anthuenis betreffende de scheepsbouwactiviteiten in Vlaanderen.

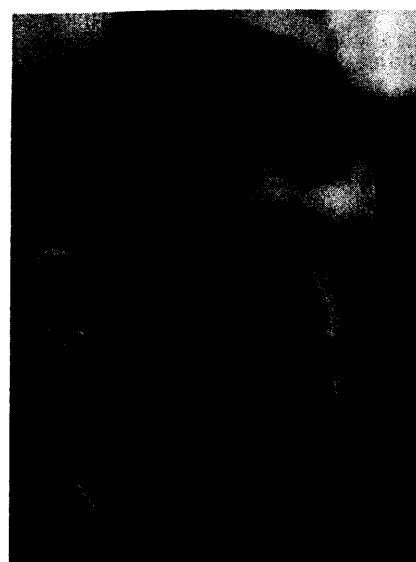
De heer Cordeel heeft het woord.

De heer M. Cordeel (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, over de problemen bij de Boelwerf is reeds veel gezegd en geschreven. Ik ben ervan overtuigd dat de betrokkenen vooral belang stellen in een duurzame oplossing van hun concrete problemen.

De PVV-fractie heeft in dit dossier steeds een duidelijke en consequente houding ingenomen. Wij hebben ons niet bezondigd aan goedkoop opportunisme en het creëren van valse verwachtingen.

Wij hebben steeds gepleit voor een scheepsbouwbeleid uitgaande van de reële toekomstkansen die de sector heeft.

Het verheugt me dan ook bijzonder



De heer J. Van Hauthem (VU) onder-voeg minister T. Kelchtermans (CVP) over de beslissing van het gemeentebestuur van Voeren om een referendum te houden aangaande het statuut van de gemeente

dat onze visie over de taak van de overheid in dit dossier over de partijgrenzen heen, door velen wordt gesteund.

Het scheepsbouwbeleid moet gestoeld zijn op enkele duidelijke pijlers : een nieuw businessplan, rechtstreekse subsidiëring van de werven een strikte toepassing van de VV-sec-richtlijnen. Deze essentiële voorwaarden voor een toekomstgericht scheepsbouwbeleid zullen ervoor zorgen dat de tewerkstelling een duurzame tewerkstelling wordt.

Dit is ons antwoord op de gestelde verwachtingen. De PVV zal de resolutie dan ook goedkeuren. **(Applaus bij de PVV)**

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer F. Wymeersch (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, het Vlaams Blok zal als mede-ondertekenaar van dit voorstel van resolutie uiteraard ja stemmen.

Wij willen er nochtans de nadruk op leggen dat dit voorstel van resolutie

Wymeersch

eerder een algemene visie is op middellange en lange termijn en dat het volgens ons iets te weinig de nadruk legt op de sociale realiteit in de sub-regio Waasland, en in Temse in het bijzonder.

In die optiek hebben we tijdens de commissievergadering een subamendement ingediend dat jammer genoeg door de leden niet is aangehouden. Wij dringen er nochtans nogmaals bij de regering op aan om alles te ondernemen zodat het sociaal verlies en de sociale gevolgen, die op het ogenblik brandend actueel zijn in het Waasland, tot een minimum worden herleid.

Ik citeer voor de laatste maal professor Peeters : Boel kan niet met minder volk draaiende worden gehouden. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

147 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
136 leden hebben ja geantwoord ;
10 leden hebben neen geantwoord ;
1 lid heeft zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Ansoms J.
Anthuenis G.
Arts A.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beysen E.
Bosman R.
Bossuyt G.
Bourgois M.
Brouns H.
Buisseret X.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caubergs J.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Cordeel M.

Coveliërs H.
Daems R.
De Batselier N.
De Bremaeker J.
De Croo H.
De Groot E.
De Maght-Aelbrecht A.
De Man F.
Demeester-De Meyer W.
Demeulenaere J.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
Detiège L.
Devolder J.
Dewael P.
Dewinter F.
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dillen M.
Dupré J.
Eeman J.
Geens G.
Ghesquière F.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Goutry L.
Hancké L.
Hoste kint P.
Kelchtermans T.
Landuyt R.
Lauwers H.
Leclercq J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Marsoul H.
Martens L.
Maximus L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Monset L.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Peeters W.
Pierco L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Platteau S.
Raes R.
Ramoudt D.
Sarens F.

Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Spinnewyn J.
Standaert L.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Swennen G.
Swinnen R.
Taelman W.
Tant P.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van den Eynde F.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Mechelen D.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Overmeire K.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Rossem J.-P.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Vautmans V.
Vergote F.
Verhofstadt G.
Verleyen I.
Verlinden A.
Vermassen G.
Vermeiren F.
Verreycken W.
Weyts J.
Wierinckx R.
Wymeersch F.

NEEN hebben geantwoord :

Barbé L.
De Vlieghere W.
Dierickx L.

voorzitter

Dua V.
Geysels J.
Maertens M.
Tavernier J.
Ulburghs J.
Van Dienderen H.
Vogels M.

Zich ONTHOUDEN heeft :

Lenssens J.

De heer Lenssens heeft het woord.

De heer J. Lenssens : Mijnheer de voorzitter, ik heb me onthouden om uiting te geven aan mijn ongenoegen bij het feit dat Agalev deze consensusresolutie weliswaar heeft helpen opstellen en deze in de commissie heeft goedgekeurd maar vandaag om louter partijpolitieke redenen neen stemt. (*Applaus op talrijke banken*)

De voorzitter : Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw M. Vogels : Mijnheer de voorzitter, ik betreur het dat de heer Lenssens het nodig acht om die kleine politieke dingen, die totaal buiten de context vallen, hier naar voren te schuiven terwijl we deze ochtend een uitgebreid debat hebben gehouden over de grond van de zaak.

Als er dan toch kleine politieke spelletjes moeten worden gespeeld, zal ik mijn waarheid vertellen.

Ik heb inderdaad samen met de heer Lenssens en buiten de commissiewerkzaamheden gewerkt aan een consensusresolutie. Ik heb toen uitdrukkelijk gezegd dat ik het niet eens kon zijn met deze resolutie omdat ze te vaag is en geen enkel concreet en nieuw element bijdraagt aan de politiek van de regering.

Mijnheer Lenssens, u hebt gebruik gemaakt van mijn afwezigheid om de heer Ulburghs tijdens de stemming over die resolutie te zeggen dat al mijn opmerkingen waren opgenomen, wat een flagrante leugen is. (*Protest op verschillende banken*) Daarop heeft de heer Ulburghs die resolutie te goeder trouw goedgekeurd.

Als u uitdaagt over zulke kleine dingen, moet de waarheid maar worden gezegd. Ik vind het klein van u. (*Applaus bij Agalev*)

De voorzitter : Dientengevolge neemt de Raad het voorstel van resolutie aan ; het zal aan de Vlaamse regering worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren M. Olivier, G. Swennen, A. Kempinaire, G. Annemans, P. Van Grembergen en H. Van Dienderen in verband met de toestand in en de hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië – 234 (BZ 1992) – Nrs. 1 (+ Bijlage) en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie van de heren Olivier, Swennen, Kempinaire, Annemans, Van Grembergen en Van Dienderen in verband met de toestand in en de hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

147 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

146 leden hebben ja geantwoord ;
1 lid heeft zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Ansoms J.
Anthuenis G.
Arts A.
Baldewijns E.
Barbé L.
Bartholomeeussen M.
Beysen E.
Bosman R.
Bossuyt G.
Brouns H.
Buissereet X.

Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caubergs J.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Cordeel M.
Coveliers H.
Creyf S.
Daems R.
De Batselier N.
De Bremaeker J.
De Croo H.
De Groot E.
De Maght-Aelbrecht A.
De Man F.
Demeester-De Meyer W.
Demeulenaere J.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
Detiège L.
De Vlieghe W.
Dewael P.
Dewinter F.
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dierickx L.
Dillen M.
Dua V.
Dupré J.
Eeman J.
Geens G.
Geysels J.
Ghesquière F.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Kelchtermans T.
Landuyt R.
Lauwers H.
Leclercq J.
Lenssens J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Maertens M.
Marsoul H.
Martens L.
Maximus L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.

voorzitter

Nelis-Van Liedekerke L.
Neyts-Uyttebroeck A.-M.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Peeters W.
Pierco L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Platteau S.
Raes R.
Ramoudt D.
Sarens F.
Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Spinnewyn J.
Standaert L.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Swennen G.
Swinnen R.
Taelman W.
Tavernier J.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M
Ulburghs J.
Valkeniers J.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van den Eynde F.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Dienderen H.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hauthem J.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Mechelen D.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Rossem J.-P.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Walleghem R.

Van Wambeke H.
Vautmans V.
Vergote F.
Verhofstadt G.
Verleyen I.
Verlinden A.
Vermassen G.
Vermeiren F.
Verreycken W.
Vogels M.
Weckx H.
Weyts J.
Wierinckx R.
Wymeersch F.

Zich ONTHOUDEN heeft :

Devolder J.

Dientengevolge neemt de Raad het voorstel van resolutie aan ; het zal aan de Vlaamse regering worden overgezonden.

MOTIE VAN AANBEVELING van de heer G. Annemans tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer G. Annemans gehouden interpellatie tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de ontwikkeling van de Dialoog van Gemeenschap tot Gemeenschap – 217 (BZ 1992) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van aanbeveling van de heer Annemans tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer Annemans gehouden interpellatie tot de heer Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de ontwikkeling van de Dialoog van Gemeenschap tot Gemeenschap.

De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans : Mijnheer de voorzitter, ik heb de motie aangepast omdat ze werd ingediend vóór het Sint-Michieltijdperk. Wij hebben ons toen afgevraagd of er in die motie moest worden gevraagd dat de

Vlaamse Raad de resultaten van het Sint-Michielsakkoord zou vergelijken met het tienpuntenakkoord. Dat is misschien wat te verre gaand. Wij hebben ons afgevraagd of wij de splitsing van de sociale zekerheid zouden blijven vragen. Ook dat is wat verre gaand. In de motie konden wij misschien de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde vragen zoals er in het tienpuntenprogramma staat en waarvan niets is in huis gekomen. Zouden wij in de motie er de aandacht op vestigen dat de Senaat nog steeds voor een deel een dubbelmandaat zal kennen en dat de senatoren kunnen zetelen in een Waals parlement ? Het zou een erg zware motie zijn geworden. Wij hebben besloten ze heel eenvoudig te houden.

Mijnheer de voorzitter, ik heb voorgesteld dat wij ons hier vandaag zouden uitspreken als volgt : De Vlaamse Raad verzoekt de Vlaamse regering om er bij de nationale regering op aan te dringen over te gaan tot de studie en de correctie van de niet-objectief verklaarbare transfers van de sociale zekerheid en zulks vóór de eindstemming van gelijk welk onderdeel van het Sint-Michielsakkoord hetzij in de Kamer, hetzij in de Senaat.

Ik meen dat dit overeenkomt met wat de meerderheid hier in haar regeringsverklaring heeft vooropgesteld. Ik ben er bijgevolg van overtuigd dat er geen enkel probleem is voor de Raad om de motie goed te keuren. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, leden van de Vlaamse regering, geachte collega's, wij vragen U om de motie niet goed te keuren omdat wij het niet zinvol vinden een motie goed te keuren waarin staat dat de aarde rond is of dat ze rond de zon draait. Wat het Vlaams Blok vraagt, is reeds het voorwerp van een akkoord binnen de meerderheid in de Vlaamse regering. De motie bevat een uitdrukkelijke voorwaarde van de Volksunie voor de eindstemming in Kamer of Senaat over het Sint Michielsakkoord. Bo-

Van Grembergen

vendien vinden wij dat wij het best vertrouwen op onszelf en dat wij daarvoor het Vlaams Blok niet nodig hebben. Wat wij in die materie zelf doen, doen wij in elk geval beter. (*Applaus*)

De voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (**Ja**)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

147 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

17 leden hebben ja geantwoord ;
104 leden hebben neen geantwoord ;
26 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Bosman R.
Buisseret X.
Caubergs J.
De Man F.
Dewinter F.
Dillen M.
Peeters W.
Raes R.
Spinnewyn J.
Van den Eynde F.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Overmeire K.
Van Rossem J.-P.
Van Wallegem R.
Verreycken W.
Wymeersch F.

NEEN hebben geantwoord :

Ansoms J.
Arts A.
Baldewijns E.
Barbé L.
Bartholomeeussen M.
Bossuyt G.
Bourgeois M.
Brouns H.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Coveliers H.
Creyf S.
De Batselier N.
De Bremaeker J.

Demeester-De Meyer W.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
Detiège L.
De Vlieghe W.
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dierickx L.
Dua V.
Dupré J.
Geens G.
Geysels J.
Ghesquière F.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Kelchtermans T.
Landuyt R.
Lauwers H.
Leclercq J.
Lenssens J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Maertens M.
Marsoul H.
Martens L.
Maximus L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Sarens F.
Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Standaert L.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Swennen G.
Swinen R.
Tavernier J.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Ulburghs J.
Valkeniers J.

Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandriessche B.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Dienderen H.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Verleyen I.
Vermassen G.
Vogels M.
Weckx H.
Weyts J.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Anthuenis G.
Beysen E.
Cordeel M.
Daems R.
De Croo H.
De Maght-Aelbrecht A.
Demeulenaere J.
Denys A.
Devolder J.
Dewael P.
Eeman J.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Monset L.
Neyts-Uyttebroeck A.-M.
Pierco L.
Platteau S.
Ramoudt D.
Taelman W.
Van houtte M.
Van Mechelen D.
Vautmans V.
Vergote F.
Verhofstadt G.
Verlinden A.
Vermeiren F.
Wierinckx R.

Dientengevolge neemt de Raad de motie niet aan.

Reden voor onthouding ?

De heer Denys heeft het woord.

De heer Denys : Mijnheer de voorzitter, onze fractie heeft zich onthouden omdat wij vinden dat wat in de motie van aanbeveling staat slechts een zeer klein onderdeel is van wat wij hebben gevraagd.

MOTIE VAN AANBEVELING van de heren F. Van den Eynde en F. Dewinter tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer F. Van den Eynde gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de weigering om een klacht aan de Commissie Laakbare Praktijken over te maken
— 218 (BZ 1992) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van aanbeveling van de heren Van den Eynde en Dewinter tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer Van den Eynde gehouden interpellatie tot de heer Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de weigering om een klacht aan de Commissie Laakbare Praktijken over te maken.

De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik herinner u eraan dat deze motie betrekking heeft op de artikelen 41 en 42 van het decreet van 31 juli 1990.

In het artikel 41 wordt bepaald dat iedere politieke activiteit en propaganda in de scholen verboden is. In het artikel 42 wordt bepaald dat, indien dit toch gebeurt, er klacht kan worden ingediend bij de Commissie Laakbare Praktijken van de Vlaamse regering. Op die manier blijft de hele zaak dus in feite in handen van de betrokken minister, die de discretionaire bevoegdheid heeft om de klacht al dan niet naar de Commissie Laakbare Praktijken door te sturen. Hij moet zich voor het al dan niet aan-

vaarden en/of doorsturen van de klacht niet verantwoorden. Hij beschikt blijkbaar over geen enkel objectief criterium.

Discretionaire bevoegdheid kan nagenoeg altijd tot willekeur leiden. Dit was ook het geval in de voorbeelden die ik in mijn interpellatie heb aangehaald. Om willekeur te vermijden, stellen wij voor dat de Vlaamse Raad aan de regering vraagt ten eerste, een objectief criterium vast te leggen, waardoor kan worden bepaald of een klacht al dan niet moet worden doorgestuurd, ten tweede, om binnen de maand aan de indiener van de klacht mee te delen of zijn klacht al dan niet werd aanvaard en om welke redenen.

Deze motie strekt er eigenlijk toe ons onderwijs te beschermen tegen politisering. Zij werkt de democratisering in de hand omdat ze willekeur zal vermijden. Ik verzoek u dan ook, zij het alleen maar uit democratische overwegingen, deze motie goed te keuren.

De voorzitter : Begin van de stemming .

Heeft iedereen gestemd ? (**Ja**)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

143 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
18 leden hebben ja geantwoord ;
125 leden hebben neen geantwoord ;

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Bosman R.
Buisseret X.
Caubergs J.
De Man F.
Dewinter F.
Dillen M.
Peeters W.
Raes R.
Spinnewyn J.
Van den Eynde F.
Van Hauthem J.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Overmeire K.
Van Rossem J.-P.
Van Walleghem R.
Verreycken W.
Wymeersch F.

NEEN hebben geantwoord :

Ansoms J.
Anthuenis G.
Arts A.
Baldewijns E.
Barbé L.
Bartholomeeussen M.
Beysen E.
Bossuyt G.
Bourgois M.
Brouns H.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Cordeel M.
Coveliers H.
Creyf S.
Daems R.
De Batselier N.
De Bremaeker J.
De Groot E.
De Maght-Aelbrecht A.
Demeester-De Meyer W.
Demeulenaere J.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
Denys A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
Detière L.
De Vlieghe W.
Devolder J.
Dewael P.
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dierickx L.
Dupré J.
Eeman J.
Geens G.
Geysels J.
Ghesquière F.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Kelchtermans T.
Landuyt R.
Lauwers H.
Leclercq J.
Lenssens J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.

voorzitter

Maertens M.
Marsoul H.
Martens L.
Maximus L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pierco L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Platteau S.
Ramoudt D.
Sarens F.
Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Standaert L.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Swennen G.
Swinnen R.
Taelman W.
Tavernier J.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Ulburghs J.
Valkeniers J.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Dienderen H.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van houtte M.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Mechelen D.
Van Parys T.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Vergote F.
Verleyen I.

Verlinden A.
Vermassen G.
Vermeiren F.
Vogels M.
Weckx H.
Weyts J.
Wierinckx R.

Dientengevolge neemt de Raad de motie niet aan.

MOTIE VAN AANBEVELING van de heer P. Dewael tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer P. Dewael gehouden actuele interpellatie tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de beslissing tot reorganisatie en herstructurering van de Taalunie — 219 (BZ 1992) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van aanbeveling van de heer Dewael tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer Dewael gehouden actuele interpellatie tot de heer Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de beslissing tot reorganisatie en herstructurering van de Taalunie.

De heer Olaerts heeft het woord.

De heer H. Olaerts (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, namens de Volksunie wens ik duidelijk te stellen dat ten eerste, de inhoud van de motie door de feiten is voorbijgestreefd.

Ten tweede, het debat over de Taalunie "nieuwe stijl" in de Interparlementaire Commissie heeft plaatsgevonden op 5 oktober 1992. Daarin werd het langverwachte startschot gegeven.

Ten derde, er werd een waarnemend secretaris aangesteld en de plaats werd vacant verklaard. Zonder ons uit te spreken over de kwaliteiten van de ontslagen algemeen secretaris hopen wij dat de professionele kwalitei-

ten zwaarder zullen wegen dan de politieke overwegingen.

Ten vierde, ik verneem dat tijdens de vergadering van 5 oktober 1992 door collega Suykerbuyk een voorstel tot herziening van het Taalunieverdrag werd ingediend.

Ten vijfde, wij hopen dat het personeel van het algemeen secretariaat bij de eventuele herschikking van taken en andere vernieuwingen zal ervaren dat een statuut inderdaad waarborgen biedt.

Ten zesde, onze fractie heeft bij de interpellatie van de heer Dewael gesteld dat het kernprobleem voor de Taalunie in feite de vraag is of de bewindslieden de politieke wil hebben om het verdrag naar letter en naar geest uit te voeren. Die politieke wil is er in het verleden niet altijd geweest, ook niet toen de interpellant zelf ter zake grote verantwoordelijkheid droeg.

Wij zullen derhalve de motie niet steunen en zeggen ons waakzaam vertrouwen toe aan minister Weckx, in de verwachting dat zijn dynamische aanpak van het Taaluniebeleid langer zal duren dan één zomer.

De voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

136 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
37 leden hebben ja geantwoord ;
92 leden hebben neen geantwoord ;
7 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Anthuenis G.
Beysen E.
Bosman R.
Buchmann J.
Buisset X.
Cordeel M.
Daems R.
De Groot E.
De Maght-Aelbrecht A.
De Man F.
Demeulenaere J.

voorzitter

Denys A.
Dewael P.
Dewinter F.
Dillen M.
Eeman J.
Gijsbrechts-Horckmans A.
Peeters W.
Pierco L.
Platteau S.
Raes R.
Ramoudt D.
Spinnewyn J.
Standaert L.
Van den Eynde F.
Van Hauthem J.
Van Mechelen D.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Overmeire K.
Van Rossem J.-P.
Van Wallegghem R.
Vergote F.
Verlinden A.
Verreycken W.
Wierinckx R.
Wymeersch F.

NEEN hebben geantwoord :

Ansoms J.
Arts A.
Baldewijns E.
Barbé L.
Bossuyt G.
Bourgeois M.
Brouns H.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caubergs J.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Coveliers H.
Creyf S.
De Bremaeker J.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
De Vlieghe W.
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dierickx L.
Dupré J.
Geens G.

Geysels J.
Ghesquiere F.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Lauwers H.
Leclercq J.
Lenssens J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Maertens M.
Marsoul H.
Martens L.
Maximus L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pinoie E.
Pinxten K.
Sarens F.
Schellens A.
Schiltz H.
Schuermans E.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Swennen G.
Swinnen R.
Tavernier J.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Ulburghs J.
Valkeniers J.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Dienderen H.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Parys T.
Van Rompuy E.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verleyen I.
Vermassen G.
Weyts J.

Zich ONTHOUDEN hebben :

De Batselier N.
Demeester-De Meyer W.
Detiège L.
Kelchtermans T.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Weckx H.

Dientengevolge neemt de Raad de motie niet aan.

INTERPELLATIES (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer L. Dierickx tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de naleving van de Europese richtlijn van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Dierickx tot de Vlaamse minister bevoegd voor leefmilieu, over de naleving van de Europese richtlijn van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand.

De heer Dierickx heeft het woord.

De heer L. Dierickx (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, in het hier gisteren gevoerde debat over het verdrag van Maastricht werd de Europese Gemeenschap herhaaldelijk verweten centralistisch, bureaucratisch en overmachtig te zijn.

In werkelijkheid blijkt dit niet helemaal het geval te zijn. Wanneer de Europese Gemeenschap een richtlijn uitvaardigt, met of zonder de medewerking van het Europees Parlement, is het nog helemaal niet zeker dat ze effectief in nationaal recht wordt omgezet. Herhaaldelijk worden lidstaten van de Europese Gemeenschap door het Europees Hof van Justitie veroordeeld voor het niet tijdig omzetten van Europese richtlijnen in hun nationaal recht. Het Hof van Justitie beschikt, na dergelijke veroordeling, echter over geen enkel middel om de lidstaten te dwingen de gevelde arresten uit te voeren.

Dierickx

— De heer H. Suykerbuyk, onder-voorzitter, treedt als voorzitter op

Geachte collega's, wij Belgen, hebben er nog iets anders op gevonden. Wij hervormen onze Grondwet op zo een manier, dat onze gewesten en gemeenschappen als het ware afgeschermd worden tegen de beslissingen van de EG en tegen de uitspraken van het Europees Hof van Justitie. België werd inderdaad reeds herhaaldelijk veroordeeld. In onze Grondwet is echter geen hiërarchie der normen voorzien. Bij ons geldt niet de Duitse regel Bundesrecht bricht Landesrecht. Onze gewesten en gemeenschappen kunnen dus straffeloos de Europese richtlijnen, naast zich weerleggen, dit tot ergernis van vooraanstaande juristen.

Bekende rechtsgeleerden noemen dit een schande. Enerzijds ondertekenen en ratificeren wij de verdragen van Rome, van Parijs, de Europese éénheidsakte en straks het verdrag van Maastricht, anderzijds hervormen wij onze Staat op zo een manier dat de gewesten en gemeenschappen zich straffeloos kunnen onttrekken aan het Europees recht. Als de nationale Staat wordt veroordeeld, kan deze zich niet keren tegen de gewesten of gemeenschappen die in gebreke blijven.

De heer A. Denys : Het Sint-Michielsakkoord brengt daar geen wijziging in !

De heer L. Dierickx : Mijnheer de voorzitter, wij geloven juist dat dit wel het geval is, maar dan moet het Sint-Michielsakkoord natuurlijk wel worden goedgekeurd. Ik zal het daar straks over hebben.

Er bestaat dus een fundamentele tegenstelling tussen ons Europees enthousiasme en de werkelijkheid van ons handelen. De Belgische toestand is bekend. Alle bevoegde nationale en internationale juristen zijn daarvan op de hoogte.

Er kan echter wel iets veranderen als wij artikel 171 uit het verdrag van Maastricht goedkeuren. Dit artikel zegt immers. Ik citeer : Indien de be-

trokken lidstaat de maatregelen ter uitvoering van het arrest van het Hof van Justitie niet binnen de door de Commissie vastgestelde termijn heeft genomen, kan de Commissie van de Europese Gemeenschap de zaak voor het Hof van Justitie brengen. Zij vermeldt het bedrag van de door de betrokken lidstaat te betalen forfaitaire som of dwangsom, die zij in de gegeven omstandigheden passend acht.

Indien het Hof van Justitie vaststelt dat de betrokken lidstaat zijn arrest niet is nagekomen, kan het deze staat de betaling van een forfaitaire som of een dwangsom opleggen. Einde citaat. Zij die kritisch staan tegenover het verdrag van Maastricht moeten weten dat deze tekst bijzonder interessant en belangrijk is. Heel veel verdragen worden immers gesloten ervan uitgaande dat de sanctie voor het niet-naleven van de verdragstekst eigenlijk een morele sanctie is ofwel een sanctie die niet door een hoger gerechtshof wordt getroffen maar door de verdragssluitende partijen. Deze sancties nemen dan de vorm aan van represailles, het niet geven van compensaties, enzovoort. In de EG bestaat er echter een hoger gerechtshof dat volgens het verdrag van Maastricht niet alleen morele uitspraken kan doen maar ook straffen kan opleggen aan de lidstaten.

Nu zult u zeggen, dit alles is heel mooi in theorie. België wordt veroordeeld, België moet een dwangsom betalen maar de gewesten en gemeenschappen gaan vrijuit. Dat is niet meer waar. In het voorstel van bijzondere wet betreffende de internationale betrekkingen van de gemeenschappen en de gewesten, voortgesproten uit het Sint-Michielsakkoord en ingediend door de heer Schiltz en **consoorten**, wordt voorzien in een substitutierecht. Ik lees voor uit het wetsvoorstel : „Wanneer de Belgische Staat is veroordeeld door een internationaal of supranationaal rechtcollege ten gevolge van het niet-nakomen van een internationale of supranationale verplichting door een gemeenschap of een gewest, kan de Belgische staat in de plaats treden van de betrokken ge-

meenschap of het betrokken gewest. “Verder staat in hetzelfde artikel : De staat kan de kosten voor het niet-nakomen van een internationale of supra-nationale verplichting door een gemeenschap of een gewest, verhalen op de betrokken gemeenschap of op het betrokken gewest ; dit verhaal kan de vorm aannemen van een inhouding op de wettelijk aan de betrokken gemeenschap of het betrokken gewest over te dragen financiële middelen.”

Mijnheer de minister, in ons land zijn er mensen die zich bezighouden met vogelbescherming, anderen die zich bezighouden met het liefhebben van vogels. U weet dat wij soms subtiel onderscheiden maken. **Vogelbeschermers** en vogelliefhebbers behoren dus niet tot dezelfde groep. Tot de vogelliefhebbers behoren zij die vogels vangen. Deze spreken echter niet van vangen maar alleen van uit de natuur bevoorraden. De **vogelliefhebbers** zullen echter toch eens moeten nadenken vooraleer zij het verdrag van Maastricht en misschien zelfs het Sint-Michielsakkoord goedkeuren.

De heer A. Denys : U moet de Europese richtlijn goed lezen.

De heer L. Dierickx : Ik weet alleen wat de Raad van State heeft gezegd. U kunt misschien ook beweren dat de Raad van State de Europese richtlijn niet kent. Ik nodig u uit de teksten te lezen. U mag voor mijn part zelfs beweren dat ik niet goed kan lezen.

Ik heb dan een aantal vragen voor minister De Batselier. Tot mijn grote vreugde las ik onlangs in de krant dat de Waalse regering het advies van 29 september 1992 van de Raad van State wou opvolgen. Dit hield in dat er dit jaar in Wallonië geen vogels zouden worden gevangen. Dit was een overwinning voor de vogelbeschermers en een nederlaag voor de vogelliefhebbers.

Jammer genoeg bleek mijn vreugde voorbarig te zijn. De lobby van de vogelliefhebbers heeft het gehaald en de Waalse regering heeft haar beslissing ingetrokken. Ik heb de vragen

Dierickx

die ik u wou stellen dus moeten herformuleren omdat de Waalse regering het advies van de Raad van State uiteindelijk naast zich heeft neergelegd.

Meent de minister dat de in Vlaanderen toegelaten vogelvangst in overeenstemming is met de Europese richtlijn ? Meent hij dat het advies van de Raad van State niet geldt voor de vogelvangst in het Vlaamse landsgedeelte ? Kan hij ons het advies van de Raad van State meedelen over de beslissingen van de Vlaamse regering ? Moeten we niet hoognodig conclusies trekken uit de veroordeling van België door het Europese Hof van Justitie wegens het niet naleven van de Europese richtlijn op het behoud van de vogelstand ? Wat vindt de Vlaamse regering van de beslissing van de Waalse regering om de vogelvangst toch toe te laten, en wel voor alle Belgen, zoals te lezen stond in De Standaard van 10-11 oktober 1992. De Waalse regering was nochtans eerst ingegaan op het advies van de Raad van State omdat was aangetoond dat het Waalse decreet helemaal niet strookte met de Europese richtlijn van 1979.

Ik vraag mij af waarom de Vlaamse regering zich niet neerlegt bij deze richtlijn en de manier waarop ze door de Raad van State geïnterpreteerd wordt, gelet op de manier waarop de vogelvangst, ook bevoorrading uit de natuur genoemd, in onze gewesten wordt beoefend. Hoewel open ringen moeten worden aangebracht en enkel niet-automatische klepkooien mogen worden gebruikt, slagen vogelliefhebbers er toch in grote aantallen vogels te vangen, vogelsoorten die niet mogen worden gevangen.

Mijnheer de minister, noemt u het vangen van 18.500 vinken een vangst voor wetenschappelijke doeleinden en een vangst van kleine hoeveelheden ?

De heer F. Wymeersch : Collega Dierickx, ik vraag mij af of u wel volledig op de hoogte bent van de Europese richtlijn.

Artikel 2 van deze richtlijn bepaalt :

Alle lidstaten nemen alle nodige maatregelen om de populatie op een niveau te houden of te brengen dat met name beantwoordt aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele eisen, waarbij zij tevens rekening houden met economische en recreatieve eisen". Artikel 9 bepaalt dan ook nog het volgende : „De lidstaten mogen , als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, om onderstaande redenen afwijken van de artikelen 5, 6, 7 en 8 . . .“.

Bij die redenen zie ik dan onder andere staan : “b) voor doeleinden in verband met onderzoek en onderwijs, het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doeleinden samenhangende teelt” ; c) ten einde het vangen, het houden of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.” Als ik dit alles lees, twijfel ik er toch sterk aan of u wel op de hoogte bent van de juiste draagwijdte van deze Europese richtlijn.

De heer L. Dierickx : Ja, ik ben op de hoogte van de inhoud van de Europese richtlijn en weet zelfs op welke manier de Raad van State, die niet betaald wordt om de vogelbeschermers ter wille te zijn, deze richtlijn steeds weer interpreteert.

Mijnheer Wymeersch, u moet ook weten dat ik een voorstel van decreet in verband met de vogelbescherming heb ingediend. In de commissie heeft de minister zelf verklaard dat mijn voorstel het dichtst aansloot bij de tekst van de Europese richtlijn van 2 april 1979. Overigens moet u ook weten dat er unanimitie is om te zeggen dat kleine hoeveelheden voor wetenschappelijke doeleinden niet 18.500 exemplaren kan betekenen.

De voorzitter : De heer Vergote heeft het woord.

De heer F. Vergote (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren collega's, wie beweert dat de Europese richtlijn elke vorm van bevoorrading van vogels verbiedt, heeft het verkeerd voor. Artikel 9 van de Europese

richtlijn staat toe dat bij afwijking bepaalde vogelsoorten onder strikt gecontroleerde omstandigheden en in kleine hoeveelheden selectief mogen worden gevangen en gehouden. Volgens artikel 2 van de Europese richtlijn zijn deze beperkte vangsten gerechtvaardigd voor recreatieve doeleinden.

De vraag rijst of de besluiten van de regering ingaan tegen zopas geciteerde twee artikelen van de Europese richtlijn. Is de jaarlijkse vangst van 18.500 vinken in Vlaanderen veel of weinig ? Is onze bekommernis om de leefbaarheid van de vogel- en vinkensport te verzekeren zonder dat hierdoor een onevenwicht veroorzaakt wordt in het vogelbestand in de vrije natuur, in tegenspraak met het ecologisch belang van het behoud van ons natuurlijk milieu ?

De eerste vraag of de vangst van 18.500 vinken te hoog ligt, moet negatief worden beantwoord. Immers, er leven in de natuur in België 140.000 broedparen. Bovendien draagt het aantal vinkensportliefhebbers 22.000. Een rekensom leert ons dat de vangst wordt beperkt tot ongeveer 0,86 per vinkenier.

Vergeet wij bovendien niet dat die beperkte bevoorrading cruciaal is om deze populaire volkssport in stand te houden aangezien het bijvoorbeeld in 1992 aantal gekweekte vinken, met name 4.000, niet voldoende is ter compensatie voor de sterfte en de vrijwillige vrijlating. Daar komt bovenop dat de kweek van zangvinken zeer moeilijk is, stelling die gedurende vijf jaar voldoende bewezen werd op het proefstation voor kleine vee- teelt in Merelbeke onder leiding van professor De Backer.

Moet ik er nog op wijzen dat de vinkeniersbonden onder volledige controle werken ? Zo worden jaarlijks op 31 januari alle inlandse vogels bij de geregistreerde vogelhouders geteld. Het registratienummer is bij de dienst Waters en Bossen bekend. Deze laatste ontvangt samen met de plaatselijke politie ook lijsten met de adressen van de gemachtigde bevoorraders en de vangplaats. Deze strenge controlemaatregelen hebben uit-

Vergote

sluitend tot doel het ecologisch belang te vrijwaren.

De vinkensport is een populaire en geliefde volkssport — zonder subsidies — die in gezinsverband beoefend wordt door 55.000 eenvoudige burgers die met ongelooflijke zorg hun vogels beschermen en vertroetelen. Wel leven de dieren in een kooi, doch eenzelfde probleem rijst voor de dieren in de dierentuin.

Bovendien heeft de vogel- en vinkensportliefhebber door zijn sport een praktische kennis van en een liefde voor de natuur die groter is dan deze van de gemiddelde burger. Dat zijn ook de conclusies van professor Dr. Renson, voorzitter van de Vlaamse Volkssportcentrale, ik citeer : De vinkensport wordt meestal beoefend door volkse mensen, die nauw met het natuurlijk milieu vertrouwd en eraan gehecht zijn. Vinkeniers houden bovendien eeuwenoude volkseigen speltradities in stand — en dit op een keurig georganiseerde en gecontroleerde wijze — waar het buitenland ons voor benijdt.

Het culturele belang van het behoud van deze waardevolle recreatievorm staat daarom — mijns inziens — niet in tegenspraak met het ecologisch belang van het behoud van ons natuurlijk milieu. Beide kunnen best hand in hand gaan en geen van beide verdient het als . . . niet passend in deze hedendaagse samenleving te worden voorgesteld. Einde citaat.

Samen met mijn collega en vriend de heer Denys dring ik bij de minister en de Vlaamse regering aan op een maximale bescherming en behartiging van de belangen van de vinkensportliefhebber volgens de Europese richtlijn. (*Applaus bij de PW*)

De voorzitter : De heer Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik heb aandachtig geluisterd naar de interpellatie van de heer Dierickx.

Wij hebben inderdaad de voorbije ja-

ren herhaaldelijk de kans gekregen om van gedachten te wisselen over een voorstel van decreet dat door mij en andere collega's werd ingediend.

Nooit, met uitzondering van de heer Dierickx, gaf iemand de indruk dat het voorstel van decreet in tegenspraak zou zijn met de Europese richtlijn.

Ik dank de heer Vergote voor zijn gedocumenteerde uiteenzetting. Het is inderdaad zo dat het voorstel van decreet en het besluit van de Vlaamse regering nooit in tegenspraak waren met artikel 1 en 2 van de Europese richtlijn.

Mijnheer Denys, had de PW op de manier waarop nu een uiteenzetting werd gegeven door haar woordvoerder, op een even actieve manier het voorstel gesteund, dan was dat voorstel van decreet ook goedgekeurd.

Ik breng hulde aan **minister de Batselier** en zijn voorgangers die altijd met zin voor realiteit een beperkte bevoorrading toegelaten hebben.

Het afgelopen jaar was er een bevoorrading van 18.500 vinken.

Wil men op wetenschappelijk en recreatief niveau verder gaan, dan moet er nog een beperkte uitbreiding komen.

Er zijn niet alleen de vinkeniers, maar ook de andere vogelliefhebbers uit Antwerpen, Brabant en Limburg die zich vooral met het kweken van vogels inlaten.

Ik zou dan ook alle collega's die tussengekomen zijn, willen uitnodigen een voorstel van decreet uit te werken.

In Wallonië is men enkele weken streng opgetreden. Nadien kwam men op zijn stappen terug.

Het is belangrijk dat wij op decretaal vlak rechtszekerheid geven aan degenen die deze sport beoefenen.

Dit moet gebeuren op een strenge, gecontroleerde manier.

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer F. Wymeersch : Mijnheer Olivier, ik dank u voor de aandacht die u hebt voor de vogelliefhebbers die zich bezighouden met het kweken van inlandse vogels.

Ik meen dat het mogelijk moet zijn dat een aantal inheemse soorten die men kan kweken in gevangenschap, ik denk hierbij aan de groenvink, de distelvink en de goudvink, in beperkte mate en onder strenge controle gevangen zouden mogen worden.

Men mag zich niet beperken tot 18.500 zangvinken.

Ten tweede, de laatste tijd wordt in bepaalde streken, zoals bijvoorbeeld in het Waasland, vastgesteld dat een aantal vogelsoorten een explosie kennen, waarmee rekening moet worden gehouden. Ik denk bij voorbeeld aan de spreuwen, waaraan niet mag worden geraakt. Hetzelfde geldt voor de huismus, die ook niet gevangen mag worden. Zo mag men ook de Turkse tortel niet vergeten, niet omdat het van mij komt, maar zo heet het beest nu eenmaal. (*Gelach*) Het kan enige hilariteit veroorzaken.

De heer M. Olivier : Er is ook het lachduifje.

De heer F. Wymeersch : In bepaalde delen van het land worden hierdoor problemen geschapen.

De heer M. Olivier : Mijnheer de voorzitter, ik wil afronden. De heer Dierickx verwijst al te dikwijls naar de ons omringende landen waar een strenge wetgeving zou worden toegepast. We stellen toch vast dat hoe strenger de wetgeving is, hoe meer ze ontdoken wordt. Als men nu ziet hoeveel vogels er in Duitsland, Nederland of Frankrijk worden gevangen, kan het niet anders dan dat de wetgeving geen rekening wordt gehouden. Ik ben er dan van overtuigd dat het beter is de bevoorrading op een beperkte en gecontroleerde manier toe te laten. Zo hebben wij de situatie in handen.

De voorzitter : Het woord is aan de vice-president van de Vlaamse regering.

Minister N. De Batselier : Mijnheer

De Batselier

de voorzitter, geachte collega's, deze problemen dateren niet van vandaag. Reeds een tiental jaren geleden was deze problematiek actueel. Toen zijn wij van start gegaan met de **doorvoering** van een reglementering inzake vogelbevoorrading. In 1980 en 1981 werden op dat vlak de bakens verzet, maar de bakens moeten niet zodanig verzet worden dat er geen bakens meer zijn. Ik weet dus niet of het een goed idee is om die bakens opnieuw decretaal te verzetten.

De toegestane vogelbevoorrading ten behoeve van de vogelhouders is beperkt tot één soort, met name de vink. Er is een zeer strenge toepassing op dat vlak.

De heer Dierickx heeft gevraagd of wij al dan niet rekening houden met de vogelrichtlijn op Europees vlak. Er wordt inderdaad rekening gehouden met de vogelrichtlijn van 1979. Artikel 9.1.c staat een afwijking toe op de volledige bescherming van vogels voor kleine hoeveelheden, selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden, voorzover er verstandig gebruik van wordt gemaakt. Er is dus geen afwijking op het belang van de wetenschap. Dit wordt behandeld door punt b van artikel 9.1.

Het aantal vinken dat mag gevangen worden, wordt in het Vlaamse Gewest beperkt tot 18.500, wat ruimschoots lager ligt dan de bovengrens bepaald als kleine hoeveelheid voor de vink door deskundigen van de Europese Commissie. Volgens een verslag van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, opgesteld ten behoeve van deze commissie, is immers een getal van 78.000 vinken voor het Vlaamse Gewest als mogelijke bovengrens voor een kleine hoeveelheid, in de zin van voormeld artikel 9 te beschouwen.

— De heer L. Vanvelthoven treedt opnieuw als voorzitter op

Er staan dus 78.000 eenheden tegenover de 18.500 eenheden die wij toestaan als bevoorradingscontingent. Ik meen dus dat wij op dat vlak ruim onder de grens liggen, hetgeen niet

betekent dat ik ervoor pleit deze grens te verhogen.

Het Vlaams Gewest heeft de gevolgen getrokken uit een veroordeling door het Europees Hof van Justitie en heeft de wetgeving aangepast aan de bemerkingen van het hof.

Bij besluiten van de Executieve van 20 november 1985, van 4 november 1987 inzake de bestrijding van de schadelijke soorten zoals kraaien en eksters en van 14 december 1988 werd de wetgeving telkens aangepast.

De heer Dierickx stelde mij vragen aangaande de houding van de Waalse regering in dat verband. Op grond van artikel 6, §1,111 5 van de bijzonder wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1988 is de **vogelvangst** een geregionaliseerde materie waarvoor elk gewest autonoom zijn beleid bepaalt. De regeringen moeten wel overleg plegen. Dat is ook gebeurd en ik ben trouwens in het bezit van het verslag dienaangaande. Op dat ogenblik had de heer Lutgen zijn houding echter nog niet bepaald. Wij beslisten de algemene **bevoorradingsnorm** te behouden en dus dezelfde norm als vorig jaar te hanteleren, mits een eventuele afbouw. Volgens mij moet de norm van 18.500 niet drastisch worden verlaagd.

Naast het regelmatig overleg in het kader van de toepassing van de **Benelux-overeenkomst** inzake jacht en vogelbescherming en naast het overleg tussen de drie gewesten over de opening van de jacht en de vogelvangst in 1992, hadden wij schriftelijke contacten met het Waals Gewest.

Zoals ik stelde in mijn beleidsbrief ben ik voorstander van een geleidelijke afbouw van de bevoorrading in kooivogels uit de natuur. Wij merken nu een aangroei van bepaalde vogelsoorten. Het probleem zal zich dus steeds minder stellen. De vraag is of verder moet worden afgebouwd vanaf het ogenblik dat de **milieu-omstandigheden** verbeteren. Ik moet toegeven dat ik hierop nog niet precies kan antwoorden. Volgens mij hebben wij er echter geen belang bij de bepalingen ter zake decretaal vast te leggen

omdat zij dan voor een lange termijn gelden, terwijl zij anders kunnen worden aangepast. Bepaalde wetenschappelijke publicaties tonen trouwens aan dat aanpassingen kunnen gebeuren naargelang de evolutie van het vogelbestand.

Wat betreft de vragen aangaande de Raad van State kan ik zeggen dat in Vlaanderen wordt gewerkt met ministeriële besluiten. Dat betekent dus dat wij geen advies vragen aan de Raad van State. Het is wel zo dat ieder jaar, afwisselend tegen Vlaanderen en Wallonië, door het **Coördinatiecomité** tot bescherming van de vogels een klacht wordt neergelegd. Er zijn echter nog geen uitspraken. Ik weet niet welk advies de Raad van State heeft geformuleerd ten opzichte van het Waals Gewest. Het is ook niet de gewoonte deze adviezen uit te wisselen over de gewesten heen. Ik moet mij bovendien ook niet uitspreken over hetgeen in Wallonië gebeurt. In Wallonië dacht men op een bepaald ogenblik dat de bevoorrading volledig zou worden afgeschaft. Ik had eerder de indruk dat het om een vergetelheid ging, dan dat het een beleidsoptie was. Nadien bleek dan dat daar meer vogelsoorten voor bevoorrading werden veiliggesteld dan in Vlaanderen. Nu is hun wetgeving ter zake opnieuw soepeler dan de onze.

Ik neem aan dat onze houding, zoals ze in het besluit is vastgelegd, vrij evenwichtig is. Het beperken tot 18.500 exemplaren en tot één soort zijn elementen van evenwicht, die zowel de vogelbeschermers als de vogelliefhebbers moeten toelaten samen te leven. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Dierickx heeft het woord.

De heer L. Dierickx (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, men kan hier van alles leren. De minister zegt dat 18.500 exemplaren een kleine hoeveelheid is ! Ik ben anders geïnformeerd : men heeft mij altijd gezegd dat vijf, zes, zeven exemplaren een kleine hoeveelheid is.

Als zoiets wordt uitgesproken in naam van een regering, dan heeft dat gewicht.

Minister N. De Batselier : Mijnheer Dierickx, ik heb deze uitspraak geciteerd uit het verslag van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. Ik ben als lid van de regering niet bevoegd om te oordelen wat de juiste minimumgrens is. Ik moet u zeggen dat ik een dergelijk instituut wel au sérieux neem en dat ik mij niet wens aan te sluiten bij om het even wie, maar wel bij **degenen** die een wetenschappelijk onderzoek aan het probleem hebben gewijd en die deze grens hebben vastgelegd.

De heer L. Dierickx : Mijnheer de minister, er zijn aan de ene kant de wetenschappelijke uitspraken en aan de andere kant uitspraken van hogere gerechtshoven. Ik meen dat wij in onze rechtsstaat toch nog altijd eerst moeten luisteren naar wat de gerechtshoven zeggen. De Raad van State en het Hof van Justitie te Luxemburg baseren zich op de Europese richtlijn. als u beslist dat u de bepalingen van het verdrag van Maastricht pas gaat toepassen als bepaalde wetenschapsmensen u daartoe aansporen, ontkracht u de basis zelf van het Europees rechtssysteem.

Mijnheer de voorzitter, dat dit wordt gezegd door een minister, die moet waken over de rechten en de wetten, verwondert mij zeer.

Ik wens daaraan het volgende toe te voegen. U heeft het over verstandig gebruik, maar tegelijkertijd wordt er gesproken van sport, recreatie, en dergelijke meer. Ik zou toch eens willen weten wat het verschil is tussen recreatie, sport, verstandig gebruik en wetenschappelijk gerechtvaardigde bevoorrading uit de natuur.

Ik weet het, mijnheer de minister, wij staan voor een groot probleem. Onze wereld wordt elke dag kleiner. Vanmorgen nog konden we over de radio horen dat één van de meest catastrofale toestanden op deze aardbol is : het verdwijnen van soorten. Tegelijkertijd hebben we te doen met overbevolking en bovendien — dat is een probleem — met mensen die steeds over meer vrije tijd beschikken. Het is inderdaad een probleem mensen hun hobby te ontnemen, hobby die erin bestaat een **klepkooi** op te stel-

len in hun tuin of ergens anders, om vinken, ook goudvinken, distelvinken en groenlingen — vogels die u waarschijnlijk nooit gezien hebt — te vangen.

Aan de ene kant zijn er mensen die door de natuur trekken en pas tevreden zijn als ze een gevangen of een dode vogel mee naar huis kunnen brengen ; aan de andere kant zijn er mensen die tevreden zijn wanneer ze in de natuur een dier hebben kunnen waarnemen en identificeren. Dat is ook een sport. De leden van De Wielewaal zijn zeer tevreden met die sport, die niet bedreigend is voor de natuur. Dat is dus het grote probleem waarvoor wij staan op het einde van de twintigste eeuw.

De heer M. Olivier : En de pesticiden ?

De heer L. Dierickx : Dat is ook een bedreiging, mijnheer Olivier.

Ik ben eens mee geweest met mensen die om wetenschappelijke redenen vogeltjes mogen vangen om ze te ringen en dan onmiddellijk weer vrij te laten. Aan de oevers van de **Durme** hadden ze daarvoor een net gespannen van twintig meter. Ik heb hen volgende vragen gesteld : Hoe lang doen jullie dat al ? Zij hebben me geantwoord : We doen het al tien jaar. Hoe vaak zijn jullie als eens gehinderd geworden door een veldwachter of een gendarme ? Nog nooit ! zegden ze me.

Dat is het probleem. U probeert iets te limiteren, maar daarvoor moet u weten wat er gebeurt in het land. Zo lang de Europese richtlijn niet omgezet is in Vlaams recht, kunnen de parketten niet eens optreden.

Ik denk dat we ons daarover eens moeten bezinnen. Kunnen wij morgen leven in een Europese rechtsstaat en ons verbergen achter wetenschapsmensen, die zeggen dat het allemaal wel mag, of kunnen we dat niet ?

Mijnheer de voorzitter, ik stel voor dat we een hearing organiseren, zoals we gedaan hebben voor de jacht. Toen hebben we in de Europazaal vijf welbespraakte jagers aan het

woord gehoord om de jacht te verdedigen. U weet dat de commissie voor het Milieu van de Vlaamse Raad goed bevolkt is, vooral dan door Vlaamse jagers. Waarom zouden we naar het voorbeeld van de hearing over de jacht eens geen hearing organiseren over de bescherming van de vogelstand met beschermers en met liefhebbers en eens een keer nagaan in hoeverre we niet alleen de Europese richtlijn naleven, maar ook alle andere verdragen in verband met de vogelbescherming, zoals het verdrag van Bern.

Mijnheer Olivier, tot slot, kan ik zeggen dat het probleem emotioneel ligt.

Toen uw partijgenoot, mijnheer **Tindemans**, destijds voorstelde om de vogelvangst in België af te schaffen is er heel wat beroering geweest. U weet dat waarschijnlijk nog wel, mijnheer Olivier ?

Dat is toen niet ten ongunste van uw partij uitgevallen, ook dat weet u nog, is het niet, mijnheer Olivier ?

De voorzitter : Het incident is gesloten

Interpellatie van de heer L. Van Nieuwenhuysen tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister voor Leefmilieu en Huisvesting, over de voorbereiding van een mogelijke ingebruikneming van de smeerpip van Tessenderlo naar Antwerpen.

De voorzitter : Interpellatie van de heer L. Van Nieuwenhuysen tot de Vlaamse minister voor Leefmilieu en Huisvesting, over de voorbereiding van een mogelijke ingebruikneming van de smeerpip van Tessenderlo naar Antwerpen.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer L. Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, collega's, de lijst van interpellanten is nog vrij lang, ik zal het dus niet te lang maken.

De problematiek over de ontwikke-

Van Nieuwenhuysen

lingen in het dossier Tessenderlo Chemie werd hier trouwens in juni reeds uitvoerig besproken.

Wat hier toen niet werd aangestipt, is dat de minister vier jaar nadat hij als minister voor Openbare Werken in 1970 de opdracht gaf om de collector te bouwen, het als minister van Leefmilieu over een andere boeg gooide en bedrijven ging subsidiëren om hen ertoe aan te zetten hun afvalwater zelf te zuiveren. De afspraken met Tessenderlo Chemie voor het gebruik van de collector waren intussen al gemaakt en het bedrijf zwaait ermee om niet voor de totale kosten van de eventuele ingebruikname van de collector te moeten opdraaien.

U zou aan Tessenderlo Chemie om uitleg vragen over de orde van grootte van een eventuele financiële tussenkost.

Ik ga hier dus niet alles herhalen wat werd gezegd over het doen en laten van Tessenderlo Chemie, over de geschiedenis van de smeerpijp en over de vijf mogelijkheden, gesuggereerd door de ambtelijke werkgroep. Ik bedoel de werkgroep die door uw voorganger werd opgericht binnen **Aminal** en waarvan de VMM, de AWW Tessenderlo Chemie zelf en de betrokken gemeentebesturen deel uitmaakten.

Alleen is het me nog niet duidelijk waarom men onder de betrokken gemeentebesturen wel die van Ham, Tessenderlo en Antwerpen heeft verstaan, maar niet die van Lier, Duffel en Nijlen, die toch even goed bij deze aangelegenheid zijn betrokken en bovendien in twee van de vijf weerhouden scenario's voorkomen.

Ik bedoel het vierde scenario waarin een aftakking van de collector naar de Grote Nete tussen Lier en Duffel wordt gebouwd, uitgerekend in de buurt van een gepland **natuureducatiecentrum**, een **waterzuiveringsstation** en een jachthaven, en het vijfde scenario waar het afvalwater in de Kleine Nete te Nijlen zou terechtkomen.

Mijnheer de minister, is het uw voor-

ganger die de samenstelling van die werkgroep heeft bepaald? Was het Aminal, of wie was daarvoor eigenlijk verantwoordelijk? En waarom werden de drie besturen van de **Netegemeenten** dan niet bij de werkzaamheden betrokken?

Ik had ook graag vernomen of de Nederlandse overheid intussen het rapport van deze werkgroep reeds heeft gekregen — in juni was zulks nog niet het geval — en of u vanuit die hoek al enige reactie kon noteren met betrekking tot de voorgestelde scenario's. Nederland wil namelijk geen verslechtering van de kwaliteit van het water aan de grens en wil ook dat Tessenderlo Chemie de best voorhanden zijnde technologie zou aanwenden.

Hoe dan ook, waar het nu op aankomt, dat zijn natuurlijk de opties die men voor de toekomst neemt.

In juni kondigde u de oprichting aan van een werkgroep die naast het bedrijf in kwestie ook de vakverenigingen zou omvatten, de **milieubeweging**, de administraties en uw kabinet. Het is mij niet helemaal duidelijk of ook de gemeenten daarbij zullen worden betrokken. U heeft er zich toe verbonden die werkgroep zo snel mogelijk aan het werk te zetten. Wij zijn nu bijna vier maanden verder en ik weet dat u zich niet aan een termijn wilde laten vastpinnen maar de betrokken bevolking maakt zich toch ongerust en wordt ongeduldig als ik mag afgaan op de belangrijke respons op initiatieven van de actiegroep De Nete geen Smeerpijp.

Ik heb ook veeleer toevallig van uw persdienst vernomen dat u met de schepen van leefmilieu van Lier rond 18 september een onderhoud zou hebben gehad. Het gemeentebestuur zelf wilde daarover in de gemeenteraad niets kwijt. Misschien bent u ter zake wat mededeelzamer en kan u ons zeggen wat daar werd besproken. Voor zover het deze aangelegenheid betreft, dat spreekt vanzelf.

Waar het mij vooral om te doen is, is natuurlijk of die werkgroep ten minste al van start is gegaan en of er desgevallend misschien al gedeeltelij-

ke conclusies werden getroffen in de zin dat wellicht toch al een aantal van de vijf scenario's werden afgeschreven.

U verklaarde vorige zomer dat de werkgroep de gevolgen van de vijf verschillende scenario's op economisch, ecologisch en sociaal vlak zou moeten bestuderen. Bestaan er misschien al deelrapporten die in een bepaalde richting wijzen?

Wat het ecologisch gedeelte betreft, zou ik graag vernemen in hoeverre de Vlaamse overheid gebonden is door de verbintenissen die op de conferentie in Rio werden aangegaan in verband met een duurzame ontwikkeling en door de verbintenissen die werden aangegaan op de **Noordzeeconferentie** van 1991 aangaande het terugdringen van lozingen van een aantal toxische stoffen met de helft en van cadmium en arseen zelfs met 70 procent. Die stoffen zouden zich immers in de afvalwaters van Tessenderlo Chemie bevinden. Dit is natuurlijk belangrijk wanneer men pleit voor een aanpak aan de bron, vermits het toch om 40.000 m³ afvalwater per dag gaat.

Dit alles als er aan de bron nog kan worden gezuiverd, vermits er wordt gezegd dat er nog weinig kan worden gesaneerd aan de bron, dat Tessenderlo Chemie sinds 1986 voldoet aan de normen en dat het gehalte aan arseen en aan lood zelfs lager ligt dan dan de toegelaten hoeveelheden in drinkwater. Ik weet dus niet of die normen beantwoorden aan wat ter zake op de conferentie van Rio of de Noordzeeconferentie werd afgesproken. Ik ben niet bevoegd om mij daarover uit te spreken.

Ik heb gehoord dat het op dit ogenblik alleen nog de zouten zijn die een probleem vormen, maar dat het afvalwater van Tessenderlo Chemie uiteindelijk minder zout is of zou zijn dan het Scheldewater, al gaat het bij het ene over calciumchloride en bij het andere over natriumchloride.

Als dat zo is, zou ik — nogmaals als onbevoegde buitenstander — zeggen dat de oplossingen twee en drie, namelijk het vervoer van het afvalwater

Van Nieuwenhuysen

naar Antwerpen, al dan niet via een nieuwe collector, alleszins meer voor de hand zou liggen dan het zout water te lozen in de Kleine of de Grote Nete, omdat ik mij kan inbeelden dat de lozing aldaar toch meer bezwaren oplevert dan de lozing in het Scheldewater.

Ik weet dat de werkgroep in Aminoal betwist dat de lozingen van Tessenderlo Chemie, gelet op het debiet van de Nete, een substantiële invloed hebben op de kwaliteit van het water. Is er wat dat betreft al enig uitsluitsel ?

U vermeldde in juni ook dat Tessenderlo Chemie op een proefondervindelijke, wetenschappelijke basis zou nagaan of de zoutconcentratie effectief kan worden verminderd door electrolyse of omgekeerde osmose-techniek. Ik heb vernomen dat dit rapport nagenoeg is afgerond. Tevens heb ik de indruk dat Tessenderlo Chemie de conclusies reeds kent, maar deze eerst aan u wil toezenden. Heeft u al enige aanwijzing omtrent de resultaten ervan ?

Mijnheer de minister, ik geef u mijn vragen nog eens op een rijtje.

Waarom werden er geen vertegenwoordigers van de streek betrokken bij de werkgroep, die deze problematiek in Aminoal heeft behandeld ? Wie bepaalde de samenstelling ervan ?

Werd de Nederlandse overheid reeds op de hoogte gebracht van dit rapport en mocht u desgevallend een reactie noteren ?

Is het juist dat u op 18 september een gesprek had met de Lierse schepen van leefmilieu ? Kan u iets meedelen over de inhoud ervan ?

In hoeverre hebben de besluiten van de conferentie van Rio en van de Noordzeeconferentie een invloed op dit dossier ? Beantwoorden de huidige lozingsnormen aan wat daar werd vooropgesteld ?

Heeft u de in juni aangekondigde werkgroep, die dit dossier moet onderzoeken reeds bijeengebracht en is

die desgevallend reeds tot al dan niet gedeeltelijke conclusies gekomen ?

Werd door Tessenderlo Chemie proefondervindelijk en wetenschappelijk aangetoond dat de mogelijkheden tot het verminderen van de zoutconcentratie al dan niet effectief mogelijk is ?

Ten slotte, mijnheer de minister, heeft u van de werkgroep enige aanwijzing ontvangen aangaande de mogelijke termijn, waarop die haar definitieve besluiten denkt te kunnen trekken ?

Mijnheer de minister, ik las ergens dat uw voorganger, de heer Lenssens ooit moet gezegd hebben dat er in 1995 opnieuw vis in de Nete zou zwemmen, wat hij trouwens voor veel rivieren heeft gezegd en ik hoop natuurlijk dat hij gelijk krijgt.

Hoe dan ook, in juli verklaarde u dat uw voorkeur gaat naar een sanering aan de bron en op mijn schriftelijke vraag van juli herhaalde u dat dit de enige duurzame oplossing is.

Ik beschik niet over de milieutechnische bagage, die mij toelaat een oordeel te vellen over de mogelijkheden ter zake, maar het spreekt vanzelf dat wij ons achter uw voorkeursoptie scharen.

Het is trouwens het standpunt van bij mijn weten alle politieke partijen in de betrokken regio, ook van de uwe.

Ik denk dat in een dergelijk dossier de politiek op de economie moet primeren, omdat in onze ogen het welzijn boven de welvaart gaat.

Ik weet dat ik misschien wat vroeg ben met mijn vragen en dat ik er uiteindelijk wat meer gesteld heb dan in mijn aanvankelijk interpellatieverzoek, maar ik hoop dat u toch al iets meer kan zeggen dan in juni. (*Applaus bij het Vlaams Blok*)

De voorzitter : De heer Olaerts heeft het woord.

De heer H.Olaerts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-president, over dit onderwerp zou ik graag even met u willen „debatseren”.

Ik wens geen oude koeien uit de gracht te halen, maar wel ondergrondse verergane gloriën of miljarden frank. Ik weet wel dat u dit dossier heeft geërfd. Deze smeerpip is een schrijnend voorbeeld van verkrachting tussen economie en natuur, een schande van Zutendaal tot Antwerpen ; voor de gevoerde politiek betekent zij een dikke buis. Ik leg de nadruk erop dat het gaat om „Laak”-bare praktijken, met een kostprijs vanaf 6 miljard frank.

Mijnheer de vice-president, u heeft dit dossier geërfd als een groot vergiftigd geschenk. Ik zal het vroegere debat niet heropenen ; ik probeer er slechts enkele elementen aan toe te voegen.

De smeerpipuitvoering geschiedde in de jaren zeventig in drie afzonderlijke delen, in drie soorten uitvoeringen, met drie soorten materialen, drie soorten buizen van drie kwaliteiten.

Vandaar dat de pijp ongelijke mogelijkheden, gebreken en slijtages heeft. Er gebeurde dus flater op flater.

Dames en heren, wij mogen ons bijgevolg afvragen of er nog leven is vóór en na Tessenderlo. Men heeft het hier terecht over de smeerpip — zowel letterlijk als figuurlijk — van Tessenderlo tot Antwerpen, maar men zwijgt als vermoord over het tweede super blunderstuk Zutendaal-Genk-Tessenderlo.

Wat gebeurd er met deze puzzel met steeds meer stukken ? Als het hier niet geweten is, dan ik zal ik het even schetsen aan de hand van enkele frappante voorbeelden.

Op 18 december 1979 werd bij proces-verbaal de smeerpip, vak 4, Hasset-Genk, Gewest Genk, opgeleverd en nooit gebruikt. De druktoeren van 15 à 30 meter hoogte staan aan de sluis nog steeds in de weg. De toezichtspuiten zijn modern, elektronisch bestuurd per computer, maar ze staan sinds jaar en dag onder water.

Wat wordt er betaald aan onderhoudskosten en wat wordt daarvoor als tegenprestatie geleverd ?

Olaerts

Bovendien ligt de smeerpip niet volgens plan. Dit heeft als gevolg dat bij de aanleg van air liquide-buizen de smeerpip reeds minstens driemaal is doorboord. Voor de aanleg van een nieuwe brug Genk-Sledderlo werden — met toelating — nogmaals stukken uit de smeerpip gezaagd.

Inmiddels loopt het sterk vervuild afvalwater van bijvoorbeeld de industrie Genk-Zuid doodgewoon in de Caetsbeek ; deze moet, jammer genoeg, weinig onderdoen voor de Laak ! Dit vergiftigd water en slib bevinden zich in de openbaarheid.

Mijnheer de minister, heeft u een oplossing voor de smeerpip ? Heeft u nog geen oplossing, dan verwachten wij dat u er werk zal van maken. Graag zou ik ter zake uitsluitel krijgen.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik kan heel bondig zijn omdat er op het ogenblik in het dossier geen nieuwe elementen zijn ten opzichte van de situatie in juni toen in deze Raad hierover uitgebreid werd gediscussieerd.

Tallose keren heb ik de laatste jaren geïnterpelleerd over deze problematiek. Onze partij heeft hierover altijd dezelfde mening gehad. Ik merk nu enige beweging bij de andere fracties om onze eis saneren aan de bron bij te treden.

Het enige nieuwe feit is dat in de omgeving van Lier mensen uit allerlei partijen een platform hebben ondertekend waarin gepleit wordt tegen de smeerpip. Dat is een stap vooruit.

Ik hoop echter dat **degenen** in Lier en omgeving, die spreken over saneren aan de bron, hun partijgenoten in de Zuiderkempen en in Limburg er kunnen van overtuigen hetzelfde standpunt in te nemen. Anders zal het dossier van de smeerpip, dat inderdaad een aaneenschakeling is van politieke blunders, niet veranderen.

Wie pleit voor het saneren aan de

bron moet de gevolgen daarvan inzien. Mensen die het dossier kennen, weten dat het probleem van de zouten van Tessenderlo Chemie niet eenvoudig op te lossen is. Het heeft te maken met de kern van het productieproces en van het produkt.

Ons standpunt daarover is duidelijk. Het wordt ons echter niet altijd in dank afgenomen in de omgeving van Tessenderlo. We zullen er echter voor blijven vechten.

We zullen in dit verband moties blijven indienen om de meerderheid ook in deze Raad achter ons te krijgen zodat we het smerige dossier van de smeerpip definitief achter ons kunnen laten. Op dat ogenblik zullen we de koppen tellen. Ik hoop dat dan niet alleen de mensen van Lier ons zullen steunen. **(Applaus bij Agalev)**

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister N. De Batselier (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik moet de heer Geysels gelijk geven : er is weinig nieuws onder de zon sedert juni. Hij heeft toen geïnterpelleerd en heeft terecht gewezen op een aantal nieuwe elementen in het dossier.

We hebben toen in detail geantwoord en een lijn uitgedokterd die blijkbaar de goedkeuring wegdroeg van deze Raad. Ik meen dat we die lijn tot nader order moeten blijven volgen.

Mijnheer Geysels, u kan volgende maandag opnieuw interpellieren, maar telkens zal ik u hetzelfde antwoord moeten geven.

Ook vandaag zijn geen nieuwe vragen gesteld. Ik kan dus ook geen nieuwe antwoorden geven.

Er wordt me gevraagd of die werkgroep is samengesteld door mijn voorganger. Uiteraard is dat het geval, want de samenstelling gebeurde in een periode toen hij bevoegd was.

De werkgroep is samengesteld bij brief van 24 december. De samenstelling is hier zelfs naar voren gebracht.

Op 24 juni heb ik u geantwoord — en dit bewijst dat er geen nieuwe ele-

menten zijn — dat het Bekkencomité Nete niet werd geïnformeerd en dat dus de opdracht van de werkgroep niet werd uitgevoerd. Met andere woorden, de opdracht van mijn voorganger werd niet volledig uitgevoerd.

Het scenario dat de nieuwe werkgroep heeft uitgewerkt, brengt nieuwe lasten met zich voor het Vlaams Gewest. Dat was niet de opdracht. Op 24 juni heb ik gezegd dat ik pas twee dagen in het bezit was van het eindverslag en dat ik zou nagaan of alle scenario's op een evenwaardige manier zijn uitgewerkt. Daarbij wou ik vooral nagaan of het verwerpen van het eerste scenario, namelijk de sanering aan de bron voldoende was onderzocht.

Inmiddels heb ik, op kosten van Tessenderlo Chemie, door het Studiesyndicaat voor Water bij hoogdringendheid een haalbaarheidsstudie inzake de mogelijkheden voor ontziltiging van het afvalwater van Tessenderlo Chemie laten uitvoeren. Deze studie werd door een ambtelijke werkgroep begeleid, bestaande uit de verantwoordelijke ambtenaren van Aminoal en VMM, onder leiding van mijn kabinet. Eind oktober zal ik dus het eindverslag voorgelegd krijgen.

Zonder in te gaan op de techniciteit van het dossier blijkt nu al uit een tussenverslag dat ontziltiging technologisch moeilijk maar uitvoerbaar is maar dat het tegelijkertijd astronomische kosten met zich brengt en een astronomisch afvalprobleem creëert. Terzake citeert men cijfers van 1 à 2 miljard frank investeringskosten en 2 à 4 miljard frank exploitatiekosten.

Naast de studieopdracht aan het Studiediecentrum voor Water heb ik inmiddels aan de milieu-administratie en Tessenderlo Chemie een aantal opdrachten gegeven teneinde de mij in juni aangekondigde werkgroep waarnaar U hebt verwezen duidelijk te informeren. Het betreft een eenduidig standpunt van Aminoal/VMM inzake een aantal principiële uitgangspunten. Allereerst moeten de immisiesiegerichte lozingsnormen die het bedrijf op korte en lange termijn zal moeten naleven, worden vastgesteld in diverse lozingsscenario's. Bij het

De Batselier

vaststellen van dergelijke **lozingsnormen** dienen naast de specifieke water kwaliteitsdoelstellingen van het ontvangende oppervlaktewater uiteraard ook de internationale **verbintenissen** te worden ingebouwd.

Bij het uitstippelen van het beleid om deze afspraak na te komen, moet de lozingstoestand van Tessenderlo Chemie uiteraard mee worden geëvalueerd. Op basis van de resultaten van de meetnetten van de VMM zal een standpunt worden ingenomen.

Ik heb aan Tessenderlo Chemie een omstandige nota gevraagd waarin wordt aangegeven welke **milieu-investeringen** tot op heden werden gedaan en welke nog moeten worden uitgevoerd om de bestaande lozingsnormen na te leven. Men zal daarbij moeten uitgaan van het **Batneec-principe**.

Uw verwijzing naar Rio heeft met de discussie niets te maken maar wel met de Noordzeeconferentie.

Uw vraag in verband met Lier is een zaak van de gemeenteraad die u mij in de schoenen wil schuiven. De schepen van Lier werd inderdaad op 18 september op mijn kabinet ontvangen. Hij is komen praten over de uitvoering van het urgentieprogramma inzake sociale huisvesting. Persoonlijk heb ik wel een delegatie van Lier ontvangen op 14 oktober 1992 om over deze problematiek te spreken.

Wij hebben al hun vragen persoonlijk aanhoord. Er is dus geen enkel probleem om dat in alle openheid te stellen. Deze personen hebben daartoe trouwens alle kansen gekregen.

Eind oktober komen alle verslagen binnen zowel van Tessenderlo Chemie als van de administratie. Die verslagen zullen tot een basisnota worden verwerkt. Ik hoop dat dit tegen 15 november in orde is. Dan komt de werkgroep voor de eerste maal bijeen. Deze werkgroep bestaat uit leden van de administratie, de milieubeweging, de vakbonden en de gemeenten. De gemeenten — ongeveer 30 gemeenten zijn daarbij betrokken — zullen zelf nog moeten

beslissen op welke wijze zij zullen deelnemen. Het is duidelijk dat het niet mogelijk is om van elke gemeente twee vertegenwoordigers toe te laten. Ik denk dat een vijftal vertegenwoordigers van de gemeenten volstaan maar ik kan daar zelf niet in kiezen. De gemeenten mogen daar zelf hun keuze bepalen.

Op dat ogenblik zullen wij ernaar streven om in die werkgroep met alle betrokkenen tot een consensus te komen. Eens deze werkgroep functioneert, zal ik zelf het dossier zo weinig mogelijk naar voren brengen want ik wil de kans op een consensus in die werkgroep niet stukmaken.

Er komen hierbij heel was aspecten kijken onder meer de **lozingsproblematiek**, de **tewerkstellingsproblematiek**, de waterverdragen, de budgettaire randvoorwaarden, de ecologische aspecten, enzovoort. Ik denk dus dat wij, om een zinvolle discussie te kunnen voeren, over de **basisnota's** moeten kunnen beschikken. Dit zal het geval zijn op 30 oktober.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer L. Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn duidelijk antwoord.

Een van mijn vragen was of de nieuwe werkgroep al gestart was. Ik hoor dat dit binnenkort het geval zal zijn omdat onder meer de studie, in verband met de ontzilting, werd afgewacht. Dat uit het tussenverslag blijkt dat dit een hele dure aangelegenheid zal worden, is dan toch een nieuw element.

Ik neem eveneens akte van het feit dat gesprekken zullen worden gevoerd en dat er een consensus bestaat over de betrouwbaarheid van die gesprekken. Ik hoop dat die consensus deze maal beter zal worden gerespecteerd dan in de gesprekken in verband met Prayon Rupel.

De voorzitter : De heer Olaerts heeft het woord.

De heer H. Olaerts : Mijnheer de voorzitter, ik wens nog iets aan mi-

nister De Batselier te zeggen. Ik meen dat ik hier vandaag toch een **vrij** belangrijk element aan het dossier had toegevoegd. Er wordt steeds maar over Tessenderlo gesproken, ik heb daarvoor alle begrip, maar er is toch nog een hele staart aan het verhaal.

Ik kan ook begrijpen dat de minister thans geen duidelijkheid kan verschaffen inzake het tweede deel van het dossier. Ik vind het echter heel vreemd dat in de Raad nooit over het andere deel van het dossier wordt gesproken. Ik heb ter zake heel wat bladzijden gelezen. In wezen gaat het over dezelfde problematiek. Daarom vroeg ik de minister met aandrang dat hij een onderzoek zou instellen met betrekking tot het eerste stuk. Ik zou toch graag weten welke houding de minister daar zal aannemen. Dit is toch een duidelijke vraag.

De voorzitter : Minister De Batselier heeft het woord.

Minister N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, ik kan alleen maar zeggen dat dit gedeelte mede afhankelijk is van wat we met de smeerpijp gaan doen en wat daarvan het resultaat zal zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer L. Barbé tot de heer N. De Batselier en mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister(s) van Leefmilieu en Gezondheidsinstellingen, over de kwaliteit en de kwantiteit van het drinkwater

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Barbé tot de Vlaamse minister(s) van Leefmilieu en Gezondheidsinstellingen, over de kwaliteit en de kwantiteit van het drinkwater.

De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, eigenlijk is het beetje vreemd om in 1992 nog een

Barbé

interpellatie te houden over de kwaliteit van het drinkwater. Dit lijkt me eerder een probleem van de Derde Wereld dan van een westers land.

De kwaliteit van het water kwam de jongste jaren meer en meer in opspraak. Door de milieubewegingen, en ook door Test-Aankoop, werden er twijfels over de kwaliteit van het drinkwater geuit.

Mijn interpellatie handelt ook over het verband tussen milieu en gezondheid, een relatie die meer aandacht verdient, maar die niet altijd krijgt. Zij sluit ook gedeeltelijk aan bij de interpellatie van collega Dierickx in die zin dat ook uit deze interpellatie blijkt dat mensen die beweren grote Europeanen te zijn soms toch moeite hebben met het naleven van EG-richtlijnen.

Ten eerste, zal ik spreken over de wetgeving. De EG-richtlijn van 15 juli 1980 die normen aangeeft voor de kwaliteit van drinkwater, werd in de Vlaamse wetgeving vertaald met het besluit van de Vlaamse Executieve van 15 maart 1989, dus pas na negen jaar. Intussen was er nog wel een nationale wet die werd vernietigd, maar ik zal hierop niet verder ingaan.

Dit besluit van de Executieve geldt voor al het water dat voor menselijke consumptie is bestemd, uitzonderd voor drinkwater in flessen. Het geldt dus niet alleen voor leidingwater, maar ook voor putwater, waaraan ik een eerste hoofdstukje zal wijden.

In het voorjaar heb ik een vraag gesteld aan minister Detiège die verantwoordelijk is voor de gezondheidszorg. In Vlaanderen zijn er nog 46.000 gezinnen, 130.000 mensen, die op putwater zijn aangewezen. De kwaliteit van het putwater blijkt zeer slecht te zijn. Tot onze spijt gebeurt er in Vlaanderen geen systematisch onderzoek, maar particulieren, die zijn aangewezen op putwater kunnen steeds een analyse vragen. Uit de ongeveer duizend onderzoeken die in 1991 werden uitgevoerd, blijkt dat ongeveer 90 percent van het putwater ondrinkbaar is.

Dit is enerzijds te wijten aan **vermesting**, vooral in Oost- en West-Vlaanderen ; anderzijds is dit te wijten aan de aanwezigheid van zware metalen in de Limburgse bodem.

Ik stel dus vast dat de kwaliteit van putwater in Vlaanderen zeer slecht is. Dat blijkt ook uit andere gegevens. Ik heb minister Detiège destijds gevraagd een systematisch onderzoek te laten uitvoeren naar de kwaliteit van het putwater in Vlaanderen. Zij antwoordde dat zowel de middelen als de personeelsleden daarvoor ontbraken. Dat antwoord verraste mij. De cijfers waren toch alarmerend genoeg om over te gaan tot een systematisch onderzoek. Ik herhaal nogmaals mijn vraag : Mijnheer de Minister, bent u bereid tot een systematisch onderzoek naar de kwaliteit van het putwater in Vlaanderen ?

Daarbij moet ik nog twee opmerkingen maken. Om te beginnen is er de situatie van Limburg, die mij sterk verontrust. Een onderzoek uit 1986-1987 leert dat vooral in **Noord-Limburg** de kwaliteit van het putwater zeer slecht is. Het toegestane gehalte aan cadmium, nikkel en **cobalt** wordt soms tot zeshonderd maal overschreden !

Een ander onderzoek toont de invloed aan van zware metalen op de gezondheid. Nog gisteren stelde de VMM dat een aantal landbouwgronden in Noord-Limburg moeten worden opgeheven : er is gewoon niks meer mee mogelijk. Ik vind dit zeer erg. In honderd jaar heeft de metaalindustrie er blijkbaar voor gezorgd dat een deel van Vlaanderen definitief verloren is voor **landbouwdoel**einden.

De genoemde problematiek overstijgt eigenlijk het kader van deze interpellatie, maar ik wil er toch op wijzen dat er eens een grondige discussie dient plaats te vinden over het milieu in Limburg. Wellicht kan de problematiek van bodemverontreiniging door zware metalen later in de commissie ter sprake komen.

Vervolgens is er de kwaliteit van het leidingwater. Gegevens daarover zijn niet zo gemakkelijk te vinden. Ik ba-

seer mij onder andere op het **Status**-rapport België 1990 van toenmalig staatssecretaris Smet. De algemene indruk was daarbij redelijk goed. Toch werden problemen gemeld met nitraten en pesticiden. Voor een aantal Westvlaamse gemeenten gebeurde er te weinig onderzoek om een duidelijk beeld van de problematiek ter plaatse te krijgen.

De dienst Water en Bodem van **Aminal** maakt jaarlijks een rapport op over deze kwestie, op basis van de verplichte onderzoeken van de **drinkwater**maatschappijen. Daaruit komt een duidelijk beeld van de kwaliteit van het drinkwater in Vlaanderen naar voren. Ik zou graag het meest recente rapport van Aminal raadplegen, om zowel een overzicht van als inzicht in deze problematiek te krijgen.

Er zijn twee grote problemen : de vermesting door nitraten en fosfaten en de pesticiden. In het oppervlaktewater zijn teveel nitraten en fosfaten aanwezig. Dat vormt een bedreiging voor het drinkwater. Ik geef enkele citaten over de oorzaak ervan.

Het VMM-rapport 1991 zegt : Er is een duidelijke relatie tussen de hoeveelheden geproduceerde dierlijke mest en de aanwezigheid van grote hoeveelheden nitraten in **oppervlaktegrond** en drainagewater. Einde citaat. Ik denk dat dit duidelijk is.

Ik geef nog een ander citaat uit dit rapport : Het **meetnet** van de VMM levert het bewijs dat de **nitraatproblemen** in de wingebieden voor oppervlaktewater — Ijzer, Ede, **Poekebeek** — hoofdzakelijk veroorzaakt worden door agrarische activiteiten in het stroomgebied. Einde citaat.

Het VMM-rapport van gisteren zegt : Al deze maatregelen samen zullen niet voldoende zijn om de beoogde verlaging van de verzuring te bereiken. De verzuring is trouwens een ander probleem ten gevolge van de te hoge veestapel in Vlaanderen. Uiteindelijk blijft dus alleen de vermindering van de veestapel over. Einde citaat.

Ik was natuurlijk heel gelukkig toen ik deze zin las. Wij zeggen immers al

Barbé

jaren dat de veestapel in Vlaanderen te groot is, dat men de vermessing, de problemen inzake oppervlaktewater en drinkwater niet kan oplossen met een spreidingsbeleid. Dit standpunt is niet door de regering gevolgd en men heeft daarmee dan ook geen rekening gehouden bij het opstellen van het mestdecreet.

Ik stel nu vast dat ook de administratie zegt dat de veestapel moet worden verminderd. Deze problematiek is in de commissie deze morgen kort aangekaart. Ik hoop dat wij bij de volgende commissievergadering in november op dit thema zullen doorgaan, ook in het kader van de begroting en het programmadecreet.

Uit deze punten blijkt alvast dat er eigenlijk nog altijd geen beterschap is inzake de vermessing in Vlaanderen. Het gaat gewoon door. Meer zelfs, ik lees in een nota van Natuurreservaten dat de landbouwers minder dieren bij de mestbank aangeven, dan er in de landbouwtellingen van het NIS zijn opgenomen. Het komt er dus op neer dat we eigenlijk nog altijd niet precies weten hoe groot de veestapel in Vlaanderen is. Het lijkt me toch elementair in de eerste plaats te weten over hoeveel dieren het in feite gaat om een mestbeleid of een anti-vermessingsbeleid uit te bouwen.

In een tweede onderdeel, inzake de kwaliteit van leidingwater wil ik het hebben over de pesticiden, en in de eerste plaats dan atrazine en simazine. Twee namen die de laatste jaren voortdurend terugkomen. Beiden worden gebruikt in maïs en ook als totaal-onkruidverdelger. Ze zijn uiterst persistent. spoelen af met het oppervlaktewater en zo belanden ze dan ook in het drinkwater. Atrazine werd in 1990 in Italië verboden, in 1991 in Duitsland. In ons land is het gebruik nog altijd toegelaten.

Ik wil het ook hebben over mogelijke normen van pesticiden in drinkwater. De Wereldgezondheidsorganisatie zegt dat het uiterst moeilijk is een norm voor pesticiden te bepalen. Eigenlijk zou men dan een heel uitge-

breid epidemiologisch onderzoek moeten uitvoeren, wat jaren vergt. De WHO stelt als norm voor atrazine 2 microgram per liter, maar zegt er duidelijk bij dat eind dit jaar of begin volgend jaar deze norm zal worden herzien en dus ook best kan worden verstrengd.

De EG heeft eigenlijk een gezondere visie en stelt dat zij als politieke overheid geen risico's wil nemen bij het uitwerken van wetten inzake drinkwater. In de EG-richtlijn van 1980 wordt gesteld dat er geen pesticiden in het drinkwater horen, de norm is dan ook 0,1 microgram per liter. Dat was toen dat de detectielimiet, de hoeveelheid die net nog meetbaar was. Ondertussen kan er natuurlijk al naukeuriger gemeten worden.

Ik sta hier uitdrukkelijk bij stil omdat dit zeer belangrijk is voor wat volgt. Pesticiden horen niet thuis in drinkwater.

In Vlaanderen gaat het in de eerste plaats om de drinkwatermaatschappij (AWW). De AWW haalt haar water uit het Albert- en het Netekanaal. Dit zijn oppervlaktewateren met hoge concentraties atrazine en simazine. De AWW vraagt daarom reeds een aantal jaren een afwijking op de norm. Als een drinkwatermaatschappij de norm niet kan halen, kan zij de bevoegde minister inderdaad een afwijking vragen. Om een dergelijke afwijking toe te staan, bestaan er eigenlijk twee voorwaarden. Volgens Artikel 6, paragraaf 1 van het besluit van de Executieve moet het gaan om een beperkte tijdsduur en mag er geen onaanvaardbaar risico voor de volksgezondheid bestaan. Als men niet zeker is van de schadelijkheid, neemt men dus geen risico.

Op 16 januari 1989 heeft de staatssecretaris voor Leefmilieu een eerste ministerieel besluit getroffen. Ze stond de AWW een afwijking voor atrazine en simazine voor twee jaar toe. De staatssecretaris dacht ten onrechte dat zij daartoe bevoegd was.

Op 2 juli 1990 trof uw voorganger, minister Kelchtermans, een nieuw ministerieel besluit waarbij de AWW opnieuw een afwijking kreeg voor

twee jaar. Hij vertienvoudigde het maximumgehalte voor atrazine en verviervoudigde het gehalte voor simazine. Mijnheer de minister, u kreeg deze zomer het probleem weer voorgelegd en u hebt de afwijking opnieuw voor twee jaar verlengd. Als ik het ministerieel besluit erop na lees, stel ik vast dat er een actieve koolfilterinstallatie moet worden gebouwd om de pesticiden er uit te halen en de norm te respecteren. Deze installatie zal echter pas op 1 januari 1997 volledig klaar zijn en uit de motivering kan men opmaken dat de afwijking bijna zeker zal worden verlengd. Ik stel dus vast dat de AWW voor die pesticiden een afwijking krijgt voor de "beperkte" tijdsduur van acht jaar. Volgens onze regering is acht jaar dus een beperkte tijdsduur. Naar mijn mening gaat het hier bovendien om een onaanvaardbaar risico voor de volksgezondheid. De regering is hier strijdig met de geest van de EG-richtlijn die stelt dat er geen risico's mogen worden genomen en dat pesticiden in drinkwater ontoelaatbaar zijn.

Dit is bovendien niet het enige ministerieel besluit dat betrekking heeft op drinkwater. Er zijn er nog drie die betrekking hebben op maatschappijen die water kopen van de AWW en er is er ook een voor een kleine drinkwatermaatschappij in West-Vlaanderen. Ik concludeer dat al die ministeriële besluiten in strijd zijn met het besluit van de Vlaamse Executieve en dus ook met de Europese richtlijn.

Als bovendien de AWW verplicht wordt een bijkomende investering te doen van 1,5 miljard frank, dan moet het niemand verwonderen dat de kostprijs van het drinkwater in twee jaar met 30 percent is gestegen. In de plaats van het probleem bij de bron aan te pakken, wordt een end-of-the-pipe-technologie toegepast. De Vlaamse regering overtreedt hierbij zelfs haar eigen besluiten, met alle gevolgen van dien voor de volksgezondheid en wentelt de kosten van dure technologie af op de consument. Een beetje te veel van het goede dus. Mijnheer de minister, u zult mij misschien antwoorden dat het de minis-

Barbé

ter van Landbouw toekomt te beslissen over het gebruik van atrazine en simazine. Zoals de Vlaamse regering nu optreedt, oefent ze natuurlijk geen enkele druk uit op de Minister van Landbouw om die pesticiden te verbieden. Wij zullen hem in elk geval daarover nog eens interpellieren.

Dan heb ik nog enkele specifieke vragen over de besluiten. Volgens artikel 10 van de desbetreffende EG-richtlijn moeten dergelijke afwijkingen aan de EG-commissie worden gemeld. Is dat de jongste jaren gebeurd? Wat was het antwoord van de Commissie? Wij hebben ons Euro-parlementslid gevraagd die zaak op te volgen, maar zonder veel resultaat.

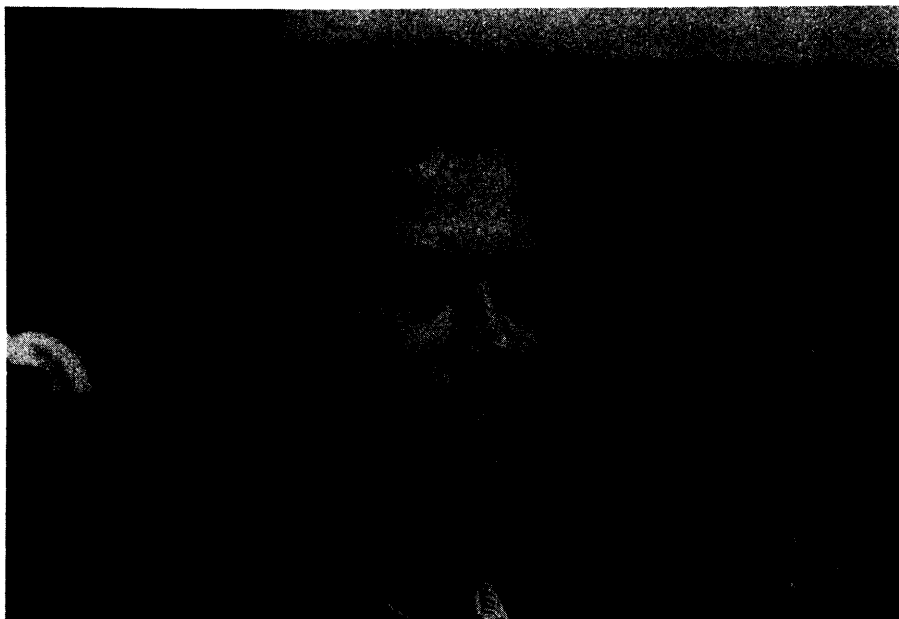
Mijnheer de minister, hebt u die zaak al besproken met de minister van Landbouw? Wat was desgevallend het resultaat? Ik kom hierop zeker terug in de motie die ik zal indienen.

Mijnheer de minister, het zou mij niet verwonderen dat ook de diensten van de Vlaamse Gemeenschap die pesticiden nog gebruiken. Wilt u dat eens laten nagaan en ze desgevallend verbieden.

Tenslotte heb ik nog enkele vragen bij de problematiek van de waterkwantiteit. Er wordt meer en meer aandacht besteed aan de verdroging van Vlaanderen. Kan ik inzage krijgen in de rapporten van Aminoal en de grondwatermeetnetten over de daling van het grondwaterpeil in Vlaanderen zodanig dat ik kan achterhalen hoe erg de situatie in dit verband is?

Ik besluit: ik moet vaststellen dat de toenemende problemen inzake de kwaliteit van het drinkwater, onder andere ingevolge het gebruik van pesticiden, niet ten gronde worden aangepakt. De overheid voert de klassieke schoonmaakpolitiek waarvan hij de kosten afwentelt op de consument.

Ik hoop dat deze regering, die de zorg om het milieu en de volksgezondheid hoog in zijn vaandel draagt, een radicaal andere en gezondere



Volksunie-raadslid E. Van Vaerenbergh vroeg meer aandacht van de Vlaamse regering voor de specifieke problemen van het autisme in Vlaanderen

koers in verband met dit dossier zal varen. (**Applaus bij AGALEV**)

De voorzitter : Minister De Batselier heeft het woord.

Minister N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, collega's, het drinkwater wordt in Vlaanderen inderdaad zowel uit oppervlaktewater als uit grondwater gewonnen. Vandaar dat de Vlaamse Executieve in haar besluit van 21 oktober 1987 met het oog op de bescherming van de oppervlaktekwaliteit een aantal oppervlaktewateren bestemd voor drinkwaterproductie heeft aangeduid. De op die manier vastgelegde kwaliteitsdoelstellingen mogen niet door lozingen in het gedrang worden gebracht. Bovendien werd in deze gebieden prioritair met de uitvoering van de werken inzake de rioolwaterzuivering gestart.

Daarnaast stellen de resultaten van het oppervlakteteetnet ons in staat de kwaliteit continu te evalueren, op basis waarvan dan een bijsturing via het vergunningenbeleid en het investeringsprogramma voor de waterzuivering mogelijk is.

Drinkwater wordt ook nog gewonnen uit grondwater. De bescherming van het grondwater wordt algemeen geregeld in het besluit van 27 maart 1985 houdende de reglementering van de handelingen die het grondwater kunnen verontreinigen, en in het bijzonder in het besluit van 27 maart van hetzelfde jaar in verband met de waterwinningsgebieden en de beschermingszones. Daarnaast moet, wat de hinderlijke inrichtingen betreft, worden verwezen naar de in Vlaam II vervatte voorwaarden. Ook het mestdecreet vormt een instrument ter bescherming van het grondwater.

De onlangs genomen besluiten met betrekking tot de kwaliteitsnorm van pesticiden in het drinkwater zijn gebaseerd op artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 15 maart 1989 waarnaar de vraagsteller refereert. Volgens dit besluit kan de minister bevoegd voor het drinkwaterbeleid, onder bepaalde voorwaarden — zo mag de volksgezondheid geen onaanvaardbaar risico lopen — overschrijdingen van de in het besluit opgenomen maximumwaarden toestaan.

De Batselier

De huidige situatie in het bedoelde drinkwaterproductiecentrum laat mij geen enkel **valabel** alternatief voor deze end of the pipe-oplossing. Er manifesteert zich nu, concreet verontreiniging. De bouw van de installatie nodig om de betreffende stoffen te verwijderen, vergt tijd. Intussen kan de drinkwatervoorziening niet op een andere manier worden verzekerd, zodat ik een verlenging van de noodsituatie duld tot de **behandelingsinstallaties** in dienst zijn genomen.

Van bij de eerste aanvang voor onderhavige afwijkingsbesluiten was bekend dat de termijn van uitvoering van de werken bij de AWW tot einde 1996 zou duren. Wij hebben desalniettemin geopteerd voor **afwijkingsperiodes** van twee jaar zodat wij de uitvoering van de werken kunnen opvolgen en tussentijds evalueren. Dat heeft er reeds toe geleid dat ik, nadat een eerste behandelingsinstallatie operationeel werd, stringente verplichtingen, onder andere om maximaal via het nieuwe kanaal te produceren, met het oog op een **terugdringing** van de afwijkingsnorm heb opgelegd.

De ministeriële besluiten zijn niet strijdig met de EG-richtlijn, vermits deze richtlijn integraal werd omgezet in het besluit van 15 maart 1989.

Alle afwijkingsbesluiten werden aan de EG-commissie gemeld. De commissie heeft evenwel tot nog toe geen bevindingen meegedeeld.

Wat de vraag naar systematisch onderzoek van de kwaliteit van putwater betreft, blijkt uit gegevens die mij werden toegestuurd door mijn collega van Tewerkstelling en Sociale aangelegenheden, dat er **momenteel** een duizendtal analyses op putwater) op verzoek van de verbruikers die niet beschikken over een aansluiting op de drinkwaterleiding werden uitgevoerd. Om praktische redenen is een uitbreiding tot systematische analyse niet mogelijk. Een dergelijke systematische controle zou voornoemd aantal met een factor tien doen toenemen. Noch het personeelsbestand,

noch de middelen waarover de overheid beschikt, laten een dergelijke aanpak toe. Desalniettemin maken de uitgevoerde analyses het mogelijk om steekproefsgewijs een algemeen beeld te krijgen van de kwaliteit van het putwater in Vlaanderen.

De evolutie van de **grondwaterstanden** in Vlaanderen wordt opgevolgd door een daartoe uitgebouwd primair grondwatermeetnet dat moet toelaten de referentietoestand te registreren, zowel op kwantitatief als op kwalitatief vlak. Wat de algemene situatie voor Vlaanderen betreft, wordt daarbij vastgesteld dat een algemene daling van vooral het **freatisch** grondwater onder meer moet toegeschreven worden aan de invloed van opeenvolgende droge winters; verder onderzoek ter zake is in uitvoering. In bepaalde gebieden wordt de verdroging bovendien echter in de hand gewerkt door de industrie die massaal grondwater oppompt voor industriële doeleinden, en door de landbouw die op grote schaal **beregeningsinstallaties** plaatst. In deze context bereid ik een aantal maatregelen voor, gezien mijn beleidsintentie het grondwater prioritair voor te behouden voor de drinkwaterproductie.

Voor wat de drinkwaterwinnings betreft, wordt geen abnormale trend vastgesteld; ook in deze ben ik er mij evenwel van bewust dat op termijn meer zal moeten worden overgeschakeld op productie uit oppervlaktewater.

In het kader van mijn beleidsintentie met betrekking tot water als **basisbehoefte** waarvan de onttrekking aan het milieu niet in onbeperkte mate kan geschieden, heb ik opdracht gegeven tot een wetenschappelijke studie die een rationeel waterbeleid moet onderbouwen.

Tot daar mijn antwoord op de vragen. In geval van afwijkingsbesluit ten werd steeds het advies gevraagd van Volksgezondheid. Volksgezondheid beschouwde deze afwijkingen telkenmale als verantwoord. De vastgestelde afwijkingen bij de uitgevoerde analyses op drinkwater zijn telkenmale zeer lichte afwijkingen.

Wat simazine betreft is in 1991 nooit

meer dan 0,4 microgram per liter en voor atrazine nooit meer dan 0,3 microgram per liter vastgesteld.

Ik denk dat de afwijkingsbesluiten op een zeer strenge basis zijn gebeurd. Zowel voor atrazine als simazine heb ik op 26 juni 1992 een afwijking van zeer beperkte aard toegestaan aan AWW, TMVW, VMW en PIDPA die het AWW water verdelen.

Dat gebeurt trouwens telkens onder zeer stringente bijkomende voorwaarden. De oorzaak is de **pesticidevervuiling** van het drinkwater.

De heer Barbé moet mij niet overtuigen van het feit dat vooral een meer preventief beleid essentieel is. Ik heb hem dat trouwens vanochtend ook in de commissie duidelijk gemaakt.

Het artikel op de frontpagina van De Standaard maakt trouwens ook duidelijk wat de intenties zijn. **Degenen** die alleen zeggen dat het met preventief beleid moet, gaan aan de werkelijkheid voorbij, **degenen** die alleen roepen om end of the pipe investments, hebben een verkeerde aanpak.

Ik probeer een combinatie te maken van beiden omdat ik niet met situaties mag geconfronteerd worden waarbij er geen drinkwater meer zou zijn. In ieder geval is voor elk afwijkingsbesluit telkenmale het advies van de administratie Volksgezondheid en Aminoal gevraagd. Het advies was steeds positief. Ik denk dat wij aan alle voorwaarden van Volksgezondheid hebben voldaan.

De voorzitter : De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, op een aantal vragen heb ik geen antwoord gekregen.

Ten eerste, ik heb gesuggereerd bij de eigen diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap eens na te gaan of die pesticiden daar worden gebruikt en, zo ja, of u ervoor wil pleiten met dat gebruik te stoppen.

Ten tweede, vroeg ik of u een exem-

Barbé

plaar kan krijgen van het jaarlijks rapport van Aminoal over de kwaliteit van het drinkwater ?

Ten derde, essentieel in gans deze problematiek is de vraag of er overleg was en of er contacten waren met de nationale minister van Landbouw. Ik ben het niet eens met uw redeneringen over die afwijkingen. Volgens mij zijn die afwijkingen wel in strijd met de EG-verordening. Inderdaad, die EG-verordening werd door dat besluit van de Executieve omgezet in een Vlaamse wetgeving, maar het komt er ook op aan het uit te voeren en na te leven. De beperkte tijdsduur van acht jaar, alsook dat onaanvaardbaar risico voor de gezondheid zijn volgens mij twee punten waarmee van die EG-richtlijn wordt afgeweken. U zegt dat het zeer lichte afwijkingen betreft, voor atrazine met een factor 10, voor semazine met een factor 5. Ik vind dat geen lichte afwijkingen.

U verwijst ook naar het advies van de administratie Gezondheidszorg die beweert dat er geen risico's zijn. Ik stel vast dat de administratie zich neerlegt bij de realiteit en dus niet redeneert volgens de filosofie en de letter van de EG-richtlijn. Als minister moet men op de eerste plaats rekening houden met de EG-richtlijn en het besluit van de Vlaamse Executieve van 1989. Dat is voor mij de hoofdzaak.

Ik vind het jammer dat minister **De-tiège** niet bereid is om een systematisch onderzoek inzake de kwaliteit van het putwater in Vlaanderen uit te voeren. Dat daarvoor niet genoeg middelen en personeelsleden zijn, is niet correct want die studies kunnen worden uitbesteed. Voor ons zijn milieu en gezondheid echt belangrijk en daaraan mag geld worden besteed.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door de heer Barbé werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie van aanbeveling ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende openbare vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

— **De vergadering wordt geschorst om 18.48 uur.**

— **De vergadering wordt hervat om 19.21 uur.**

Interpellatie van de heer J. Ulburghs tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden over de noord-zuidverbinding in Limburg

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Ulburghs tot de Vlaamse minister van Openbare Werken, over de noord-zuidverbinding in Limburg.

De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, heren minister, collega's, minister Kelchtermans zal wellicht denken dat ik er alweer ben om te interpellieren over de noord-zuidverbinding en misschien zal hij zich afvragen hoelang ik dat nog zal volhouden. Welnu, dat zou nog wel enige jaren kunnen duren !

Tijdens de bespreking van de verbreding van de autosnelweg Leuven-Brussel, zei minister Sauwens dat het autoverkeer dringend moest worden teruggedrongen en dat prioriteit moest worden gegeven aan het tot stand brengen van meer openbaar vervoer en aan het wegwerken van knelpunten. Dat is precies waar de milieubewegingen in Limburg — en meer speciaal degenen die werkzaam zijn rond het tracé van de noord-zuidverbinding — om vragen.

Sinds 1 juni staat de noord-zuidverbinding weer centraal in de actualiteit. Weinig thema's zijn na twintig jaar nog in die mate onderwerp van betwisting. Toch bracht de persconferentie van 1 juni van de minister over de wegeninfrastructuur in

Vlaanderen — behoeftenanalyse inzake veiligheid en leefbaarheid — de nodige beroering. Aanvankelijk dacht u de wegeaanleg voor vijf jaar te bevriezen bij gebreke aan de nodige kredieten, maar even later verklaarde u dat de noord-zuidverbinding toch diende te worden aangelegd over een traject van 8 kilometer — al daalt de conjunctuur — in de gemeente Hechtel-Eksel. Dit project zou een half miljard frank kosten.

Alles welgeteld zou voor de komende vijf jaar meer geld worden besteed aan de afwerking van de reeds aangevatte werken dan aan de verkeersveiligheid of aan de verkeersleefbaarheid. Dit staat weliswaar wat haaks op de eerder vermelde bevroering en lijkt meer op een ontduoing van oude dossiers. Dit staat tevens haaks op de inspanningen die de minister zich tijdens de uitoefening van een vorig mandaat getrooste om te komen tot een groene hoofdstructuur van Vlaanderen.

Mijnheer de minister, volgens de informatie waarover ik beschik zijn slechts 6 hectaren van de 40 onteigend. Hoeveel werd tot hiertoe precies onteigend en hoeveel denkt u nog te zullen onteigenen ?

De ontduubeling van de verkeersstroom via de aanleg van deze **expresweg** is net het minst nodig over het traject Overpelt-Hechtel en kan enkel zorgen voor een sterkere druk op de flessenhals die zich meer zuidwaarts, dus richting Hasselt, situeert. Hierdoor wordt de strategie van 17 jaar geleden gewoon verdergezet. In 1975, toen met de aanleg van de expresweg werd begonnen, werden de werken niet aangevat bij de knelpunten, maar wel daar waar zij het minst nodig waren en waar zij op de minste weerstand stuitten, namelijk van de Nederlandse grens tot in Overpelt-Lindel. Deze doodlopende **betonmastodont** die meer dan een miljard frank kostte en vooral bekend raakte door zijn desolate bruggen in het landschap vraagt om de verderzetting van de voldongen feiten-politiek. U zal wel begrijpen dat de bevolking deze situatie na twintig jaar beu is geworden.

Ulburghs

Aan het eindpunt van de huidige **expresweg**, het kruispunt met de N47, werd een groots opgevatte **verkeerswisselaar** gerealiseerd. De bestaande rechte weg werd over een lengte van 1 kilometer in een boog omgelegd en is elk jaar het toneel van heel wat verkeersongevallen. Zal hetzelfde scenario worden herhaald in Eksel ?

Een telonderzoek uit 1991 op de N715 Hasselt verschaft relevante gegevens : op de **telpost** tussen de E314 en Houthalen-centrum bleek 58 procent van de wagens afkomstig te zijn van Hasselt of Zonhoven en had 51 procent Houthalen als bestemming.

Slechts 14 procent moest naar Lommel, Overpelt en Neerpelt en slechts 4 procent naar Nederland. Het gaat dus overwegend om korte trajecten.

Welnu, de bestaande weg is en blijft de kortste verbinding met deze bestemmingen. De archaische inrichting ervan noopt tot **herinrichtingswerken** met een betere **verkeersafwisseling** aan de kruispunten door middel van voorsortingsstroken. Dit wordt een probleem als de fondsen, nodig voor wegherstellingen en herinrichtingen worden weggezoegen voor nieuw beton. En, zoals u weet, nieuw beton zorgt voor meer en sneller vervoer en zet niet aan tot het zoeken naar alternatieve, minder verontreinigende mobiliteitsvormen.

Dat ontsluiting door **wegeninfrastructuur** niet automatisch leidt tot betere economische resultaten, blijkt uit de zonale tewerkstellingsindex voor de jaren 1986-1990, in een studie van de GOM. Noord-Limburg kende een stijging van de werkgelegenheid met 30 procent ; West-Limburg, nochtans zeer goed gelegen aan de E313, de E314 en het **Albertkanaal**, kende een daling met 7 procent. Verder blijkt de werkloosheid in het kanton **Neerpelt** lager te zijn dan het gemiddelde van Limburg en de inkomens daarentegen groter.

De milieuknelpuntenanalyse, in opdracht van minister Sauwens uitgevoerd door het studiecentrum Swar-

tenbroeckx, adviseerde ongunstig inzake de aanleg van deze expresweg. Samengevat waren de argumenten contra de volgende.

Ten eerste : op sociaal gebied, een vermindering van verschillende woongebieden, met driehonderd huizen in de onmiddellijke omgeving van het traject.

Ten tweede : ten **nadele** van de natuur, aantasting van een **naaldbosgordel** nabij de Pannehoeve in Eksel, een negatieve invloed op de vallei van de Bollisserbeek en de vermindering van twee vogelrichtlijngebieden.

Ten derde : op agrarisch vlak, de te loorgang van 60 hectaren goede landbouwgrond en het onbewerkbaar worden van eenzelfde oppervlakte door versnippering.

Daarenboven wordt de verkeersdruk aan de poort van Hasselt opgevoerd. Nu al is het kruispunt tussen de **Kempische Steenweg** en de grote ring veruit het drukste van Limburg. Als de bestaande evolutie zich doorzet, dringt de aanleg van een derde ring rond Hasselt zich op.

Rekening houdend met al deze elementen zou ik graag een antwoord krijgen op de volgende vragen.

Wat heeft de heer minister eigenlijk beslist ?

Waarom worden de alternatieven van de milieubewegingen, zoals het wegwerken van de knelpunten, het bevorderen van het openbaar vervoer, het terugdringen van de auto, genegeerd ?

Niemand heeft het **milieu-effectenrapport** gezien. Mogen we weten wat hierin staat ? Waarom splitst de minister dat rapport in twee ?

Mijnheer de minister, er beweegt heel wat in Limburg. Limburg is een prachtige provincie die nu pas wordt ontdekt, maar die in recordtempo wordt verknoeid.

Jaarlijks wordt in Vlaanderen 8,35 miljard frank besteed aan wegenbouw en openbare werken. Limburg

krijgt daarvan 1,4 miljard frank in 1993, 1,4 miljard frank in 1994 en 1,4 **miljard** frank in 1995. De noord-zuidverbinding is de ruggegraat. zo denken, van Limburg. Wel, men gaat verder met het aanleggen van andere expreswegen die Limburg moeten ontsluiten. Voor de N93 Tessenderlo-Ham, die zagezegd moet zorgen voor een ontsluiting van het industrieterrein te Tessenderlo. wordt in 1993 60 miljoen frank uitgetrokken. in 1994 50 miljoen frank en in 1995 160 miljoen frank. De N71. de afwerking van de omleiding Neerpelt, zal 80 miljoen frank toebedeeld krijgen in 1995.

Waarom dit geld niet besteden aan de verbetering en het veiliger maken van het bestaande wegennet.

Zie hier de resultaten, waaraan we ons in de toekomst kunnen verwachten.

Wij dachten toch dat het belangrijk was voor Limburg om zijn karakteristieken te behouden en zijn prachtige troeven niet te vernietigen maar uit te spelen voor het scheppen van een zinvolle tewerkstelling en voor het bewerkstelligen van een zinvol contact met de natuur.

De voorzitter : De heer Olaerts heeft het woord.

De heer H. Olaerts (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het antwoord op de interpellatie die nu aan de orde is, hebben we al deels in de krant van vandaag kunnen lezen.

Mijnheer de minister, in dat artikel situeert u reeds de omleiding **Hechtel-Eksel** en de omleiding rond Houthalen, waarvoor de beslissing voor 1994-1995 nog moet worden genomen.

Ik geloof dat onze houding ter zake steeds klaar en duidelijk is geweest. Ook toen Johan Sauwens de bevoegde minister was, pleitten wij tegen een verdere afwerking en voor een investering in de verkeersveiligheid en de verkeersleefbaarheid op de bestaande wegen.

Via het toekomstcontract Limburg werd 1,2 miljard frank ingeschreven.

Olaerts

Zo zou jaarlijks 200 miljoen frank extra in de bestaande infrastructuur kunnen worden geïnvesteerd, boven op de 900 miljoen frank die sinds 1989 reeds in verkeersveiligheid werd geïnvesteerd. Die 1,2 miljard frank is nu geschrapt !

De ontsluiting van Noord-Limburg is een mythe, die geen rekening houdt met de werkelijkheid.

Ten eerste : beton gaat voor op groen.

Ten tweede : de optimalisering van de noord-zuidstructuur kan via het openbaar vervoer, autoweg en luchthaven, indien dit **grensoverschrijdend** wordt aangepakt. Professor **Alaert** zegt dat in zijn studie. Maar vanuit Nederland is er geen belangstelling. Er is overigens ook geen grensoverschrijdende aanpak.

Ten derde : slechte tewerkstelling door slechte ontsluiting : wij moeten samen vaststellen dat de sterkste stijging van het aantal werknemers zich precies in Noord-Limburg situeert.

Ten vierde : hebben wij geen nood aan een zoveelste aanslag op het Limburgse groen, onze toeristische troef.

Dit maar om enkele voorbeelden te geven.

Het Volksuniestandpunt blijft klaar en duidelijk pleiten voor de **verderzetting** van de werken op de noord-zuidas.

Mijnheer de minister, er wordt gezegd dat de vergunningen verlopen zijn. Is dit juist ? Welke formaliteiten worden vervuld ?

Welke onderzoeksrapporten gebruikt u, welke legt u terzijde en waarom ? Een deels achterhaalde vraag om reden van het nieuws in de krant van vandaag is de volgende. Hebt u zicht op uw nieuwe houding en wat gaat er concreet gebeuren ?

Ik eindig met een iets realistischer vraag : waarom zijn de **milieuverenigingen** uw vrienden niet ? (*Applaus*)

De voorzitter : Minister **Kelchtermans** heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, of de milieuverenigingen mijn vrienden niet zijn, weet ik niet. Wat ik wel weet, is dat ik hen in ieder geval de gelegenheid heb geboden structureel betrokken te worden bij het Vlaams milieubeleid, door middel van een representatieve overlegstructuur, de Mina-raad, die het mogelijk moet maken dat vele van deze problemen en andere op een zakelijke en wetenschappelijke wijze kunnen worden besproken.

Jef Ulburghs heeft het verleden van deze weg uitvoerig gememoriseerd. Hij heeft gewezen op het compromis dat er omtrent deze weg inzake de inschrijving op het gewestplan tot stand is gekomen. Hij heeft daaraan in ieder geval niet verbonden dat zulks consequenties inhield voor de uitvoering. Inzake uitvoering zijn de standpunten ongewijzigd. Ik verwijs voor de intekening in het gewestplan naar het zogenaamde **Tracé Mathot** dat na een uitgebreide consultatie in de provincie tot stand is gekomen. Ik herinner mij nog zeer levendig dat de meesten van oordeel waren dat dit een eerbaar compromis was en dat daarmee een passionele discussie op een bijna rationele wijze kon worden afgesloten. Ik stel na al die jaren vast dat het kenmerkend blijft voor dit dossier dat de ene de andere nooit zal overtuigen. Er wordt telkens, met weinig luisterbereidheid, teruggegrepen naar dezelfde argumenten.

Ik zal dan zakelijk antwoorden op de vragen die mij gesteld zijn. Wij hebben gemeend argumenten te hebben om het noordelijk deel van de N 74 — noord-zuidverbinding — op korte termijn af te werken. Het gaat hier om het deel vanaf de Lindelse baan te Overpelt tot op de gewestweg N 715 ten zuiden van het centrum van **Hechtel**.

Na de aanleg van dit sluitstuk zal een omlegging zijn gerealiseerd voor de gewestweg over een lengte van ongeveer 18 km rond de kernen van Lommel, Overpelt, **Neerpelt** en **Hechtel**. Rekening houdend met de beslissing

die er daaromtrent is genomen, gaf ik mijn administratie trouwens opdracht om de onteigeningsplannen en de uitvoeringsplannen dringend te ontwerpen, zodat de infrastructuur zal gerealiseerd zijn in de loop van 1994. Ik zal u cijfers verstrekken over hoeveel er al is onteigend en hoeveel er nog moet worden onteigend.

De bezetting van de huidige **gewestweg N 715**, daarover is iedereen het eens, nadert en overschrijdt zijn maximale praktische capaciteit.

Hiervan getuigen trouwens de dagelijkse problemen in verband met de behoorlijke verkeersdoorstroming, met belangrijke files op enkele knelpunten en het ontstaan in ieder van deze dorpskernen van sluikroutes. Met andere woorden, het zijn **onleefbare** dorpscentra en zij die als alternatief doortochtenprogramma's voorstellen, moeten weten dat dit hier onder normale voorwaarden niet mogelijk is zonder dat men eerst en vooral de belangrijke **doorstroomproblemen** oplost van het verkeer op de noord-zuidas richting **midden-Limburg** of op de autosnelweg naar **midden-Limburg**.

Het verhogen van de wegcapaciteit — een fout die destijds tussen Hasselt en Houthalen-Helchteren werd gemaakt — zou trouwens gepaard gaan met een verbreding van de bestaande weg en een nog grotere **onleefbaarheid** van de reeds geciteerde dorpskernen voor gevolg hebben. Vandaar dat wij menen dat, vooral in Hechtel en Eksel voorrang moet worden gegeven aan de **leefbaarheidsproblematiek**, waarvan de verkeersveiligheid een zeer belangrijk onderdeel is.

Collega Ulburghs, u heeft gevraagd — ook collega Olaerts heeft die vraag gesteld — waarop men zich baseert om deze beslissing te argumenteren. Er was afgesproken dat een MER zou worden opgemaakt, opgesplitst in twee delen, maar de samenhang ervan ontken ik niet, omdat het hier ook over twee afzonderlijke **omleidingsgebieden** gaat, enerzijds **Hechtel-Eksel** en anderzijds **Houthalen-Helchteren**. Voor het eerste deel, dat de afwerking betrof van het noordelijke vak, namelijk de omlegging van

Kelchtermans

Hechtel-Eksel, werd het milieu-effect-rapport uitgevoerd. Dat deel is ter beschikking en zal conform de vastgelegde voorwaarden in het MER, zoals voorzien in het besluit van de Vlaamse Executieve, bij de ter zake aangevraagde bouwvergunning worden gevoegd. Bij het afleveren van de bouwvergunning zal dit MER erbij gevoegd zijn. Aangezien het om een publiek rapport gaat, kan men daarin de argumenten terugvinden, die als basis dienden om de genomen beslissing te rechtvaardigen.

Voor het tweede gedeelte dat het zuidelijk vak betrof, waarin de omlegging Houthalen-Helchteren werd opgenomen, werd nog niet met de uitvoering begonnen. Hiervoor is er geen bouwvergunning en werd er ter zake geen enkele beslissing getroffen, maar is een MER in opmaak, waarvan de eindconclusies en het rapport mij tegen het einde van dit jaar zullen worden voorgelegd.

Momenteel wordt trouwens druk overleg gepleegd in de gemeente Houthalen-Helchteren om haar standpunt te bepalen met betrekking tot het zuidelijk vak van wat men de noord-zuidas noemt, de vroegere A24.

Nu reeds werd gesteld dat er geen sprake kan zijn van het doortrekken van deze noord-zuidas voorbij de huidige autosnelweg E314. Ter zake hebben wij steeds duidelijk gesteld geen intenties in die zin te hebben. Trouwens, dit werd niet opgenomen in het onderzoek.

De nodige kredieten voor onteigeningen en werken die in 1993 moeten gebeuren, zijn in het investeringsprogramma voor 1993 opgenomen. In het meerjarige programma werden ook reeds de kredieten weerhouden om de afwerking van dit project mogelijk te maken.

Mijnheer de voorzitter, in antwoord op de bijkomende vraag van collega Olaerts wat er dient te gebeuren wanneer de vergunningen verlopen zijn, wijs ik erop dat er nieuwe vergunningen moeten worden aangevraagd. Ik

neem aan dat u de bouwvergunningen bedoelt. Voor wat de onderzoeksrapporten betreft, is er een MER nodig. Zodra het tweede MER zal klaar zijn, kan Vanzelfsprekend over het tweede gedeelte eveneens een beslissing worden getroffen.

De voorzitter : De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

U spreekt over de sluikroutes, die hoe langer hoe meer de dorpscentra omleefbaar maken. Meent u niet dat u het probleem verplaatst ? Immers, na enkele jaren zal deze weg opnieuw sluikroutes verwekken ; men zal immers hoe langer hoe meer naar sluikroutes zoeken. Autowegen en expreswegen trekken meer en meer auto's aan. Wat dan met het teruggedringen van de auto, met het leefbaar maken van onze provincie ?

De voorzitter : De Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, ik kan niet in de toekomst kijken ; ik ben geen profeet. Trouwens, ik heb geen mooie grijze baard, wat mij wellicht niet zou staan.

Inzake autosnelwegen is de afspraak dat er geen bebouwing in de de buurt kan ontstaan. Ik ken deze omgeving voldoende om nu reeds te zeggen dat, eenmaal dat men het verkeer uit deze dorpskernen heeft kunnen terugdringen, men van deze dorpen opnieuw leefbare, echte Vlaamse dorpen kan maken, dorpen als deze Limburgse dorpen die u zoëven in uw interpellatie hebt bezongen. Welnu, deze dorpen delen niet in die vreugde, want zij hebben wat dat betreft geen enkele behoorlijke leefbaarheid om zich te ontwikkelen zoals de meeste Vlaamse dorpen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister bevoegd voor de huisvesting van de diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Dewinter tot de Vlaamse minister bevoegd voor de huisvesting van de diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, over de huisvesting van ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, heren ministers, collega's, voor de goede orde van zaken wens ik een aantal feiten chronologisch op een rijtje zetten. Het is, mijns inziens, interessant.

Mijnheer Sauwens, medio 1988 wordt u gemeenschapsminister van Openbare Werken. Zoals vroeger, behoort bij de bevoegdheden van het ministerie van Openbare Werken ook de huisvesting van Vlaamse ambtenaren.

19 maart 1991 : de gemeente Schaarbeek geeft een bouwvergunning voor een kantoorgebouw op het Ilot 65 van de firma Dollerland-Manhattan.

November 1991 : u start als bevoegde minister onderhandelingen met de vertegenwoordigers van de NV Brunoord. Op dat ogenblik is de bouwvergunning nog steeds verleend aan de NV Dollerland-Manhattan, niet aan de NV Brunoord.

24 november 1991 : verkiezingen. Een nieuwe Vlaamse Executieve wordt geïnstalleerd. U die voordien bevoegd was voor Openbare Werken, wordt gemeenschapsminister van Verkeer. Buitenlandse Handel en Staatshervorming. Zeer tot ieders verbazing en bijzonder merkwaardig is dat u de bevoegdheid van de huisvesting van Vlaamse ambtenaren opeist, zo blijkt uit de besprekingen. U behoudt deze bevoegdheid, alhoewel u op dat ogenblik geen minister van Openbare Werken meer bent.

Eind december 1991 : het kapitaal

Dewinter

van de NV Brunoord wordt plots verhoogd.

18 december 1991 : de Executieve beslist dat Gaston Geens en Johan Sauwens met de Brunoord mogen onderhandelen — alleen met de NV Brunoord — over de huisvesting van de Vlaamse ambtenaren in Brussel.

Maart 1992 : De gemeente Schaarbeek — dus pas in maart 1992 — draagt de bouwvergunning voor het bouwen van een kantoorgebouw op het fameuze Ilot 65 over aan de NV Brunoord.

23 april 1992 : De Europese Commissie stelt — niet ten onrechte — een aantal zeer pertinente vragen over de gevolgde procedure in dit dossier.

31 juli 1992 : de Executieve beslist om de procedure voor de gunning van dit project van voren af aan te beginnen. Een vraag die ik nu reeds kan stellen, is of dit een schuldbekentenis inhoudt en of dit een normale gang van zaken is.

Het dossier van de huisvesting van de Vlaamse ambtenaren is inderdaad jaren oud. Momenteel wordt het overgrote gedeelte van de Vlaamse ambtenaren gehuisvest in het **Boudewijncomplex** in de Noordwijk en in het **Markiesgebouw** in het centrum van Brussel. Bepaalde departementen zijn elders gehuisvest : het departement Onderwijs in het **Rijksadministratief Centrum**, het departement Leefmilieu en Infrastructuur in de **WTC-toren**, enzovoort.

Kortom, wij ontkennen niet dat er een schrijnend gebrek is aan plaats. Men heeft 28 000 m² nodig, het liefst uitbreidbaar tot 60 000 m² en dan nog het liefst in de omgeving van het **Boudewijncomplex**. Deze feiten vechten wij niet aan.

Plotseling duikt er een **bouwpromotor**, de NV Brunoord, op die als bij wonder en op een quasi miraculeuze wijze aan die specifieke behoefte kan voldoen. Toevallig heeft die precies 28.000 m² ter beschikking in de omgeving van het **Boudewijncomplex**.

Hoewel er in de bewuste Noordwijk

verschillende andere panden, gebouwen en gronden zijn die aan de hoger beschreven voorwaarden voldoen, zoals **North Gate 1** en **II-project** (promotor **Batipromo**), **North Stan-project** (**Batipromo**), **Pleiad toren**, **atrium-gebouw**, **La City-Residentia project**, **Gemini Towers-project**, werd enkel met Brunoord onderhandeld, en met niemand anders.

In totaal gaat het hier over een investering van 5 miljard 581 miljoen frank. Aangezien de Vlaamse Gemeenschap dit bedrag niet zelf wil inbrengen, wordt geopteerd voor een alternatieve financiering via de **Gewestelijke Investeringsmaatschappij van Vlaanderen**. Er wordt gekozen voor de **huur-koopformule**. De **huurperiode** zou 15 jaar duren. Dit betekent een jaarlijkse basishuur van 825,6 miljoen frank. De Vlaamse Gemeenschap betaalt in een periode van 15 jaar ongeveer het dubbel van de investeringswaarde, in totaal 12 miljard 384 miljoen frank. Een werkgroep van topambtenaren kwam tot de conclusie dat de **huur-aankoopformule**, in geactualiseerde termen, een **meerkost** van bijna 500 miljoen frank betekent.

Opvallend is ook dat de firma **Dollarland** het terrein **Ilot 65** in 1988 voor 150 miljoen frank, of 27.000 frank per m² kocht. Brunoord verkoopt dezelfde grond nu aan de Vlaamse Gemeenschap voor 1.330 miljard frank. Het rapport Huisvesting van de diensten van de Vlaamse Executieve te Brussel, gedateerd op 15 mei 1992 en opgesteld door een werkgroep van hoge ambtenaren, maakt hierbij volgende opmerking : Een eerste benaderende (en niet officieel bevestigde) raming door het Comité tot Aankoop gaf van de grond een **schattingswaarde** van 780 miljoen frank. Het is duidelijk dat de **huur-aankoopformule** enkel toegepast wordt om dit project aan de NV-Brunoord te kunnen geven. Zo gaat het niet over een gunning van werken en vermijdt men een openbare aanbesteding en de vrije concurrentie. Eén bepaalde NV kan het project tot ontwikkeling brengen en kan aldus exuberante prijzen vragen zonder dat iemand opmerkingen maakt. De opmerkingen van de administratie worden zelfs genegeerd.

Ik ben niet de eerste die deze opmerking maakt. Alleen heb ik hierover reeds voor de vakantie vragen gesteld.

De Europese Commissie, die de opdracht heeft om toezicht uit te oefenen op de aanbesteding van grote overheidsaanbestedingen heeft op 23 april 1992 duidelijk haar afkeuring laten blijken voor deze praktijken.

Het antwoord dat u formuleert aan de Commissie komt er samengevat op neer dat u simpelweg bevestigt dat het inderdaad gaat over een **huur-aankoopformule** en dat een gunning van werken niet noodzakelijk was en is. Het is dus louter toevallig dat de NV Brunoord op eigen initiatief en zonder voorkennis op de juiste plaats op het juiste moment een perfect geschikt gebouw wil bouwen. Uiteindelijk is de Executieve toch moeten zwichten voor de druk van de Europese Commissie. Eerst werd beslist om niet enkel met Brunoord, maar ook met andere promotoren te praten. Achteraf werd ook deze beslissing herroepen en werd beslist om de hele gunningsprocedure van nul te herbeginnen.

Mijnheer de minister, naar aanleiding van heel deze onverkwikkelijke affaire moeten mij toch een aantal opmerkingen van het hart.

Wij **pakken** vandaag dit specifieke dossier aan maar wijzen tegelijkertijd met de vinger naar andere dossiers die op dezelfde manier zijn behandeld en waar het affairisme nooit ver uit de buurt was.

De hele **huur-aankoopprocedure** dient alleen om het principe van de gunning van werken te omzeilen en vrije concurrentie te vermijden. **Vriendjespolitiek** dus, waarbij ik niet wil uitweiden — dat is al uitgebreid gebeurd in bepaalde kranten en tijdschriften — over de contacten en verbanden tussen politici, politieke partijen en bepaalde bouwpromotoren.

We weten alleen dat het **huur-aankoopstelsel** ook in andere dossiers gebruikt en misbruikt wordt om de vrije concurrentie buiten spel te zetten en de wet op de **overheidsopdrachten** te omzeilen. Het is **onvoor-**

Dewinter

stelbaar dat dergelijke dossiers — als ik bepaalde weekbladen mag geloven — gecoacht en begeleid worden door ministers of kabinetsmedewerkers die — eveneens als ik bepaalde weekbladen mag geloven — speciaal door bepaalde politici geplaatst worden om zulke dossiers tot een goed einde te brengen.

Het is eveneens onaanvaardbaar, mijnheer de minister, dat uiteindelijk de burger mee het gelag moet betalen. De extra kosten voortspruitend uit dergelijke huur- koopformules, de te hoge grondprijzen, de overdadige promotievergoeding zijn uiteindelijk allemaal het gevolg van het buiten spel zetten van de vrije concurrentie, van het omzeilen van de wet op de overheidsopdrachten. Het is meer dan bedenkelijk dat de Gewestelijke Investeringsmaatschappij van Vlaanderen dit spelletje meespeelt en dat er allerlei ingewikkelde constructies worden opgezet waarbij de belangen van de **GIM's** en bepaalde **privéfirma's** op een onvoorstelbare manier door elkaar worden gehaald. Ik dacht niet dat dit, toen men de **GIVM** heeft opgericht, de bedoeling was.

De vraag kan worden gesteld wiens belangen bij al dit gefoefel en gesjoemel gediend worden. De belangen van bepaalde bouwpromotoren? Uiteraard. Laat ons, mijnheer de minister, niet naïef zijn. Politici die dat dossier introduceren en behartigen, begeleiden en verdedigen, vallen uiteraard mee in de prijzen. Ik wil vandaag niemand, misschien tot groot geluk van sommigen, beschuldigen. Ik kan mij echter niet voorstellen dat men zich al deze moeite getroost, dat men de wet op de overheidsopdrachten op een zo perfide manier tracht te omzeilen, dat men zulke constructies opzet en de **huur-aankoopformule** zo ver drijft en men zichzelf als politicus of als minister zo bloot geeft wanneer er niets in het spel zou zijn. Ik kan mij niet voorstellen dat iemand zijn politiek lot zo op de helling zou zetten wanneer hij of zij er niet beter van wordt.

Mijnheer de minister, ik heb het vandaag niet willen hebben over het ge-

sjoemel met de gewestplannen om de bouw van dit kantoorproject mogelijk te maken. U weet ook dat dat is gebeurd. Zelfs zo ver is men gegaan. Ik heb het er ook niet willen over hebben dat er bezwarend beslag werd gelegd door een Engelse firma op de gronden van Ilot 65 enzovoort. Dat is binnen het raam van het dossier wel belangrijk maar het doet ons alleen maar uitweiden over zaken die niet tot de essentie van het dossier behoren.

Ik heb er u en de Vlaamse regering willen op wijzen dat dit soort praktijken niet onmiddellijk vertrouwen in de politiek, laat staan in de politici of in de Vlaamse regering doet krijgen. Ik meen dat er in andere landen koppen zouden rollen — **oud-minister Eyskens** heeft gezegd dat dit een traditie is in het buitenland maar zeker niet bij ons — ook van ministers, indien dergelijke dossiers publiek zouden worden gemaakt. Uiteraard zal dat in ons land dat bol staat van de vriendjespolitiek, de lange **armenpolitiek** en de corruptie niet gebeuren. De Vlaamse administratie en de Vlaamse regering mogen de slechte gewoontes van de Belgische administraties en van de Belgische regering niet klakkeloos imiteren. Wij moeten als Vlamingen een politiek van propere handen proberen te voeren. En het Vlaams Blok zal, zoals dat momenteel het geval is, er op toezien dat dit in de praktijk ook gebeurt. *(Applaus)*

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, alvorens op de concrete vragen van de interpellant te antwoorden, acht ik het wenselijk de vraag te kaderen in de algemene huisvestigingsproblematiek van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel.

Zoals u weet, hebben wij reeds in de vorige legislaturen, onder leiding van voorzitter Geens, beslist om de hoofdbesturen van onze administratie in de hoofdstad van Vlaanderen, met name Brussel te vestigen. Gelijktijdig met deze principiële beslissing zal de dienstverlening aan de

burger worden verbeterd door een ver doorgedreven decentralisatie van de hoofdbesturen, ook naar de vijf provinciehoofdplaatsen. Mede door de bevoegdheidsuitbreiding van 1989 en de herstructurering van de Vlaamse administratie van einde 1990, zijn de oppervlaktebehoeften enorm toegenomen.

Momenteel hebben vier van de zes nieuwe Vlaamse departementen een onderkomen gevonden in de gebouwen gesitueerd in de Markiesstraat en in de Boudewijnlaan. Het onderzoek dat momenteel loopt en waarover de interpellant spreekt, behelst de definitieve huisvesting van de departementen Onderwijs met 1302 personen, en Leefmilieu en Infrastructuur met 1270 personen. Deze departementen zijn momenteel verspreid in de hoofdstad, doch grotendeels geconcentreerd in twee gebouwen, met name het RAC in het **Esplanadegebouw** voor Onderwijs en de WTC-toren III voor Leefmilieu en Infrastructuur. Vermits de federale overheid andere plannen heeft voor het WTC-gebouw, kan de Vlaamse Gemeenschap dit gebouw nog blijven bezetten tot uiterlijk november 1995. Vermits de federale overheid intussen ook het RAC-gebouw heeft vrijgegeven ingevolge een beslissing van het Overlegcomité **Regering-Executieven**, zal dit gebouw zeer spoedig moeten worden overgedragen. Dit verloopt niet probleemloos, doch stuit op een technische discussie aangaande de gemeenschappelijk te gebruiken ruimte. Bovendien is dit gebouw helemaal niet functioneel en is een herbesteding voor het volledige departement Onderwijs verbonden aan de uitvoering van dringende brandbeveiligingswerken. De voorlopige kostprijzen van deze renovatie wordt nu reeds geraamd op twee miljard frank.

Collega's, ik ben ervan overtuigd dat deze korte inleiding noodzakelijk was om de interpellatie in de juiste context te plaatsen.

Vervolgens kom ik tot de concrete vragen van de interpellant. Het is zeer eigenaardig dat ik mij moet verantwoorden voor het feit dat ik voor een bepaalde materie binnen de

Sauwens

Vlaamse Gemeenschap bevoegd ben. De redenering van de heer Dewinter komt neer op het feit dat het verdacht is wanneer iemand voor een bepaalde materie bevoegd is. Dit past volledig in de kraam van **degenen** die zeggen dat politiek iets vies is, dat er in de politiek zo weinig mogelijk bevoegdheden moeten zijn en dat zo weinig mogelijk mensen zich met de politiek moeten bezig houden. Het komt erop neer dat het verdacht is, wanneer die ministers, als ze er dan toch zijn, een bepaalde bevoegdheid hebben. Het Vlaams Blok is van oordeel dat er beter geen ministers zijn.

U beweert ten onrechte dat de huisvesting van de diensten van de Vlaamse Gemeenschap altijd onder Openbare Werken ressorteerde. Vier jaar geleden, op 18 oktober 1988 werd ik voor de huisvesting van de diensten van de Vlaamse Gemeenschap bevoegd, dus voor de toen embryonale Regie der Gebouwen die binnen de Vlaamse administratie actief was en voor de bijhorende huisvestingsdossiers. Pas bij de goedkeuring van de financieringswet op 16 januari 1989 werd het pakket Openbare Werken hieraan toegevoegd. Zelfs in de federale regering is het vaak een aparte materie geweest, wat op zich niet onlogisch is.

Inzake deze bevoegdheidsverdeling weet u dat ik pas eind januari tot deze regering ben toetreden, nadat de regering-Van den Brande was gevormd. Er werden toen een aantal bevoegdheidspakketten herverdeeld. Een van de elementen om dit uiteindelijk aan mij toe te vertrouwen, was de problematiek van de continuïteit in het beheer en de samenhang met de bevoegdheid voor monumenten en landschappen die mij ook werd toevertrouwd. Deze beide bevoegdheidspakketten worden bovendien door dezelfde administratie opgevolgd. Dat is niet verdacht.

Ik geef u een ander voorbeeld. Ik ben bevoegd voor de buitenlandse handel, terwijl de minister-president bevoegd is voor externe betrekkingen en voor economie. Het zou dus ook

verdacht kunnen zijn dat minister Sauwens bevoegd is voor buitenlandse handel. U kunt er steeds iets achter zoeken. Ik geef tot dat dit geen enkele indruk maakt.

Ik kom thans bij uw vraag waarom in het dossier niet in een openbare aanbesteding is voorzien. Eerst en vooral is er de problematiek van de eigendommen. Wij beschikken dus niet over de nodige terreinen om een dergelijk project te verwezenlijken. De aankoop van een dergelijk terrein te Brussel kost al vlug meer dan één miljard frank. Onteigenen te Brussel kan alleen door de Vlaamse Gemeenschap in **gemeenschapsmateries**. Wij staan daar voor grote problemen. Wij hebben dat trouwens zeer goed ondervonden in de problematiek in verband met het **Martelarenplein**. Een belangrijk punt in heel dit dossier is de grote tijdsdruk. Wij kunnen het RAC-gebouw geen jaren meer voor Onderwijs gebruiken. Bovendien is er het probleem van het grote departement van Leefmilieu en Infrastructuur. Wij moeten uiterlijk eind 1995 — daarover zijn de afspraken gemaakt en wij hebben twee jaar verlenging kunnen bekomen — de WTC-toren III verlaten.

Zelfs indien wij, puur hypothetisch, over de nodige terreinen en bouwvergunningen zouden beschikken, zou het voor de eigen diensten onmogelijk zijn om binnen deze uiterst korte termijn de behoeftenbepaling in **aannemingsbestekken** uit te werken om die dan in aanbesteding te kunnen stellen.

De opmaak van de bestekken voor één project betekent 30.000 uren ingenieurs- en architectenwerk zonder te spreken van de opvolging en van de coördinatie van de werken. Wij beschikken over schitterende ingenieurs bijvoorbeeld inzake de waterbouw. Dat is een erfenis die wij via de bevoegdheden in de administratie hebben gekregen. Wij kunnen de grootste sluis ter wereld zelf ontwerpen, de lastenboeken opstellen en de dossiers via de klassieke openbare aanbesteding in concurrentie brengen. Dit is hier niet mogelijk. Wij beschikken niet over een volledig uitgeruste dienst die zulk een **reuzedossier**, ik herhaal dat het gaat over

30.000 uren ingenieurs- en **architectenwerk**, zelf kan uitwerken.

Wij zijn dus verplicht om hiervoor één of meer studiebureau's aan te duiden. Indien men dat per project bekijkt, dan zou dit, enkel voor de erelonen, op 250 miljoen frank neerkomen. Alleen al de toewijzing van een dergelijke opdracht aan een **studiebureau** zou, door onze **niet-aangepaste wetgeving** en reglementering tot grote proceduriële problemen aanleiding geven.

Het in concurrentie brengen, via een openbare aanbesteding van honoraria, is bij voorbeeld door de Orde van Architecten verboden. U zit daar met een heel specifieke problematiek. Deze werkwijze zou ook, inzake timing, geen enkele waarborg bieden rekening houdend met de tijdslimiet waarnaar ik reeds heb verwezen.

Om al deze redenen besliste de Vlaamse Executieve op 23 oktober 1991 over te gaan tot een marktonderzoek naar bestaande projecten in de omgeving van het Noordstation te Brussel. Die beslissing werd dus niet genomen door mij of door de huidige Vlaamse Executieve, maar door de vorige.

De eerste mogelijkheid was het huren met een mogelijkheid tot aankoop. In deze fase van het onderzoek werd dit reeds grondig bestudeerd en geëvalueerd als financieel erg gunstig. De administratie voerde een bouwtechnisch en financieel onderzoek door. Uit de eerste resultaten daarvan leren we dat de Vlaamse Gemeenschap in 1995 administratieve gebouwen zou kunnen huren in de Noordwijk, dus in de buurt van het Noordstation.

Om tal van redenen — ik denk daarbij aan de bereikbaarheid en het feit dat het gebouw aan de **Boudewijnlaan** er reeds is — zouden wij daar kunnen huren aan huurprijzen die nu reeds als marktconform kunnen worden beschouwd. Volgens het onderzoek zou de mogelijke prijs achtduizend zeshonderd frank per vierkante meter kunnen bedragen. Nu betalen wij reeds meer dan achtduizend frank per vierkante meter per jaar voor een aantal gebouwen die wij huren, zonder dat er daarbij sprake is van een eigenaarsoptie.

Sauwens

Volgens het voorliggende dossier zouden wij daarenboven op elk tijdstip de optie kunnen lichten en het gebouw verwerven. Het betreft trouwens niet één gebouw, maar meerdere. Door een nieuwe controle van het dossier en een nieuw marktonderzoek kunnen nog andere opties tot stand komen.

Belangrijk is wel dat wij eigenaar kunnen worden van de gebouwen, bijvoorbeeld na 24 jaar huur. Dit staat dan in tegenstelling tot het Markiesgebouw en het gebouw aan de Boudewijnlaan, die wij huren met een driejaarlijkse indexatie, maar die wij nooit zullen kunnen verwerven. Enkel in geval van heronderhandeling zou dit mogelijk zijn. Huurkoop is een zinvolle formule, die het beste beantwoordt aan onze behoeften en financiële mogelijkheden.

Om binnen de gestelde tijdslimieten een afdoende oplossing te bieden aan het acute huisvestingsprobleem van ongeveer tweeduizend vijfhonderd ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap, is er dus geen evidente alternatieve procedure voorhanden. Het is dan ook volkomen verantwoord, conform de wetgeving inzake overheidsopdrachten, dat de Vlaamse Gemeenschap op zoek is gegaan naar bestaande projecten van nieuwbouw, die zonder afhankelijkheid van externe factoren op een vooraf gegarandeerd tijdstip sleutel op de deur kunnen worden opgeleverd.

Om de meest verantwoorde, financieel en bouwtechnisch gunstige beslissingen te kunnen nemen, moet over de door de promotoren voorgestelde projecten worden onderhandeld om substantiële prijsreducties te bekomen. Onderhandelingen in de vorm van de onderhandse procedure bieden in de gegeven omstandigheden de beste waarborgen om het meest gunstige aanbod te bekomen.

Bij de voorbereiding van een dergelijk groot dossier is de Vlaamse regering zeker niet blind voor de bestaande wetgeving in het kader van de Europese mededinging inzake bepaalde overheidsopdrachten voor de uitvoe-

ring van werken. Ik verwijs in dit verband naar het koninklijk besluit van 1 augustus 1990. Deze recente reglementering wordt nu voor het eerst toegepast en moet dus voor het eerst worden geïnterpreteerd.

Na overleg met de Europese Commissie hebben wij op 16 oktober laatstleden besloten om het gevoerde marktonderzoek in te passen in de in overleg voorgestelde procedurele bepalingen, zoals dit werd voorzien in de Europese richtlijnen ter zake.

Wat een aantal beweringen, roddels en verdachtmakingen betreft, die de interpellant hier brengt en die hij klakkeloos overneemt uit een aantal bladen, wil ik er trouwens op wijzen dat het artikel waar u naar verwijst in Trends voorafgegaan is door een identiek artikel twee maanden voordien in het tijdschrift Markant, opvolger van De Rode Vaan. Met betrekking tot die aanteigingen, zie ik mij echt niet genoodzaakt om daarop te antwoorden omdat een aantal elementen die u vermeldt in een vorige fase wel juist waren maar nu totaal uit hun verband naar voren worden gebracht. Ik heb in het vorig gedeelte van mijn uiteenzetting voldoende de technische, financiële en juridische elementen aangehaald die dan ook als antwoord op deze beweringen kunnen dienen.

Ik wil eraan toevoegen dat de Vlaamse regering nog steeds en dringend op zoek is naar een geschikte huisvesting voor haar 2.500 ambtenaren. Gezien de omvang en de complexiteit van de gewenste invulling van de huisvestingsbehoefte en gezien de agressiviteit van de Brusselse bouwmarkt, kunnen bij elke volgende procedurestap mogelijke interpretatieproblemen en juridische verhaalmogelijkheden aan bod komen. In een dergelijk complex dossier kan inderdaad niet van vandaag op morgen een beslissing worden genomen omdat de evaluatie en ook het afwegen van de verschillende criteria een voortdurende interpretatie vraagt waar heel wat instanties bij komen kijken.

Ik, en ook de Vlaamse regering, samen met onze administratie zullen

erover waken om een maximale prijs- en kwaliteitsconcurrentie tegen minimale prijzen en tegen dwingende opleveringstermijnen te bekomen, ten dienste van de Vlaamse Gemeenschap en met volledig respect van de Belgische en Europese reglementering die ter zake bestaat.

Mijnheer Dewinter, ik wil heel duidelijk stellen dat uw verdachtmaking en ook een aantal beweringen en insinuaties geen enkele indruk op mij maken. U haalt geen enkel bewijs, geen enkel feit aan. Ik heb eerder het gevoel dat de verdachtmaking een techniek op zich is die u hanteert om de democratie die wij in deze Vlaamse Raad willen hoog houden, uit te hollen. (**Protest bij de VB-fractie**)

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister. ik zou eerst en vooral erop willen wijzen dat u een bekende techniek gebruikt die men in het Frans noemt : Noyer le poisson. Men verdrinkt de vis. Men zorgt ervoor heel veel technische prietpraat te verkopen over hoe dringend het nu wel is dat er een huisvesting wordt gevonden voor de Vlaamse ambtenaren. Ik heb dat trouwens ook helemaal niet ontkend ! Er zijn daarover al vele studies uitgegeven en die bemerkingen zijn inderdaad allemaal juist. Op dit vlak kan ik u alleen maar gelijk geven. Daar gaat het in feite ook helemaal niet over. Het gaat over iets helemaal anders. Het gaat met name over het feit dat u, en trouwens u niet alleen, met die fameuze huurkoopformule de wet op de overheidsaanbestedingen systematisch probeert te omzeilen...

Minister J. Sauwens : Dat is niet juist !

De heer F. Dewinter : . . . en dat daardoor de Vlaamse Gemeenschap meer moet betalen omdat u de vrije concurrentie buiten spel zet. Daardoor laat u een monopoliepositie ontstaan ten voordele van één bepaalde projectontwikkelaar, voor één bepaalde bouwpromotor, die dan uiteraard een exuberante prijs vraagt.

Minister J. Sauwens : Is het juist dat de wetgeving op de **overheidsopdrachten** in een **onderhoudstoewijzing** voorziet ?

De heer F. Dewinter : Dat ontken ik niet, maar dat is niet het probleem. U weet zeer goed dat de Europese Commissie in dit verband mijn objectieve bondgenoot is. Mijnheer de minister, u kan niet ontkennen dat heel het project dat u met de **huur-aankoopformule** had opgezet op niets is uitgedraaid. Dat gebeurde niet door toedoen van het Vlaams Blok of door belastende artikels in bepaalde onbetrouwbare weekbladen. Zelfs nadat de Vlaamse regering u had verplicht om met een aantal andere **bouwpromotoren** te gaan onderhandelen, heeft de Europese Commissie die officieel wordt verondersteld toezicht uit te oefenen op de overheidsaanbestedingen, u verplicht helemaal opnieuw te beginnen. Ook al was u al een aantal jaren met dit project bezig, u moest uw huiswerk volledig overdoen. De Vlaamse regering heeft op 31 juli 1992 beslist om de gunningsprocedure van dit project volledig te herbeginnen.

De essentie van mijn vraag is echter of u bereid bent af te zien van deze nefaste huur-aankoopformule die allerlei politiek gesjoemel mogelijk maakt. Ik wil vandaag niet stellen dat er in dit dossier politiek gesjoemel heeft plaatsgevonden, want ik kan dat niet bewijzen. Het zal trouwens ook nooit kunnen worden bewezen, want anders had u hier al lang niet meer gezeten. Mijnheer de minister, u kan echter rustig toegeven dat de huur-aankoopformule de wet op de overheidsaanbestedingen buiten spel zet en grote mogelijkheden biedt voor politieke corruptie op de meest uitgebreide schaal.

Zou het niet veel eenvoudiger zijn voor iedereen, en niet in de laatste plaats voor de heren en dames ministers, zich ertoe te verbinden de **huur-aankoopformule** bij wet of decreet te bannen ? Mijnheer de minister, ik kan mij indenken dat u intussen uw les hebt geleerd en dat u zich in het vervolg zult houden aan de wet op de overheidsaanbestedingen. De leider van een oppositiefractie kan u

misschien nog negeren, maar u moet wel bedenken dat de Europese Commissie u reeds tweemaal heeft **teruggefloten**. Het zou dan ook niet slecht zijn als het Hoog Comité van Toezicht, dat ik trouwens vandaag nog aangeschreven heb, eens grondig zou uitzoeken wat er eigenlijk waar is van al die zogenaamde verdachtmakingen in tijdschriften van laag allooi, zoals u ze zelf noemt. Als u dit onderzoek niet vreest, zult u er ongetwijfeld niets op tegen hebben dat het Hoog Comité van Toezicht al die documenten waar simpele parlementsleden zoals ik geen toegang tot hebben, eens grondig bekijkt. Als u recht in uw schoenen staat, zal u ongetwijfeld gezuiverd worden van iedere blaam en zullen alle verdachtmakingen in de pers als sneeuw voor de zon verdwijnen. Dan zullen wij tot de conclusie komen dat u een eerbaar man bent en dat u niets kan worden verweten.

Mocht echter het tegendeel blijken, dan mogen wij er niet voor terugschrikken om ernstige sancties te overwegen.

Ik besluit met twee conclusies. Ten eerste, hoop ik dat het onderzoek van het Hoog Comité van Toezicht dat ik vandaag geëist heb, duidelijkheid zal brengen. Ten tweede stel ik vast dat niet ik, maar de Europese Commissie, besluit dat deze **huur-aankoopformule** leidt tot affairisme, corruptie en vriendjespolitiek en dus zo vlug mogelijk wordt afgeschaft, zodat de wet op de overheidsaanbestedingen helemaal kan spelen. Mijnheer de minister, ik reken op uw medewerking en op die van de meerderheid om die ongezonde praktijken zo vlug mogelijk te laten stoppen. (**Applaus bij het VB**)

De voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens : Mijnheer de voorzitter, het is onjuist dat wij door de Europese Commissie op de vingers zijn getikt. Ik daag de interpellant uit hiervoor enig bewijs te leveren. Er zijn vragen om informatie geweest, waarop wij correct hebben geantwoord. De procedure wordt op een volledig wettelijk manier verder

afgehandeld. Daar staan wij borg voor. Wij vrezen geen onderzoek. Verder wens ik niet in te gaan op de algemeenheden en verdachtmakingen die door de interpellant werden geuit en die deze vergadering onwaardig zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Bossche, mevrouw W. Demeester-De Meyer en mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister(s) bevoegd voor Onderwijs, Gezondheidsinstellingen en bijstand aan personen, over het autisme in Maanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Vaerenbergh tot de Vlaamse minister(s) bevoegd voor Onderwijs, Gezondheidsinstellingen en bijstand aan personen, over het autisme in Vlaanderen.

Minister Van den Bossche zal namens de verschillende ministers tot wie deze interpellatie is gericht, antwoorden.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer E. Van Vaerenbergh (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw de minister, collega's, op dit ogenblik zijn er in Vlaanderen ongeveer 10.000 vooral mannelijke autisten. Autismen wordt veroorzaakt door een hersenletsel waardoor men geen verbanden kan leggen ; men kan wel ervaringen in zich opnemen, maar ze niet ordenen. Autisten hebben het dus moeilijk om sociale relaties op te bouwen en te communiceren met derden.

Het gaat daarenboven om een complexe handicap. Zo uit deze zich in vele vormen en gradaties, met als gevolg dat een diagnose moeilijk kan worden gesteld. Hoe vaak werden kinderen of volwassenen, autisten niet gek verklaard hoewel dat niet het geval was ? Degenen die zich over de aard van de handicap moeten uitspreken, erkennen deze vaak niet

Van Vaerenbergh

als autisme. Bovendien gaat de handicap gepaard met allerhande andere stoornissen, epilepsie, intellectuele achterstand, enzovoort. In dit verband moet nochtans worden opgemerkt dat sommige autisten wél correct en zeer snel bepaalde vormen van intellectuele arbeid kunnen verrichten. Dit alles brengt ook met zich dat **degenen** geconfronteerd met autisme, vaak niet goed weten hoe een dergelijk probleem aan te pakken.

Autisme is een levenslange handicap die niet genezen, maar wel verbeterd kan worden mits een adequate opvang. Inderdaad, autisten kunnen bepaalde dingen, attitudes, verbanden, structuren enzovoort, worden aangeleerd. Zij zullen echter een levenslang leerproces moeten doormaken om beter te kunnen functioneren in de maatschappij. Vandaar dat er naast het eerste probleem van de diagnose, een tweede van aangepast onderwijs rijst. Daarbij is er ook de vraag naar een opleiding van de begeleiders van autisten.

Ten derde moet er worden gezocht naar een manier om de ouders van autistische kinderen te steunen. Dikwijls worden zij immers geconfronteerd met huizenhoge problemen in het dagelijkse leven, zoals bij een feest, een verjaardagsfeestje, een bezoek.

Wanneer ik merk dat vandaag een informatiecampagne over AIDS kan worden georganiseerd, vraag ik mij af of een soortgelijk opzet over autisme — Vlaanderen heeft dan toch 10.000 autisten — niet evenzeer mogelijk is. Daardoor zou het brede publiek begrip voor autisten en hun ouders worden bijgebracht. Uiteraard zou deze campagne in de eerste plaats moeten gericht zijn op **degenen** die direct met autisme worden geconfronteerd, met name **degenen** waar de ouders voor een diagnose te rade gaan. Kan de uitvoering van zo'n plan niet worden overwogen?

Hoe kunnen wij die tienduizend **mensen** helpen?

Hoe kan de diagnose zo vroeg mogelijk gesteld worden?

Is dit een opdracht voor een bepaald centrum waar iedereen kan naartoe gestuurd worden?

Moeten er per provincie teams **worden** opgericht?

Kan men eventueel denken aan een betere opleiding van de mensen die voor het eerst met autisten in contact komen, zodat ze onmiddellijk kunnen doorverwezen worden nadat de juiste diagnose werd gesteld?

Hoe kan men deze mensen opvangen in het onderwijs? Zij kunnen niet functioneren in een normale klas, zij moeten dus aangepast onderwijs genieten.

Zij kunnen beter functioneren naarmate zij beter onderricht krijgen of bepaalde zaken bijgebracht worden en bepaalde verbanden zien en zaken logisch uit elkaar kunnen onderscheiden.

Hoe kunnen wij zorgen voor specifieke opleidingen van opvoeders, **onderwijsmensen** en begeleiders?

Welke mogelijkheden ziet u, mijnheer de minister om een aangepast onderwijsaanbod voor autisten te realiseren?

Tussen 1985 en 1988 liep een **onderwijs**experiment, wat zijn de resultaten? Zal daaraan gevolg worden gegeven?

Hoe zit het met de opleiding van **degenen** die onderwijs zouden moeten verstrekken aan autisten?

Wat is de toekomst van het opleidingscentrum voor autisme in Antwerpen? Er waren leerkrachten gedetacheerd, u hebt blijkbaar de bedoeling, mijnheer de minister, om alle detacheringen ongedaan te maken?

Wat is de toekomst van dit centrum dat blijkbaar wereldwijd wordt erkend als een zeer belangrijk centrum, als de baanbreker voor autisme?

Hoe zit het met de **opvangmogelijkheden** voor deze mensen en hun ouders?

Is het mogelijk om binnen het kader

van **het** Vlaams Fonds een specifieke **normering** te ontwikkelen ten behoeve van instellingen die autisten opvangen?

Welke maatregelen Overweegt u, **mijnheer** de minister, voor volwassen autisten, meer bepaald inzake het inrichten van kleinschalige woonvormen en het vergroten van de **tewerkstellingsmogelijkheden**?

Mijnheer de minister, het is de bedoeling met deze interpellatie een discussie op gang te brengen. Het gaat toch om een groep in onze samenleving die wij meer en meer niet als gekke mensen, maar als volwaardige mensen erkennen die rijp zijn voor een leerproces.

Hoe kunnen wij de betrokkenen, de ouders en de hulpverleners helpen?

De voorzitter : De heer Dielens heeft het woord.

De heer F. Dielens (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, geachte collega's, Breek de stilte is het wondermooie liedje van Stef Bos, waarbij hij op een heel gevoelige manier aandacht vraagt voor autisme.

Mijnheer de voorzitter, naast Breek de stilte, wil ik ook vragen Breek de beelden, toen ik daarstraks moest vaststellen — ik veronderstel dat de organisatie van de diensten er voor niets tussenzit — dat er geweldig graag beelden worden gemaakt wanneer er in dit gebouw verdachtmakingen worden geuit, maar wanneer de aandacht gevraagd wordt voor een belangrijk verschijnsel als autisme, dan stel ik vast dat zij die hier beelden maken, gewoon de dozen dichtdoen en naar huis gaan.

Autisme kan omschreven worden als een handicap die organisch aangeboren is of vroeg verworven, waarbij door diverse oorzaken tijdens of onmiddellijk na de geboorte de hersenen van het kind onherstelbaar worden beschadigd. Dat is trouwens de definitie van de Vlaamse Vereniging voor Autisme.

Sinds juli jongstleden braken ook radio en televisie in Vlaanderen de stil-

Dielens

te rond autisme. Terecht heeft collega Van Vaerenbergh dan ook een interpellatie gehouden in verband met deze zwaar onderschatte handicap. Zoals hij reeds stelde, ondergaan niet minder dan 10.000 mensen in Vlaanderen deze handicap. Daarbij dient gezegd dat ik bij het lezen van het dossier over autisme, dat — zoals de Vlaamse Vereniging voor Autisme stelt — aan de “hoge **tisten**” werd bezorgd — ik bedoel hiermee parlementsleden —, ik geweldig getroffen werd door de solidariteit tussen de ouders van autistische kinderen.

Het schenkt een hartverwarmend gevoel om in deze tijden, waarin de media dikwijls zo graag willen laten geloven dat solidariteit een loos begrip wordt, vast te stellen dat ouders die zoeken om hun autistisch kind een zo goed mogelijk leven te gunnen, elkaar vinden in solidariteit.

Graag wil ik daarom, aansluitend bij deze interpellatie, de volgende vragen stellen, in eerste instantie gericht aan de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, **Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin**.

Er is inderdaad wat aan autisme te doen. Op het laatste Europese congres van ouders van autistische kinderen in mei jongstleden werden de deelnemers bevestigd in hun plannen om met hun vereniging druk te gaan uitoefenen op de publieke opinie. Ook in Vlaanderen heeft de Vlaamse Vereniging voor Autisme met een geslaagde mediacampagne reeds heel wat vooroordelen over deze handicap uit de wereld geholpen en een realistisch beeld gegeven van wat autisme is. Als het initiatief in Vlaanderen op actieve en officiële ondersteuning zou kunnen rekenen, zou men al een heel eind op de goede weg gevorderd zijn.

Acht de geachte heer minister het dan ook niet opportuun om dringend een **interdepartementele** werkgroep op te richten om vanuit de Vlaamse regering een gecoördineerd **autisme**-beleid te starten? Dit gecoördineerd beleid zou vooral moeten zorgen voor een continuïteit in het beleid

vanuit de diverse waardevolle **invalshoeken**.

Ten tweede : in hoeverre kan een **gecoördineerd** beleid inzake autisme vanuit de Vlaamse regering nog beter worden afgestemd op de verklaring van de Verenigde Naties van de **rechten** van personen met mentale retardatie en van de rechten van gehandicapten van 1975, evenals op de andere verklaringen betreffende de Rechten van de Mens. Meer in het bijzonder voor de personen met autisme zou daaronder moeten worden verstaan, en ik citeer uit het Europees Charter voor personen met autisme : “het recht voor personen met autisme om een onafhankelijk leven te leiden en om hun mogelijkheden optimaal te ontplooiën ; het recht voor personen met autisme om niet onderworpen te worden noch bedreigd te worden met ongerechtvaardigde opsluiting in een psychiatrische inrichting of in enig andere gesloten instelling ; het recht voor personen met autisme op een correcte fysieke behandeling en verzorging ; het recht voor personen met autisme om niet onderworpen te worden aan **pharmacologische therapieën**.”

Aan de Vlaamse minister voor Onderwijs zou ik willen vragen of hij niet de opdracht kan geven om bij de navorming van PMS-medewerkers en buitengewoon **onderwijs-leerkrachten** meer informatie te besteden aan autisme. Op die manier zouden reeds meer mensen vanuit de eerste lijn in het onderwijsmilieu meer kennis en vaardigheden kunnen ontwikkelen om mogelijke autistische kinderen te **detecteren**. Inderdaad, indien autisme op jongere leeftijd kan worden gedetecteerd, kan heel wat leed, **angst**, ongerustheid en onwetendheid, zowel bij ouders als bij kinderen, worden vermeden.

Omdat kinderen bij de overgang van het kleuteronderwijs naar het lager onderwijs normaliter passeren via het PMS lijkt het logisch dat zeker daar reeds de nodige vorming aan de betrokken medewerkers kan worden gearandeerd, met het oog op een betere oriëntering en opvang van betrokkenen.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, collega's, het is alvast mijn minimale hoop en tevens van allen die met autisme worden geconfronteerd — en niet het minst de ouders — dat dit **maatschappelijk** verschijnsel meer aandacht zou krijgen.

De voorzitter : De heer Goutry heeft het woord.

De heer L. Goutry (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, geachte collega's, ik sluit mij aan bij de interpellatie van de heer Van Vaerenbergh in verband met de maatregelen die zich opdringen op het vlak van de aanpak en de begeleiding van autisten.

Het feit dat vanuit drie fracties op dit thema wordt gereageerd, bewijst mijns inziens zeer duidelijk dat het hier gaat om een acuut en actueel probleem.

Autisme is een psychomentele aandoening die pas in de jaren zestig werd gedetecteerd en bestudeerd. Dit heeft logischerwijze tot gevolg dat men op pedagogisch en therapeutisch vlak eigenlijk nog volop op zoek is naar de meest efficiënte aanpak en benadering van deze patiënten. We zitten wat dat betreft dus alleszins nog in de experimentele fase. Dit is wellicht ook de reden waarom men poogt het fenomeen autisme meer en meer onder de aandacht van het brede publiek te brengen.

In 1988 maakte Barry Levinson een briljante en ontroerende film over twee broers, waarvan één autistisch is. Voor **Rain Man** liepen ook in ons land de zalen vol.

In 1991 lanceerden Bob Savenberg en Stef Bos het ontroerend lied **Breek de Stilte**. Onder meer via deze beide mediaproducten kreeg het probleem autisme grotere bekendheid.

Collega Van Vaerenbergh gaf in zijn grondige uiteenzetting een vrij volledige opsomming van de vele vragen die momenteel leven in de kringen van ouders en opvoeders van autistische kinderen en jongeren. Vandaag en verder in de zeer nabije toekomst

Goutry

worden we evenwel ook geconfronteerd met de eerste generatie geïdentificeerde volwassen autistische personen.

Er bestaan wellicht reeds lange tijd mensen met deze handicap, maar men kende het fenomeen niet. Men kon dus niets doen. Ze kregen geen aangepaste aanpak en behandeling.

De meeste autistische mensen zijn hierdoor in het verleden wellicht terechtgekomen in psychiatrische instellingen en in instellingen voor mentaal gehandicapten.

We weten ook wel dat dit in vele gevallen misschien niet anders kon en wellicht ook de enige aangewezen oplossing was, precies omdat de bekwaamheidsgraad van mensen met autistische kenmerken zeer verschillend is. Heel wat autisten zijn immers ook ernstig mentaal en psychisch gehandicapt of vertonen meer- of minderhandige handicaps.

Via de goede zorgen van oriënterings- en begeleidingsdiensten wordt voor deze mensen consciëntieus gezocht naar de voor hen beste oplossing en naar de meest geschikte pedagogische opvangvorm. In veel gevallen verloopt een integratie in een leefgroep met andere mentaal gehandicapten vlot en bevredigend.

Ik zou bij deze gelegenheid evenwel vooral even de aandacht willen vragen voor een specifieke groep autistische volwassen mensen, de zogenaamd beter-functionerenden. Het zijn die autisten die er eigenlijk zeer gewoon en normaal uitzien en bovendien zelfs in bepaalde gevallen over een normale tot hoge intelligentie beschikken. Sommige van deze mensen kunnen bijvoorbeeld hogere studies aan. De problemen ontstaan echter op het ogenblik dat deze mensen zelfstandig de wereld in moeten. Hun sociale kwetsbaarheid blijkt zo hoog te zijn, dat zij zich onmogelijk kunnen handhaven zonder beschermen- de hand boven het hoofd.

Gezien zij meestal fysisch niets mankeren, horen ze niet thuis bij motorisch gehandicapten. Intellectueel

mentaal gehandicapt zijn zij ook niet, zodat een psychiatrische instelling of een MPI hen geen passende opvang kan bieden.

Bovendien beseffen deze mensen hun anders zijn. Ze zijn zich bewust van hun defect, maar hebben er geen vat op. Dit besef veroorzaakt bij hen een verlamdend gevoel van onveiligheid, machteloosheid en faalangst.

Voor de ouders en de begeleiders is het duidelijk : deze autisten hebben een zeer specifieke opvangstructuur nodig.

En hier stelt zich precies de kern van het probleem.

Er wordt immers vastgesteld dat er voor hen geen echt efficiënte opvangmogelijkheid bestaat. Her en der in Vlaanderen zijn de betrokken ouders op zoek naar oplossingen.

Ik meen dat wij als overheid hen hierbij moeten helpen. We moeten hen de gelegenheid bieden om verder onderzoekswerk te leveren. We moeten er mee voor zorgen dat deze autistische mensen de opvang en aanpak krijgen die ze nodig hebben.

Concreet, durf ik dan ook sterk pleiten ten overstaan van de bevoegde Vlaamse minister van Welzijn en Gezondheid, om mee te helpen de nodige middelen te voorzien die groei- en ontwikkelingskansen bieden voor experimentele projecten. **(Applaus)**

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, collega's, de problematiek die collega Van Vaerenbergh in zijn interpellatie behandelt, is, zoals hij in zijn inleiding terecht opmerkt, van veelzijdige aard, in die mate dat in de regering drie ministers met aspecten daarvan te maken hebben. In overleg met mijn collega's Demeester en Detiège zal ik mede namens hen de gestelde vragen pogen te beantwoorden.

Wat de eerste vraag betreft, die mijn collega, bevoegd voor Sociale Aangelegenheden aanbelangt, kan worden gesteld dat de laatste jaren geen

specifieke initiatieven werden genomen met betrekking tot de sensibilisering van het grote publiek voor de problematiek van het autisme.

De vraag kan echter gesteld worden naar de opportuniteit van massale informatiecampagnes in verband met dergelijke aandoeningen, en of het niet eerder aangewezen is via gerichte projecten de sectoren die rechtstreeks met autisme kunnen te maken krijgen te informeren en te sensibiliseren. Men denkt hierbij bijvoorbeeld aan onderwijs, artsen en paramedici.

Ik geloof niet in een maxi-campagne, wel in een gerichte voorlichting.

De heer Van Vaerenbergh vraagt vervolgens naar te nemen maatregelen om de vroege diagnose van autisme mogelijk te maken. Ik wijs op bestaande initiatieven, die dergelijke diagnose nu reeds mede moeten mogelijk maken.

In het kader van de wet op het medisch schooltoezicht wordt bij alle kleuters die voor het eerst schoollopen door de schoolarts een algemeen klinisch onderzoek uitgevoerd. De klemtoon bij dit eerste onderzoek ligt vooral op het zintuiglijk onderzoek.

Indien vermoed wordt dat een kind autistisch gedrag vertoont, kan de schoolarts, in overleg met het PMS-team en de school, de kleuter verwijzen. Tevens wordt voor de opvang van de ouders gezorgd aan wie ook alle informatie wordt gegeven.

Dergelijk algemeen klinisch onderzoek wordt herhaald in de derde kleuterklas en nog tweemaal in het lager onderwijs.

Wel dient gezegd dat bij deze doelgroep niet systematisch op autisme gescreend wordt.

Bij de Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg (gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap) zal erop aangedrongen worden om tijdens een studiedag de schoolartsen te sensibiliseren om meer aandacht te besteden aan de vroegtijdige detectie van autisme.

Wat uw vraag naar diagnose en het

Van den Bossche

oprichten van specifieke **diagnosecentra** betreft, is uit vroegere besprekingen met de bevoegde instanties gebleken dat, wat de gezondheidszorg betreft, deze opvang kan gebeuren in het kader van de diensten voor geestelijke gezondheidszorg, en de drie centra voor **ontwikkelingsstoornissen**, welke beide vallen onder de bevoegdheid van mijn collega **De meester**. In deze laatste centra, kunnen personen met een handicap terecht in geval men een vermoeden heeft van **autistische stoornis** of wanneer blijkt dat deze moeilijk te onderkennen is.

Gelet op hun specificiteit situeren deze centra zich wel eerder op de tweede lijn van doorverwijzing.

Vervolgens wens ik in te gaan op de vragen die in het bijzonder op onderwijs betrekking hebben.

Gedurende de schooljaren 1985 tot 1988 werd door wijlen minister Coens een experiment opgezet voor de **onderwijsopvang van autistische kinderen en adolescenten**. Vanaf het begin was het opleidingscentrum autisme te Antwerpen bij dit experiment betrokken. Vanaf 1989 tot nu werd het initiatief in een netoverschrijdend **navormingsproject** voortgezet. Sedert 1 september 1984 tot nu werd de directeur Theo Peeters uit het onderwijs naar het opleidingscentrum gedetacheerd.

De ministeriële omzendbrief van 26 september 1985 omschreef de doelstellingen van het experiment als volgt : „Het opzet van dit experiment bestaat er vooreerst in om binnen het buitengewoon onderwijs na te gaan met welke middelen en op welke wijze optimaal kan tegemoetgekomen worden aan de noden inzake onderwijs en opvoeding van autistische leerlingen”.

„Aan de instanties belast met de permanente begeleiding van de **leerlingen** biedt dit experiment de mogelijkheid een meer gerichte ervaring op te doen inzake de begeleiding van autistische leerlingen”.

„Binnen dit experiment wordt ook de

inhoud omljnd van de bijscholing ten behoeve van de personeelsleden van het buitengewoon onderwijs en van de **PMS-centra**”.

En verder :

„In functie van deze doelstellingen beschikt iedere inrichtende macht over de pedagogische vrijheid om dit experiment naar eigen inzicht en volgens eigen concept te organiseren”.

Wat zijn nu de resultaten van dit experiment geweest ?

Welnu, algemeen kan gesteld worden dat het experiment het mogelijk maakte om op een andere wijze zowel kinderen als onderwijs te benaderen.

Dergelijke evolutie was onder meer mogelijk :

- door grondiger te observeren ;
- door méér in detail en concreter te plannen ;
- door systematischer samen te werken volgens concrete afspraken ;
- door evolutie van de leerlifngen op de voet te volgen.

Dit resultaat kan bestempeld worden als de realisering van goed buitengewoon onderwijs. In ieder geval is het niet aangewezen om autistische leerlingen te groeperen hetzij in een nieuw type van buitengewoon onderwijs, hetzij in een specifieke groep binnen een type voor buitengewoon onderwijs. Hiervoor is een exacte definitie van de doelgroep noodzakelijk.

Deskundigen stellen dat het zéér moeilijk, zo niet onmogelijk is tot een afbakening te komen van een groep leerlingen waarvoor in het onderwijs bijzondere methoden en maatregelen nodig zijn. Er mag niet geraakt worden aan de fundamentele principes van de wet op het buitengewoon onderwijs. Zo kan er alleen sprake zijn van onderwijstypes. De integrale pedagogische vernieuwing moet in het gehele buitengewoon onderwijs nog meer ingang vinden. Zo moet meer aandacht besteed worden aan het hanteren van het individueel hande-

lingsplan, de uitbouw van verantwoorde pedagogische eenheden en van het schoolwerkplan.

Uit het experiment autisme waarbij 14 pilootscholen betrokken waren, blijkt dat van deze autistische leerlingen in de pilootscholen, 7 percent licht, 30 percent matig en 62 percent ernstig mentaal gehandicapt is ; 48 percent vertoont een motorische afwijking, 14 percent heeft een visuele stoornis, 28 percent is epileptisch en 8 percent lijdt aan een auditieve stoornis.

De verwijzing naar een type of een opleidingsvorm voor buitengewoon onderwijs gebeurt in functie van de resultaten van een multidisciplinair onderzoek. Daarbij wordt getracht optimaal tegemoet te komen aan de opvoedingsbehoeften van de leerlingen.

Binnen het haar toegekende **lesurenpakket** beslist iedere schoolgemeenschap vrij over het aantal pedagogische eenheden en de leeractiviteiten die in iedere pedagogische eenheid worden verstrekt.

Het strakke klassensysteem wordt in het buitengewoon onderwijs bijna niet meer gehanteerd.

De indeling van de leerlingen in pedagogische eenheden behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de **klasseur** en het **PMS-centrum**, dat de leerlingen permanent begeleidt.

Een pedagogische eenheid groepeert een aantal leerlingen voor één of meer leeractiviteiten op basis van bijvoorbeeld het door de leerling verworven peil inzake taal, rekenen, communicatie, zelfredzaamheid, motorische mogelijkheden, chronologische leeftijd, mentaal **ontwikkelingsniveau**, enzovoort.

Bovendien kunnen de scholen die over een internaat of semi-internaat of beiden beschikken nog een beroep doen op bijkomende ondersteuning van de opvoeders en eventuele **paramedici** vanuit deze voorzieningen.

De problematiek van autistische kinderen moet in het ruimer kader van de noden van alle kinderen in het

Van den Bossche

buitengewoon onderwijs en deze van de meervoudig gehandicapten in het bijzonder geplaatst worden.

Het individuele handelingsplan bewerkstelligt de coördinatie tussen het onderwijs en de orthopedagogische, medische, paramedische, psychologische en sociale handelingen en de begeleiding van de leerlingen door de PMS-centra. Door de regelmatige evaluatie en de eventuele aanpassing van het individuele handelingsplan kan aan de individuele noden van elk kind tegemoet gekomen worden. Het waarborgt eveneens een continuïteit in de uitvoering.

Het grootste deel van de autistische leerlingen is ingeschreven in het type 2 van het buitengewoon onderwijs.

De normen in het buitengewoon onderwijs zijn, zeker voor type 2, van die aard dat een sterk geïndividualiseerde en gedifferentieerde aanpak mogelijk is.

Tenslotte stelt de heer Van Vaerenbergh de vraag naar degelijke opleiding en permanente navorming voor de onderwijskrachten en hulpverleners die werken met autisten.

Ik ben van oordeel dat deze opleiding moet worden bekeken in de gehele problematiek van de lerarenopleiding en meer specifiek de opleiding van leraren voor buitengewoon onderwijs.

Kortelings wordt hierover een advies van de Vlaamse Onderwijsraad verwacht.

De navormingsactiviteiten van de personeelsleden van de onderwijsinstellingen worden door het decreet van 5 juli 1989 betreffende het onderwijs georganiseerd door de onderscheiden netten. Zij bepalen ook autonoom welke navormingsactiviteiten zullen geaccentueerd worden.

Voor wat betreft de vragen, gericht aan mevrouw Demeester, kan ik het volgende antwoorden.

Inzake de hulpverlening via thuiszorg, verduidelijk ik vooreerst het reeds bestaande, en vaak specifiek op

autisten gericht ambulant **voorzieningsnet**.

Binnen het Fonds voor Medische, Sociale en Pedagogische Zorg voor Gehandicapten, het zogenaamde Fonds 81, zijn 16 diensten voor thuisbegeleiding erkend. Daarvan is **één** dienst erkend voor begeleiding van gezinnen met autisten, namelijk de thuisbegeleidingsdienst van de Vlaamse Vereniging Autisme. Deze thuisbegeleidingsdiensten hebben als opdracht de pedagogische ondersteuning van gezinnen met een gehandicapte. De bijstand bestaat uit de begeleiding van het gezin, die gericht is op het aanvaarden van de handicap, het omgaan met en het opvoeden van de persoon met de oriëntering naar de toekomst toe. Het doel is de ontwikkeling te stimuleren en de **opvoedingssituatie** te ondersteunen.

Om tegemoet te komen aan de specifieke eisen voor gezinnen met autistische kinderen en jongeren werd in het besluit van 7 februari 1990 van de Vlaamse Executieve, houdende de vaststelling van de **erkenning**-voorwaarden, de werkings- en subsidiëringmodaliteiten voor **thuisbegeleidingsdiensten**, voor deze dienst bepaald dat in vergelijking met de andere diensten een dubbele **personeelsomkadering** wordt gesubsidieerd voor eenzelfde aantal begeleidingen. Dit geldt eveneens voor de werkings-toelagen.

De thuisbegeleidingsdienst voor gezinnen met autisten is vanaf 1 januari 1990 erkend voor 1000 begeleidingen, en vanaf 1 september 1991 voor 1125 begeleidingen op jaarbasis. De dienst verrichtte in 1991 1203 begeleidingen. Er werden 106 gezinnen begeleid. Bij de verlenging van erkenning vanaf 1 januari 1993 zal onderzocht worden in hoeverre het **budget**-tair haalbaar is om de erkenning te laten uitbreiden.

Gezinnen met autisten kunnen voor kortopvang terecht in de tehuizen voor kortverblijf, erkend binnen het Fonds 81. Deze centra vervullen een uitgesproken gezinsondersteunende functie door gezinsvervangend op te treden ter ontlasting van het gezin in moeilijke situaties.

Momenteel zijn er drie dergelijke voorzieningen erkend, verspreid over drie provincies. Hun personeelsbezetting, infrastructuur of **activiteitenprogramma** vormen geen belemmering voor de tijdelijke opvang van deze **groep** personen met een handicap.

Wat ondersteunende kinderopvang en gezinshulp betreft, zijn er voor zover bekend geen specifieke initiatieven voor autisten gekend. Wel is er een zekere samenwerking, in de zin van voorlichting, tussen de Vlaamse Vereniging Autisme en Kind en Gezin.

Zoals blijkt uit de opsomming van deze hulpverleningsvormen is er reeds een degelijk uitgebouwd **voorzieningsnet** voorhanden, ter ondersteuning van het gezin met een autist. Desalniettemin blijft de aandacht gericht op de verdere uitbouw en kwaliteit van deze diensten, ook naar andere gehandicapten toe.

Met betrekking tot uw vraag naar specifieke normering ten behoeve van instellingen die autisten opvangen, kan ik meedelen dat er momenteel, binnen het Fonds 81, twee voorzieningen erkend zijn als respectievelijk tehuis voor niet-werkenden en medisch pedagogische instituut. Zij richten zich in het bijzonder tot autisten, er is namelijk één voor volwassenen en één voor minderjarigen. Op voorwaarde dat de maximaal subsidieerbare kaders worden toegepast, is er — zo blijkt — geen nood aan bijzondere criteria voor autisten.

Daarbij kunnen personen met autisme ook in andere instellingen worden opgevangen, op voorwaarde dat de begeleiding erop wordt afgestemd. In dat verband verwijs ik naar de **Teachklasjes** die reeds in meerdere MPI's georganiseerd worden en waarin de intense begeleiding van autistische kinderen wordt verzekerd.

Deze begeleiding wordt bij de volwassenenvorming verder verzekerd in de activiteitencentra, eveneens georganiseerd binnen de bestaande voorzieningen voor gehandicapten.

Tot slot wil ik verwijzen naar het proces van decentralisatie dat reeds geruime tijd op gang is gekomen in de

Van den Bossche

instellingen. Daardoor zullen steeds meer kleinschalige woonvormen ontstaan, zij het dikwijls binnen beheersmatige grotere voorzieningen. Met een 100 percent personeelsbezetting vormen deze voorzieningen een optimale thuis voor autistische personen. De vraag blijft nog wel of de projecten begeleid wonen — de meest normaliserende kleinschalige woonvorm — een ideale opvangmogelijkheid biedt voor deze groep gehandicapten. De begeleidingsgraad die gepaard gaat met de erkenning van zo'n dienst is immers niet aangepast aan de problematiek van een autistisch persoon. Een gestructureerde, intense begeleiding is hier aangewezen.

Wat de tewerkstelling van personen met autisme betreft, stelt zich op dit moment inderdaad nog een probleem. Een aantal van hen is bekwaam om bepaalde **routinewerkzaamheden** te verrichten. Het probleem is echter dat voor deze personen de tewerkstellingssituatie volledig zou moeten gestructureerd worden, afhankelijk van de autistische stoornis.

Dit is op dit moment niet gerealiseerd, noch in het gewoon **arbeidscircuit**, noch in de beschutte tewerkstelling. Eén van de taken van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie voor Personen met een handicap zal er dan ook in bestaan te onderzoeken welke doelgroepen in principe in aanmerking kunnen komen voor beschutte tewerkstelling, en in hoeverre specifieke ondersteunende maatregelen gewenst zijn.

Ik meen op deze wijze namens mijzelf en de twee andere collega's op de verschillende gestelde vragen te hebben geantwoord, duidelijk verwezen te hebben naar de wijze waarop al gereageerd is, de wijze waarop een ander geïntegreerd kan worden in bestaande opvangstructuren en naar de wijze waarop Onderwijs wenst om te gaan met deze problemen.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer E. Van Vaerenbergh : Mijnheer de minister, namens mijn colle-

ga's dank ik u voor het zeer uitgebreid antwoord.

Mijnheer de minister, wat wordt in de toekomst voorzien voor het opleidingscentrum voor autisme in Antwerpen? Deze vraag was niet opgenomen in het initieel **interpellatieverzoek**. Aangezien dit centrum, zowel voor de beeldvorming als in het **oplossingsgericht aanbod** zeer belangrijk is, had ik graag een antwoord op deze vraag gekregen.

Minister L. Van den Bossche : Ik wens mij niet uit te spreken over het belang van dit centrum. Ik wil enkel het de gehanteerde epitheton ornans — van wereldbekend — toch een beetje tussen haakjes plaatsen.

Het centrum heeft uiteraard zijn verdienste bij de experimenten, maar indien het centrum meer taken krijgt, dan kan dit niet op kosten van Onderwijs gebeuren. Onderwijs is enkel bereid tot detachering, zoals wij dat reeds sedert 1984 doen. Vanaf 1 september 1993 zal niet verder worden gedetacheerd, tenzij een derde instantie, hetzij een collega bevoegd voor Welzijn of Volksgezondheid, bereid is uit de desbetreffende begroting de wedde terug te betalen van de detachering in kwestie. Immers, de detachering in Onderwijs werden in de laatste decreten tamelijk strikt gereguleerd en ik wens mij daaraan te houden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw M. Aelvoet tot de Vlaamse minister bevoegd voor het Tewerkstellingsbeleid en Gezondheidsinstellingen, over het standpunt van de Vlaamse regering inzake het aangekondigde AIDS-onderzoek bij kandidaat-rijkswachters

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Aelvoet tot de Vlaamse minister bevoegd voor het Tewerkstellingsbeleid en Gezondheidsinstellingen, over het standpunt van de Vlaamse regering

inzake het aangekondigde **AIDS-onderzoek** bij kandidaat-rijkswachters.

Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, deze interpellatie komt vele weken na de feiten zodat ze normaliter haar actualiteitswaarde zou hebben verloren.

Het gelukkig toeval wil evenwel dat de aangekondigde maatregel van minister Tobback om via het koninklijk besluit van november 1971 de **AIDS-test** voor kandidaat-rijkswachters wettelijk te verplichten, nog niet is uitgevoerd. Op dit ogenblik werd dat ontwerp van koninklijk besluit nog niet bij de Raad van State neergelegd. De reden daartoe is zeer eenvoudig. Immers, bij de neerlegging van een dergelijk ontwerp bij de Raad van State moet tevens een advies wordt uitgebracht door de **adviescommissie** van het rij **kswachtpersoneel**.

Een samenloop van omstandigheden wil dat het rijkswachtpersoneel in de toekomst door verschillende syndicale afgevaardigden in de **adviescommissie** zal worden vertegenwoordigd. Naar aanleiding van de omvorming van deze adviescommissie verlopen haar werkzaamheden nog niet normaal. Uit contacten met enkele van deze rijkswachtvakbonden blijkt dat het nog een aantal weken zal duren vooraleer deze commissie advies zal uitbrengen. Pas op het ogenblik dat het advies beschikbaar is, kan het ontwerp van koninklijk besluit bij de Raad van State worden neergelegd. Er is dus nog tijd om in te grijpen. De grote vraag blijft natuurlijk of er zal worden opgetreden, zo ja, in welke richting.

Voor ons is het van cruciaal belang dat er een duidelijk signaal zal worden gegeven door de overheid in het algemeen en door de verschillende regeringen van dit land in het bijzonder. Men kan niet tegelijkertijd zeggen : wij ijveren voor integratie en wij willen zeer duidelijk dat signaal aan de bevolking geven, terwijl men maatregelen preconiseert, die erop

Aelvoet

neerkomen dat mensen worden uitgesloten alleen al om reden dat ze drager zijn van het HIV-virus.

Wij menen dat dit de kern van het probleem is. Wij verwachten bijgevolg dat er desbetreffend eensgezindheid zou worden bereikt, **zoniet** zal de bevolking niet meer weten welke de standpunten en de doelstellingen van de overheid zijn. Het onderwerp als dusdanig is reeds voldoende stigmatiserend. Tegenover dit probleem moet dan ook een eenduidig optreden staan van de verschillende hierbij betrokken regeringen, **zoniet** wordt het een hopeloze zaak.

Vaststelling is dat de verklaringen die in de zomervakantie werden afgelegd door minister Tobback één bepaald spoor voorstaan. Ter gelegenheid van een interpellatie werd in het nationale parlement gezegd dat het niet ging over een uitzonderingsmaatregel ten aanzien van één enkele groep. De betrokken minister gaf daarbij een reeks voorbeelden die in dit koninklijk besluit ook zijn vervat.

Het basisprobleem daarbij is echter dat het fameuze koninklijk besluit van 1971 een veel ruimer **toepassingsgebied** heeft dan alleen maar de toekomstige rijkswachters; het moest in feite ook als kader dienen om personen die hun militaire dienst moesten vervullen eventueel en in functie van bepaalde gezondheidsdefecten te weigeren, rekening houdend met de aard van de taken en opdrachten die zij moesten uitvoeren.

De kern van de zaak is en blijft dat het gaat om een koninklijk besluit, dat een bepaalde filosofie inhoudt, maar waarbij op dit ogenblik — inmiddels staan wij 21 jaar verder — de vraag rijst of diezelfde filosofie in de toekomst op dezelfde wijze moet worden gehanteerd, rekening houdend met de aard van de job die vandaag de dag in bijvoorbeeld het kader van de rijkswacht dient te worden vervuld. Hiervoor hoeft niet iedereen bekwaam te zijn tot topprestaties in quasi atletische zin.

Opvallend was echter dat op het ogenblik dat de flamboyante minister

die verklaringen de wereld instuurde, er een zeer duidelijk tegensignaal kwam van twee ministers, bevoegd voor AIDS-preventie, van de twee grootste gemeenschappen in dit land, namelijk de Vlaamse en de Franse Gemeenschap. Zij namen zeer duidelijk afstand van die stellingname.

Mevr. de Galan ging zo ver te zeggen dat het hier ging om een vorm van beroepsdiscriminatie. Uzelf, mevrouw Detiège, heeft gezegd dat u afstand nam van dergelijke verklaringen en dat dit soort maatregel haaks zou staan op het integratiebeleid waar u voorstander van bent.

Verklaringen zijn echter één zaak; daden zijn een andere zaak.

Mijn vraag ter zake is: wat zal u doen naar aanleiding van die duidelijke verklaring? Ziet u nog ruimte om op te treden? Me dunkt als twee ministers, verantwoordelijk voor precies de AIDS-problematiek in ieder van hun gemeenschappen, ernstige problemen hebben met uitspraken en een bepaalde concrete maatregel — die in de toekomst ook effect zal hebben — dan kan het toch niet dat men enerzijds een verklaring van formaat aflegt en dat men er anderzijds geen beleidsdaad aan koppelt door ofwel persoonlijk een initiatief te nemen, ofwel samen een initiatief te nemen, ofwel de zaak via het Overlegcomité aan de orde te stellen. Mijns inziens moeten na dergelijke woorden ook daden volgen.

Mevrouw de minister, graag zou ik vernemen wat u ter zake zal ondernemen, ofwel individueel, ofwel in het kader van de Vlaamse regering, zodat de kwestie aanhangig zal worden gemaakt in het Overlegcomité. Op die manier kan er eenheid van beleid, eenheid van signaal ontstaan.

In dat verband wens ik nog twee elementen te vermelden. Ten eerste: de Franse minister van Volksgezondheid heeft reeds een aantal jaren geleden voor wat Frankrijk aangaat, het initiatief genomen om, bij aanwerving, voor de hele sector van het Openbaar Ambt, de HIV-test te verbieden.

Het is een duidelijk signaal geweest

dat niet alleen gevolgen heeft gehad voor de overheidssector maar dat ook een voorbeeld was voor de **privé**-sector. Men kan zich ook in België daarop beroepen om voor een andere praktijk te opteren. Het Franse initiatief is er trouwens gekomen op een moment dat de verschillende Europese ministers van Volksgezondheid in het kader van een vergadering van de ministerraad stelling hadden genomen ten aanzien van het veralgemenen van HIV-testen bij aanwervingen in het algemeen en in de openbare sector in het bijzonder.

Ten tweede: toen minister Tobback destijds in de commissie voor de Binnenlandse Zaken werd ondervraagd over zijn plannen heeft deze duidelijk gezegd dat hij wel degelijk rekening zou houden met de adviezen van de rijkswachtvakbonden. Ik heb gisteren de situatie nog eens nagekeken. Ik ben er honderd procent zeker van dat tenminste twee van de drie bonden zich expliciet negatief opstellen ten aanzien van het invoeren van de HIV-test. Ik breng dat even ten berde, niet omdat dat voor u een signaal zou zijn want het zijn bonden die op nationaal vlak verantwoordelijkheid dragen, maar wel omdat u als minister, komende uit een socialistische partij daaruit toch wel argumenten kan puren ten aanzien van uw collega Tobback.

De voorzitter: Mevrouw Maximus heeft het woord.

Mevrouw L. Maximus (op de tribune): Mijnheer de voorzitter, vooraleer in te pikken op de uiteenzetting van collega Aelvoet moet het mij toch even van het hart dat u heren, die zich de enige echte democraten noemt, van zodra de televisieploeg haar materiaal inpakt de zaal verlaat ook u de zaal verlaat. Dergelijke hypocrisie dient deze tribune niet.

De voorzitter: De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans: Mijnheer de voorzitter, ik meen niet dat het Vlaams Blok inzake aanwezigheid in de plenaire vergadering van wie dan ook lessen te ontvangen heeft en zeker niet van de socialistische fractie. (*Applaus*)

Mevrouw L. Maximus : De objectiviteit gebiedt ons vast te stellen dat de HIV-test reeds in 1987 door toenmalig minister de Donnée werd toegevoegd aan de onderzoeken waaraan kandidaat-rijkswachters worden onderworpen. Het debat had dus reeds vijf jaar geleden moeten zijn gevoerd en had vermoedelijk een aantal fundamentele problemen kunnen vermijden.

Vooreerst dient te worden opgemerkt dat een seropositieve zomin als iemand die positief op een tuberculinetest reageert, ziek is. De vergelijking met een t.b.c. patiënt die in het debat nogal dikwijls werd naar voren werd gebracht, is niet relevant omdat een seropositieve noch ziek is, noch besmettelijk, en bijgevolg geen gevaar betekent voor zijn collega's. Het is wel juist dat een aantal seropositieven op termijn AIDS ontwikkelen, zoals trouwens de helft van de 65-jarigen reeds overleden is aan kanker, verkeersongevallen en hart-en vaatziekten.

De vraag die rijst is of via het betwiste koninklijk besluit de poort moet worden geopend om mensen wegens voorspelbare medische aandoeningen of mogelijke medische verwickelingen uit te sluiten uit het arbeidsproces.

Wij moeten verder denken dan vandaag en rekening houden met de evolutie van de medische wetenschap. Als mensen kunnen uitgesloten worden op basis van voorspelbare gezondheidsrisico's wordt het genenpaspoort, in plaats van een positieve medische ontwikkeling, een instrument dat ons angst moet inboezemen omwille van het misbruik dat er in de toekomst van kan worden gemaakt.

Een tweede element dat mij stoort, is het feit dat de testen voor zover mij bekend, sinds 1987 zijn gebeurd zonder medeweten van de sollicitanten. Het feit dat minister Tobback zinnens was deze handelwijze een openbaar karakter te geven is in die zin positief dat de sollicitanten dan ten minste eerlijk weten dat deze test voorzien is.

Ik ben het volledig eens met me-

vrouw Aelvoet waar zij zegt dat wat nu gebeurt volledig haaks staat op de politiek die nu in de medische en sociale sector wordt gevoerd. Een politiek die niet alleen gericht is op openheid en integratie, maar ook op de mondigheid van de patiënt, zijn recht op inzage in zijn dossier, zijn recht te weten welke onderzoeken op hem gebeuren en eventueel bepaalde bloed- of urinetests te weigeren. De persoonlijke levenssfeer lijkt duidelijk geschonden, bovendien zonder dat de betrokkenen enig verhaal hadden hebben bij eventueel vals-positieve testen. Uit cijfers van het Riziv blijkt namelijk dat negenennegentig op de honderd testen vals-positief zijn. Ik meen dan ook dat wij terecht moeten eisen dat hierin duidelijkheid komt.

Dit dossier doorkruist een zeer moeizaam op gang komende actie om seropositieven uit de sfeer van de culpabiliteit te halen en AIDS uit de sfeer die de facto aan risicogedrag wordt gekoppeld. Het aantal AIDS-patiënten dat besmet is geworden zonder dat zij zich bewust ook maar aan enig risico hebben blootgesteld, neemt toe. Het zou vanuit die optiek dan ook verkeerd zijn, er verder te blijven van uitgaan dat AIDS-patiënten schuldig zijn aan wat hen overkomt en hen daarvoor sociaal te straffen.

Dit alles is alleen koren op de molen van een maatschappij die meer en meer afglijdt naar uitsluiting om welke reden dan ook.

Mevrouw de minister, ik wil er dan ook op aandringen dat er over deze materie een gesprek op gang komt en dat duidelijke standpunten worden ingenomen, rekening houdend met de menselijke waardigheid en met het recht van iedereen op arbeid.

De voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans : Mijnheer de voorzitter, wij zouden ons willen beraden over de uiteenzetting die daarnet werd gehouden. Ik vraag u dan ook om de vergadering gedurende 15 minuten te schorsen.

De voorzitter : Wij zullen dat in over-

weging nemen na het beëindigen van deze interpellatie. Ik geef eerst het woord aan de heer De Groot.

De heer G. Annemans : Wij vinden het zeer belangrijk om ons vóór de uiteenzetting van de heer De Groot over de woorden van mevrouw Maximus te beraden.

De voorzitter : Ik zal de Raad op het gepaste ogenblik raadplegen. De heer De Groot zal een uiteenzetting houden in het kader van de interpellatie van mevrouw Aelvoet. Hij zal straks aan het woord komen voor zijn interpellatie.

De heer G. Annemans : Goed, we zullen eerst naar de heer De Groot luisteren.

De voorzitter : Mijnheer Annemans, dit wijst erop dat u de gang van zaken niet helemaal heeft gevolgd want anders zou u weten dat de heer De Groot in de interpellatie van mevrouw Aelvoet spreekt.

De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik ben het grotendeels eens met wat mevrouw Aelvoet en mevrouw Maximus hier hebben gezegd.

Het gaat hier om een zeer delicaat probleem. Zowel in de deontologie als in de rechtsleer heeft men nog geen volledige klaarheid kunnen scheppen in de houding die precies moet worden aangenomen. Nochtans denk ik dat het ons doel moet zijn om de verspreiding van AIDS zoveel mogelijk te voorkomen en om op een humane wijze op te treden. Wanneer we dan luisteren naar de deskundigen inzake AIDS-preventie dan vernemen wij dat het desocialiseren, het stigmatiseren, het uitsluiten van seropositieven tot een radeloos gedrag kan leiden waarbij het er niet meer op aankomt of ze anderen al dan niet besmetten.

We moeten dus ook voorkomen dat we, door een systematische screening zonder dat men zich als patiënt vrijwillig tot de arts richt om inderdaad een HIV-test uit te voeren, een bepaalde kudde zwarte schapen in onze maatschappij doen ontstaan.

De Groot

Virale aandoeningen, waarover sprake in het koninklijk besluit — in 1971 wist men van het bestaan van AIDS of van het HIV-virus nog niets af — kunnen medisch gezien acuut, besmettelijk en overdraagbaar zijn. Dit is niet het geval voor het HIV-virus dat alleen op een zeer specifieke wijze tot besmetting van derden aanleiding kan geven.

Ik neem de resolutie van de Raad van ministers van Volksgezondheid van de lidstaten van 27 november 1987 inzake de AIDS-bestrijding. Ik meen dat mevrouw Aelvoet ook over deze resolutie heeft gesproken. Trouwens, een aantal van de ministers die toen in die Raad zaten, kunnen we nu nog in regeringen terugvinden. In deze resolutie wordt, onder al die ministers, het volgende overeengekomen : Bij de huidige stand van de wetenschap rechtvaardigt geen enkele reden van volksgezondheid een systematische en verplichte opsporing van individuele personen te weten opsporing zonder voorafgaande informatie en toestemming van de geteste personen. Deze handelwijze is in het bijzonder uit preventief oogpunt ondoeltreffend. Einde citaat.

Een bladzijde verder in hetzelfde document staat : Elke discriminatie van AIDS-patiënten of van met het HIV-virus besmette personen, betekent een schending van de rechten van de mens en is, gezien de daaruit voortvloeiende uitsluiting en stigmatisering, niet verenigbaar met een doelmatig preventiebeleid. Einde citaat. Deze duidelijke argumenten zijn voor mevrouw de minister een mogelijke steun in haar gesprek met minister Tobback.

Mevrouw de minister, ik wil u wel verwittigen dat ons document niets bevat inzake Nikki Lauda. U zal dat waarschijnlijk ook niet nodig hebben.

Men moet van overheidswege zeer voorzichtig zijn met het eventueel besluit om testen te laten uitvoeren op personeelsleden of op andere categorieën van burgers, die zeer diep kunnen ingrijpen in het bestaan. Trekt men de redenering van onder andere

minister Tobback door, dan zou men bij voorbeeld de pre-symptomatische diagnose kunnen stellen. Het is perfect mogelijk om het **risico-percentage** van zekere aandoeningen bij bepaalde mensen af te leiden uit onderzoek van de chromosomen. Wanneer terzake geen serieuze maatregelen worden genomen om de schending van het beroepsgeheim en van de persoonlijke levenssfeer te voorkomen, gaan we onrustwekkende tijden tegemoet.

Ik hoop dat we dergelijke toestanden niet zullen meemaken. Ik verwacht van de bevoegde minister de nodige maatregelen daartegen.

De voorzitter : De heer De Man heeft het woord.

De heer F. De Man : Mijnheer de voorzitter, mijnheer en mevrouw de minister, dames en heren, het Vlaams Blok wil hier een andere klok laten luiden. Wij hebben immers gemerkt dat de PW in dit debat de kant van de meerderheid kiest.

Mevrouw M. Aelvoet : Welke meerderheid ?

De heer F. Van den Eynde : Die waartoe u behoort !

De heer F. De Man : De meerderheid die hier in de Vlaamse regering bestaat. Wat AIDS betreft staat u toch aan dezelfde kant !

De mevrouw op de SP-banken ken ik niet. Ik heb haar hier slechts zelden gezien. Zij komt, net zoals haar socialistische collega's, bijzonder weinig naar het halfroond. Slechts als er wordt gestemd, is zij aanwezig. Dit is de waarheid, mevrouw. (**Protest bij mevrouw Maximus**)

U stoort zich uiteraard aan wat het Vlaams Blok hier doet. Het stoort u dat dit weerklank krijgt in de pers. Op de BRTN bijvoorbeeld werd enkele weken na de verkiezingen reeds gesteld dat het Vlaams Blok wel degelijk aanwezig is en zijn werk goed doet. Ook in De Standaard en Het Nieuwsblad schreef men over onze fractie dat ze goed werk levert en veel aanwezig is in de plenaire vergaderingen. Tot zelfs in Knack toe

wordt dit bevestigd. Dat doet u waarschijnlijk pijn, mevrouw. Ik neem het niet dat u deze feiten probeert te weerleggen met een leugen.

In de zomer werd een enorme hetze gecreëerd rond de aanpassing van het koninklijk besluit van 1971. Men had het over het instellen van een beroepsverbod, over het in gevaar brengen van de democratie. Ik citeer maar wat uit de pers uit die periode. Het verst ging de heer Winkel van Ecolo. Hij zei : C'est une proposition **raciste** ! Einde citaat.

Minister Tobback heeft dus een racistisch voorstel gedaan. Ik vind het eigenaardig dat ter zake een verband wordt gelegd met de problematiek van de vreemdelingen of het racisme.

De partij van minister Tobback is hierover blijkbaar nogal verdeeld. Een tiental parlementsleden van de SP waren immers zeer verbolgen. Een aantal anderen, zoals de heer Stroobants, traden minister Tobback bij in zijn opzet om het koninklijk besluit te wijzigen. Uw partij is daarover bijzonder verdeeld, mevrouw en mijnheer van de SP.

Ook minister Detiège was boos. Zij heeft gezegd : Er hangt hier discriminatie in de lucht. Einde citaat. Wanneer er discriminatie in de lucht hangt, moet er natuurlijk verbolgen worden gezwaaid met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Minister Detiège zei ook : De kans op besmetting is in feite minimaal. Als ze minimaal is, waarom moet er dan iets veranderen aan het koninklijk besluit van 1971 ? Einde citaat.

Het Vlaams Blok vindt minimaal *een* voldoende norm om seropositieven de toegang tot een aantal beroepen te verbieden. Minimaal betekent immers dat er kansen op besmetting blijven bestaan. Volgens het Vlaams Blok vereist de volksgezondheid dat de politiek van het minste risico wordt gevolgd.

Meer specifiek gaat het over het ARAB, het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming. Daarin zijn al een bepaalde contra-indicaties opgenomen om sommige werknemers

De Man

mers van een aantal beroepen uit te sluiten. Dat is logisch, dat is al decennia lang zo.

Bovendien denken wij dat ook HIV-besmetting een uitsluitingsreden moet zijn voor een aantal beroepen. Wij denken meer bepaald aan twee groepen. Ten eerste : de medici en de para-medici en alle mensen die eerste zorgen moeten toedienen of in contact komen met gewonden. Ik denk hierbij aan ambulancepersoneel, brandweer, burgerbescherming, politie, rijkswacht, gevangenisbewakers. Een tweede groep van mensen zijn zij die grote groepen onder hun verantwoordelijkheid hebben, bijvoorbeeld lijnpiloten, treinbestuurders.

Sta me toe uit te leggen waarom die twee groepen volgens ons niet in aanmerking komen om hun beroep uit te oefenen wanneer ze besmet zijn met HIV.

Minister L. Detiège : De laatsten in uw opsomming zijn dat treinbestuurders ?

De heer F. De Man : Inderdaad, treinbestuurders. Controleurs zou nog kunnen. Kaartjesknippers kan ook nog, op voorwaarde dat ze niet in hun vingers knippen !

Bij de eerste groep zeggen wij dat de kans op het doorgeven van het virus als medicus of para-medicus inderdaad reëel is. Volgens u is de kans minimaal, maar die kans bestaat en dus moet ze gewoon worden uitgesloten. De volksgezondheid eist gewoon dat wij zoveel mogelijk risico's uitschakelen.

Bij die tweede groep zien wij een ander probleem. Wij weten via wetenschappelijke studies dat heel wat van die mensen die vernemen dat ze met het HIV-virus besmet zijn, wellicht binnen enkele maanden of enkele jaren AIDS zullen ontwikkelen wat toch niet bepaald een aangenaam perspectief is. Die mensen staan onder een enorme psychologische druk, zij krijgen depressies, worden verward en sommigen lopen zelfs rond met zelfmoordneigingen.

Het staat bovendien reeds vast dat ook bij seropositieven — en ik spreek dus niet van AIDS-lijdens maar van mensen die besmet zijn — een aantal van hen psychische storingen vertonen omdat zij meer vatbaar zijn voor een aantal infecties, bij voorbeeld door andere virussen veroorzaakt.

Ik vind dat niet uit ; het staat in een studie die eind vorig jaar is gemaakt door het Instituut voor Geestelijke Gezondheidszorg in Mannheim.

Ik trek hier de parallel met epilepsie. Iedereen zal aanvaarden dat men als epilepticus geen vliegtuig of trein bestuurt.

Reeds in 1987 heeft British Airways verklaard geen seropositieven meer als piloot te aanvaarden. Ook in bijvoorbeeld Beieren en Italië zijn een aantal jobs in het openbaar ambt slechts toegankelijk wanneer men een seronegatief resultaat heeft na de HIV-test.

Ook op dit vlak bestaat er een grote schroom en durft men gewoon niet ingrijpen. Men beweert dat deze mensen zullen gestigmatiseerd worden. Bert Anciaux had het medio 1992 over het invoeren van gele sterren en roze driehoeken. Ik zie niet in wat gele sterren en roze driehoeken hiermee te maken hebben. Trouwens deze woorden zijn ook niet gevallen wanneer men een aantal maatregelen heeft getroffen om tuberculose en de uitbreiding ervan tegen te gaan.

Het Vlaams Blok is daarom van mening dat er een aangifteplicht moet komen. Als een arts vaststelt dat iemand seropositief is, moet hij dat melden. Deze aangifteplicht bestaat reeds in heel wat westerse landen en ik geloof niet dat dit allemaal landen zijn die gele sterren en roze driehoeken willen invoeren.

Ten tweede vinden wij dat de partner van een besmet persoon moet worden ingelicht. Het zou waanzinnig zijn een seropositieve de kans te geven om zijn partner te besmetten. Deze verplichting bestaat al in een aantal landen, waaronder Zweden. Ik meen niet dat men in Zweden gele sterren en roze driehoeken wil invoeren.

ren. Bovendien zijn wij ook van mening dat bepaalde bevolkingsgroepen moeten worden getest. Voor één keer ben ik het volledig met minister Tobback eens. Hij heeft volledig gelijk als hij zegt dat rijkswachters moeten worden getest. (**Applaus bij het VB**)

De heer G. Annemans : Mijnheer de voorzitter, ik zou willen voorstellen de vergadering voor 15 minuten te schorsen.

De voorzitter : Daar kan geen sprake van zijn, mijnheer Annemans. Een interpellatie die begonnen is, moet worden afgemaakt. Als deze interpellatie is afgerond en het incident is gesloten, leg ik uw verzoek voor aan de Raad.

De heer G. Annemans : Die rechtspraak voert u bij deze in ?

De voorzitter : De interpellatie is lopende en moet worden afgehandeld. Ze kan niet onderbroken worden. Ook als het verzoek van een andere fractie zou komen.. .

De heer G. Annemans : Mijn fractie is zeer coulant in die zaken, wij leggen ons neer bij uw beslissing.

De voorzitter : Uw fractie is niet coulant, zij heeft het gezond verstand om in te zien dat een interpellatie niet kan worden onderbroken.

De minister heeft het woord.

Minister L. Detiège : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, u weet dat de AIDS-problematiek in Vlaanderen mij nauw aan het hart ligt. In het kader van het preventiebeleid hebben wij deze namiddag deze problematiek besproken in de commissie van Welzijn en Gezondheid. Het probleem met AIDS is dat het een dodelijke ziekte is met een fatale afloop. De medische wereld kan op dit moment het ziekteproces alleen afremmen zonder de ziekte te genezen.

Ondanks de in vergelijking met andere Europese landen nog relatief lage cijfers voor AIDS-patiënten in België, telt ons land volgens de meest recente cijfers van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie 1103

De tiège

AIDS-gevallen en zijn er daarnaast 7844 seropositieven geregistreerd.

Dat betekent dat — indien niet dringend en duidelijk aan preventiebeleid gewerkt wordt in Vlaanderen — de HIV-infectie zich verder zal blijven verspreiden in de loop van de volgende jaren.

Het is dan ook vanuit dit verontrustend perspectief dat ik een beleidsnota in verband met AIDS-preventie zal indienen, waarin de krachtlijnen van het AIDS-preventiebeleid van de Vlaamse Gemeenschap tijdens de komende jaren worden weergegeven en initiatieven op korte en lange termijn ook worden voorgesteld aan de leden van de commissie.

Collega Aelvoet stelt terecht vast dat we ons daarbij moeten richten op het voorkomen van risicogedrag en niet op risicogroepen. Want hoewel de ziekte zich eerst manifesteerde bij minderheidsgroepen in de maatschappij, is duidelijk dat AIDS zich ook in Vlaanderen niet meer beperkt tot deze groepen. Om de verspreiding van de ziekte tegen te gaan, is het dan ook noodzakelijk dat we onze aandacht richten op risicogedrag bij de hele bevolking.

De AIDS-problematiek is bovendien verontrustend omdat de ziekte een enorme invloed heeft op de psychische en sociale omgeving van geïnfecteerde personen. Ze dreigen uitgesloten en afgezonderd te worden uit onze samenleving en dikwijls zelf met schuld beladen omwille van hun ziekte.

AIDS kan dus nieuwe vormen van stigmatisering en van discriminatie veroorzaken in onze samenleving. Dat besef moet voor ons allen een uitdaging zijn om na te denken over onze opvattingen over geneeskunde, seksualiteit, ethiek, recht enzovoort. De uitsluiting van seropositieven en AIDS-patiënten is voor mij een probleem van verscheurende keuzes in onze maatschappij. Ofwel worden wij een samenleving die bezorgd is om de moeilijkheden die mensen — en zeker de meest kwetsbaren onder ons

— meemaken, ofwel worden we een maatschappij die zijn rug keert naar alles wat ook maar mogelijk gevaar zou kunnen opleveren : vandaag migranten, morgen seropositieven of AIDS-patiënten en in de toekomst misschien dragers van driehoeken of sterren.

Voor mij, beste collega's, is die voor de hand liggende keuze alvast duidelijk gemaakt.

Hoewel een AIDS-preventiebeleid in strikte zin geen opsporingstest nodig heeft, wordt thans toch vrij algemeen aanvaard dat HIV-testing een belangrijk hulpmiddel kan zijn in het preventiebeleid.

Hoewel — zoals ik reeds opmerkte — momenteel geen genezing mogelijk is, kan een aangepaste medische interventie tijdens het latente stadium het ziekteverloop vertragen en de kwaliteit van het leven verbeteren. Ik wil er trouwens nogmaals op wijzen dat een seropositieve wel drager is van het virus, maar daarvan geen negatieve effecten ondervindt. Met de huidige behandeling van een HIV-infectie kan de meerderheid van de seropositieven meestal jaren probleemloos functioneren.

Hoewel de bruikbaarheid van een HIV-test in het kader van een preventief AIDS-beleid dus niet meer kan worden ontkend, is zo'n test slechts aanvaardbaar indien een aantal voorwaarden vervuld zijn.

Vooreerst moet er een aanleiding zijn tot testen, zoals risicogedrag, klinische tekens, SOA, enzovoort. Bovendien moet elke HIV-test gepaard gaan met aangepaste counseling en gebeuren op vrijwillige basis. Dat houdt minstens in dat de kans op weigering van een HIV-test wordt geboden.

Een specifieke en uitdrukkelijke informed consent is nochtans verkieslijk en hoe dan ook onontbeerlijk wanneer HIV-testen buiten de gezondheidszorg worden uitgevoerd, bijvoorbeeld in het werksmilieu, voor verzekeringen, enzovoort.

Ik heb dan ook aan mijn nationale collega, de heer Tobback, meegegeeld dat ik zijn beslissing betreurt om

in een HIV-test te voorzien voor kandidaat-rijkswachters en om bovendien, seropositieven te weigeren.

Ik ben ervan overtuigd dat er geen enkele medische reden bestaat voor het uitvoeren van een verplichte HIV-test en dat deze noch preventief werkt, noch het individueel belang dient.

Integendeel, een positief testresultaat zal leiden tot discriminatie en kan mogelijk nog andere nadelige gevolgen zowel op materieel als op psychisch vlak hebben. Overigens brengt het systematisch afnemen van HIV-tests een belangrijke financiële kost voor de maatschappij met zich. Dat betekent meteen dat ermee op een economisch verantwoorde wijze moet worden omgesprongen. Dit geldt ook voor de tests in het kader van de kankerbestrijding die meer gericht moeten worden uitgevoerd, zoals in de commissie terecht werd opgemerkt.

Bovendien biedt een eenmalige HIV-test geen enkele garantie. Het is geen preventiemiddel voor AIDS zoals een condoom dat wel is ! Het heeft dan ook geen zin om massaal en veralgemeend te testen, zeker niet om redenen die niets te maken hebben met een gezondheidsbeleid.

In die overtuiging word ik niet alleen gesteund door de wetenschappelijke stuurgroep die het beleid van de Vlaamse Gemeenschap in verband met AIDS-preventie vanuit wetenschappelijk standpunt adviseert, maar ook door mijn nationale collega, mevrouw Onkelinx, door de Wereldgezondheidsorganisatie en door een Europese aanbeveling. Deze laatste bepaalt expliciet dat de vrijwillige test met counseling vanuit het standpunt van het gezondheidsbeleid veruit het meest efficiënt is en bovendien ethisch en juridisch het meest aanvaardbaar op voorwaarde dat deze met volle respect voor de privacy wordt uitgevoerd en gepaard gaat met informatiecampagnes voor het publiek en een resolute anti-discriminatiepolitiek.

In mijn beleidsnota stel ik vast dat in Vlaanderen en in België geen ge-

Detiège

coördineerd beleid en eenduidig standpunt over de AIDS-problematiek in al zijn aspecten bestaat. Ik betreur het overigens dat de heer Tobback niet vooraf met mij en andere collega-ministers overleg over zijn maatregelen heeft gepleegd.

Om dergelijke dubbele boodschappen in de toekomst te vermijden, stel ik voor de interministeriële commissie voor de AIDS-problematiek opgericht in 1986, die jammer genoeg quasi nooit functioneerde, nieuw leven in te blazen. Deze commissie lijkt mij een veel efficiënter instrument voor een samenhangend beleid of voor de lancering van initiatieven dan het Overlegcomité Regering — Executieven, dat trouwens enkel post factum handelt. Een dergelijke procedure wordt ook gevolgd in verband met de drugshandelbestrijding waarover wel voorafgaand overleg mogelijk is.

In mijn beleidsnota pleit ik voor de oprichting van een AIDS-cel die, naast de coördinatie van de preven-

tie-acties, zou waken over de samenwerking inzake zorg en begeleiding van AIDS-patiënten en de ethische en juridische problemen in verband met AIDS ter harte zou nemen.

Het incident met mijn collega Tobback is in zekere mate exemplarisch te noemen. Recente ervaringen van seropositieven in de sport en in bedrijven tonen aan dat er op het vlak van de ethische en juridische problemen inzake AIDS nog heel wat overleg en wellicht zelfs wetgevend werk nodig zal zijn. He gevaar is niet denkbeeldig dat werkgevers een AIDS-test als aanwervingscriterium hantieren of dat verzekeringsmaatschappijen deze opleggen om te kunnen worden verzekerd.

Ik was dan ook verheugd over het aanbod van de wetenschappelijke stuurgroep AIDS om mij een publicatie over HIV-tests te bezorgen en zal zeker niet nalaten hun bevindingen en advies aan mijn collega's van de Vlaamse en de nationale regering en de leden van de Raad mee te delen. Hopelijk zal een debat ter zake resulteren in een eenvormig testbeleid in verband met AIDS zowel binnen als buiten de gezondheidszorg.

Ik ben het eens met mevrouw Maximus en de heer De Groot dat het besluit van 5 november 1971 over de geschiktheid van de militaire dienstplichtigen, het militair personeel en de rijkswacht waarop mijn collega Tobback zich baseert voor zijn maatregel, — ik heb dienaangaande echter geen enkele bevoegdheid — dan wellicht zal moeten worden herzien. Immers, in de eraan toegevoegde lijst werden bepaalde medische punten opgenomen die achterhaald zijn.

Bepaalde reglementeringen in verband met ziekten die intussen volledig te genezen zijn, onder meer syfilis, komen nog steeds voor in dergelijke documenten.

Ik meen dat het mogelijk is dat een aantal teksten gezuiverd worden.

Ik ben het niet eens met de uiteenzetting van de heer De Man, maar ik denk dat ik er op een ander vlak ook niet mee akkoord kan gaan.

De voorzitter : De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde : Mevrouw de minister, u zegt te vrezen dat de verzekeringsmaatschappijen testen zullen invoeren met betrekking tot de HIV-virus. Ik vestig er u toch de aandacht op dat wanneer men een levensverzekering wil afsluiten, de verzekeringsmaatschappijen een ernstig doktersonderzoek eisen. Voor zo ver ik weet, heeft niemand ooit gezegd dat dit discriminerend is.

Ik zie niet in waarom men iemand zou mogen onderzoeken op alle mogelijke ziekten, maar dat men wat AIDS betreft systematisch moet zwijgen.

Geef toe dat men rond AIDS toch bepaalde dogma's aan het opbouwen is, die dogma's hebben weinig te maken met volksgezondheid.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats wil ik reageren op het antwoord van de minister.

Ik vind het antwoord globaal gezien bevredigend ten aanzien van de fundamentele doelstelling die we willen bereiken, met name dat er in België eenheid van beleid ten aanzien van AIDS zou worden ontwikkeld.

Het valt mij op dat de voorstellen die gedaan worden verwijzen naar oplossingen op langere termijn. Maar het conflict op korte termijn wordt eigenlijk uit de weg gegaan. En daar leg ik mij niet bij neer.

Tenslotte wil ik zeggen ten aanzien van de collega's van het Vlaams Blok, dat het toch opvallend is dat zij de boodschap zeer goed verstaan. Zij reageren telkens als het gaat over uitsluiting en discriminatie, zij zijn present en ze zijn er voor.

De voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot : Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats dank ik de minister voor haar antwoord, waarmee ik het grotendeels eens ben.



Volksvertegenwoordiger E. De Groot (PVV) pleitte in het kader van een gecoördineerde AIDS-preventiecampagne voor meer voorlichting en diende daarover een motie van aanbeveling in

De Groot

Al **degenen** die hier aanwezig zijn delen dezelfde bekommernis, met name de verspreiding van het AIDS-virus tegen gaan.

De aangifteplicht van de overdraagbare ziekten had destijds een bepaalde bedoeling, onder meer omdat men toen nog niet over antibiotica beschikte.

Het gaat niet alleen, wanneer men het louter wetenschappelijk bekijkt, over seksueel overdraagbare aandoeningen. In Frankrijk zijn er veel besmettingen geweest door het gebruiken van besmet transfusiebloed en ook besmette injectienaalden kunnen problemen geven.

De problematiek van het HIV is dus veel breder dan gewoon een aandoening. Daarin vergist ook minister Tobback zich. Mensen die besmet en seropositief zijn, kunnen nog vele jaren als gezonde medeburgers functioneren, zonder stoornissen te vertonen. Trouwens, u moet mij eens uitleggen hoe, wanneer iemand vandaag getest wordt en als piloot wordt aangenomen, naar Bangkok vliegt en daar besmet wordt, men in de toekomst zal reageren. Zal men dan elke drie of zes maanden een test uitvoeren? Wat met valse negatieve en vals positieve testen? Dat is een heel moeilijk menselijk psychologisch maatschappelijk en economisch probleem dat niet in een **zwart-wit**-stelling naar voor kan worden gebracht.

Trouwens, het heeft ook niets te maken met links of rechts, want op Cuba worden alle seropositieven in kampen opgesloten. En ik denk niet dat daar een rechts regime aan de macht is. Wij moeten gewoon nagaan wat menselijke democratische regimes kunnen doen om deze problematiek doeltreffend aan te pakken. Ik denk integendeel — ik ben geen specialist ter zake, anderen zijn daarin veel meer bevoegd — dat door een systematische opsporing en dokters tot aangifte te verplichten, de kwaal zal worden bevorderd in plaats van te worden bestreden. De bedoeling die ik achter die voorstellen meen te mogen veronderstellen, zal zeker niet

worden gehaald, maar zal integendeel een heel andere richting uitgaan.

De voorzitter : De heer De Man heeft het woord.

De heer F. De Man : Mijnheer de voorzitter, wij verdedigen de **aangifteplicht** niet opdat er lijsten zouden zijn van mensen die zullen gestigmatiseerd worden. Wij zeggen nogmaals, zoals in heel wat Europese landen — ik denk bijvoorbeeld aan Zwitserland, Duitsland, Zweden of Oostenrijk — wordt gezegd, dat als men een zicht wil hebben op de epidemie, elke dokter elk geval moet melden. Dat lijkt mij bijzonder normaal. Wie heeft ooit gezegd dat dat met naam en toenaam op lijsten moet komen?

De heer E. De Groot : Die lijst is dus naamloos.

De heer F. De Man : Ik ben geen epidemioloog, maar ik weet wel dat wanneer men het aantal besmette mensen en de wijze van besmetting — want dat is toch ook bijzonder belangrijk — op die lijsten zou kunnen opnemen omdat die aangifte verplicht is, men een bijzonder goed idee heeft van hoe in dit land de epidemie uitbreidt. Wij zitten nu met ongeveer 20.000 mensen, een kleine stad van mensen die met dat virus besmet zijn en praktisch allemaal ten dode zijn opgeschreven. Omwille van de grote schroom omdat het over **homofiele** drugsgebruikers, vreemdelingen en prostituées gaat, weigert men er absoluut iets aan te doen.

De minister zegt dat de HIV-test een deel van de preventie is. Mits een aantal voorwaarden kan ik akkoord gaan met die HIV-test. U spreekt over risicogedrag. Wat bedoelt u daar precies mee? Wanneer zal men al dan niet die test uitvoeren? Wat is risicogedrag? Is dat op dat ogenblik dan verplicht? Het lijkt mij bijzonder interessant daarover uw idee te kennen.

Wat Agalev hier verkondigt, is nog min nog meer het recht op besmetten verdedigen. Zij willen dat een aantal mensen die besmettingsgevaar opleveren, het recht hebben dat te doen. Ik kan dat niet anders interpreteren.

De voorzitter : Minister Detiège heeft het woord.

Minister L. Detiège : Mijnheer de voorzitter, ik heb nog een paar opmerkingen, onder meer aangaande de uitspraken van mevrouw Aelvoet in verband met het uit de weg gaan van het conflict.

Naar aanleiding van het debat dat in de zomer startte, ontstond er een briefwisseling tussen collega Tobback en mijzelf, waarbij hij onder meer bedenkingen formuleert en conclusies vraagt aangaande de **aanwervingsvoorwaarden** bij de rijkswacht. De wetenschappelijke stuurgroep heeft mij een aantal opmerkingen overgemaakt. Eén daarvan is dat van de gelegenheid moet worden gebruik gemaakt om erop te wijzen dat bepaalde aandoeningen als reden tot ongeschiktheid worden aanvaard zoals bijvoorbeeld collocatie in een psychiatrische instelling, ongeacht de duur, en syfilis die nu perfect behandelbaar is en dat een grondige herziening van de tabellen te verantwoorden is. Deze informatie maakten wij over aan de minister. Ik zei reeds dat een bijkomende publicatie over de situatie zal worden bezorgd. Dat is nu in volle evolutie en het mag dus niet worden gezegd dat hieraan geen gevolg wordt gegeven.

Wat de opmerkingen in verband met de testen betreft meen ik dat wij kunnen zeggen dat het AIDS-beleid zoals wij het vooropstellen en waarover wij in de Vlaamse Raad trouwens enkele malen debatteerden naar aanleiding van de begrotingen 1992 en 1993 duidelijk weergeeft wat wij bedoelen met risicogedrag. Indien u dat wenst, zullen wij u dienaangaande overigens een aantal folders bezorgen, die duidelijk maken wat veilig vrijen betekent. Wij geloven ook niet dat een rijkswachter als plicht heeft seksuele betrekkingen te hebben met zijn collega's; dat is werkelijk niet nodig en moet dus ook niet in de voorwaarden worden opgenomen.

De heer F. Van den Eynde : Van karikatuur gesproken!

Minister L. Detiège : Zo gaat u ook te werk.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Collega's, u hoorde het voorstel van de heer Annemans om de vergadering te schorsen.

De heer G. Annemans : Mijnheer de voorzitter, ik wens dit verzoek terug in te trekken. Inderdaad, wij hebben ons beraden na het betoeg van de heer De Groot en vooral van mevrouw Aelvoet. Het betoeg van de mij tot hertoe onbekende mevrouw Maximus is toch niet zo belangwekkend om een schorsing aan te vragen.

Interpellatie van de heer E. De Groot tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister bevoegd voor de Gezondheidsinstellingen, over de AIDS-preventie

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Groot tot de Vlaamse minister bevoegd voor Gezondheidsinstellingen, over de AIDS-preventie.

De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, waarde collega's, misschien stamp ik wel een open deur in, maar toch durf ik zeggen dat onze gezondheid nog steeds ons hoogste goed is.

Al maakt de vooruitgang van geneeskunde en farmacie het mogelijk ziekten te genezen en de kwaliteit van het leven van de chronische zieken te verbeteren, toch berusten de meest behandelingen op de medewerking van het menselijk immuunsysteem.

Wanneer we onze aandacht op AIDS richten, dan bestaat het diabolische van deze aandoening erin dat zij het natuurlijk afweermecanisme van het menselijk lichaam volledig vernietigt. Onze klassieke behandelingsmethoden tegen de gevolgen van deze vreselijke ziekte schieten dan ook tekort.

De bestrijding van het AIDS-virus

zelf is op dit ogenblik een onmogelijke zaak. Enerzijds is dit het gevolg van het feit dat er verschillende virussen bestaan, en anderzijds omdat deze verschillende vormen nog mutaties zouden ondergaan. De ontwikkeling van een anti-AIDS-vaccin is daarom nog niet voor morgen.

Hoe verschrikkelijk de aandoening ook is, toch blijkt de voorkoming ervan eerder eenvoudig : een degelijke controle van bloed bestemd voor transfusie en van donororganen, het gebruik van steriele naalden, hygiënische maatregelen in de medische sector, een monsgane relatie met een niet-besmette partner of het gebruik van condoms wanneer men meerdere seksuele partners heeft.

Het komt er dus op aan een professionele of dagdagelijkse levenshouding en routine aan te leren om zich afdoende te beschermen tegen de verschrikking van deze tijd.

Op het medisch-professionele vlak meen ik dat in ons land afdoende maatregelen worden genomen om besmettingen te voorkomen. Het Belgische Rode Kruis biedt ons trouwens voldoende garantie wat transfusiebloed en afgeleiden betreft. De problemen stellen zich voornamelijk wat onbeschermd seksuele risicoccontacten en gebruik van besmette naalden door drugsgebruikers betreft.

Daar waar de seropositiviteit vroeger beperkt was tot zogenaamde risicogroepen, zoals homo's en drugsspueters, blijkt uit de stijging van het aantal seropositieven dat hoe langer hoe meer ook hetero-sexuelen worden besmet.

De overheid staat hier voor een fundamentele keuze : ofwel zegt zij dat het allemaal nog niet zo erg is, omdat het aantal overlijdens te wijten aan AIDS miniem is in verhouding tot de globale mortaliteit, ofwel beseft zij dat zij afdoende maatregelen moet nemen om over enkele jaren niet in de situatie te verzeilen die nu reeds kenmerkend is voor sommige Afrikaanse landen.

Merkwaardig is het dat AIDS voor zeer verschillende reacties zorgt bin-

nen onze maatschappij. Moeten we niet enerzijds vaststellen dat bepaalde paniekreacties als gevolg hebben dat sommigen de seropositieven systematisch willen opsporen en maatschappelijk isoleren ? En is het anderzijds niet zo dat voor het merendeel van onze landgenoten de AIDS-problematiek nog altijd een **ver-van-mijn-bed-show** is ?

Omdat men in verband met AIDS de dingen bij hun naam moet noemen, moet degene die deze problematiek **aankaart** er zich vaak ook voor hoeden om in een vergadering geen bron van hilariteit te zijn.

De hiervoor geschetste mentaliteit zorgt ervoor dat de taak van **degenen** die zich voor AIDS-preventie inzetten bijzonder moeilijk wordt. Permanente voorlichting dringt zich op om onze medeburgers bewust te maken van het gevaar dat velen van hen bedreigt en om hen ervan te overtuigen om de nodige, zij het eenvoudige, voorzorgsmaatregelen te nemen.

Het is dan ook met grote tevredenheid, mevrouw de minister, dat wij hebben kunnen vaststellen dat u zich wilt inzetten voor AIDS-preventie. Alleen het voortdurend de aandacht trekken op het probleem kan tot overtuiging leiden.

Vooraf de jongeren, die meestal geen vaste partner hebben, maar wel in de hedendaagse maatschappij seksueel actief zijn, moeten daarbij de doelgroep zijn.

In de praktijk stelt men vast dat ook bij diegenen die zoals men zegt tot de jaren van verstand gekomen zijn risicogedrag veel voorkomt. Emotionele situaties schakelen voor velen onder ons de grijze cellen die zich in de hersenpan bevinden uit.

AIDS-preventie moet dan ook rekening houden met de mens zoals hij is en niet zoals hij volgens sommige moralisten zou moeten zijn. In Vlaanderen zullen dan ook nog talrijke taboes moeten worden doorbroken om iedereen bewust te maken van de dagdagelijkse realiteit. Naast de voortdurende voorlichting en overtuiging moet men ook komen tot de finaliteit van de AIDS-preventie. Ik bedoel

De Groot

daarmee dat het niet voldoende is dat men weet dat men bepaalde middelen dient te gebruiken om AIDS te voorkomen, maar dat die middelen ook voldoende beschikbaar moeten zijn. Men moet hierbij vaststellen dat vele medeburgers nog altijd door een vlaag van verlegenheid getroffen worden wanneer zij in een apotheek of zelfs in een grootwarenhuis **condomen** dienen aan te schaffen. Vaak denkt men daarbij nog in de aard van wat gaan ze van mij denken ?

Verder stelt men in de medische praktijk vast dat tal van seksuele contacten niet gepland waren en de behoefte zich voordoet op een moment dat apothekers en warenhuizen gesloten zijn. Zelden begeeft men zich in dergelijke gevallen naar de apotheker van wacht.

De voor de hand liggende oplossing bestaat erin dat men in tal van openbare gebouwen en horecazaken automaten zou plaatsen. Het is echter zo dat de nu reeds geplaatste automaten voor de betrokken firma's economisch niet rendabel zijn, zodat men zich moet afvragen of de overheid hier geen impuls moet geven om de automaten toch te plaatsen. Overleg tussen de bevoegde federale en regionale ministers om dit probleem op te lossen, lijkt mij eveneens noodzakelijk.

Ik meen trouwens dat de minister zich daarstraks reeds in die zin heeft uitgesproken.

Aangezien de kans om een AIDS-besmetting op te lopen groter wordt, naarmate er meer seropositieven zijn, dient er ook een oplossing gevonden te worden voor het gebruik van besmette naalden en spuiten door drugsgebruikers. Het oplossen van dit probleem is heel wat moeilijker omdat te nemen maatregelen in geen enkel geval een goedkeuring van het drugsgebruik mogen laten uitschijnen.

De experimenten in Nederland, met ruilcentra voor spuiten en naalden voor verslaafden, blijken geen positief resultaat opgeleverd te hebben. Daar zou men nu eerder opteren

voor een bredere diffusie van het voornoemde injectiemateriaal.

Tot slot wil ik erop wijzen dat het stelselmatig screenen van personen op seropositiviteit, zonder dat zij er vrijwillig in toegestemd hebben, in strijd is met de rechten van de mens en dat het stigmatiseren en **maatschappelijk isoleren** van seropositieven daarenboven tegen de preventie ingaat. Men moet immers voorkomen, onder meer door een professionele begeleiding, dat de seropositieven, nu alle hoop toch vervlogen is en zij zich geen medeburgers meer zouden voelen, door risicogedrag derden zouden besmetten.

Graag had ik van mevrouw de minister een antwoord gekregen op de volgende vragen :

Ten eerste, heeft u reeds stappen gezet om de verspreiding van automaten aan te **moedigen** of te bevorderen ?

Ten tweede, pleegt u overleg met de nationale minister van Volksgezondheid om terzake tot een daadwerkelijk resultaat van de preventie-actie te komen ?

De voorzitter : Mevrouw Maximus heeft het woord.

Mevrouw L. Maximus : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik sluit me aan bij de bezorgdheid van de heer De Groot aangaande het groeiend aantal HIV-besmettingen in ons land.

Mevrouw de minister, ik deel ook zijn tevredenheid over de impulsen die u, in overleg met de gespecialiseerde organisaties aan de AIDS-preventie hebt gegeven. Ik geloof inderdaad dat een goed AIDS-beleid moet stelen op de ervaring van mensen, die sinds jaren in de sektor actief zijn.

De toename van het aantal **seropositieven** in ons land bewijst jammer genoeg dat een bijsturing van het preventiebeleid absoluut noodzakelijk is en dat een geïntegreerde aanpak in de plaats moet komen van goed bedoelde fragmentaire initiatieven, die blijkbaar niet het verhoopte succes hebben gekend.

Het voorstel van de heer De Groot is zeker positief en biedt een eerste antwoord op een probleem waarnaar hij in zijn tekst verwijst, namelijk de verlegenheid bij de bevolking om zich condooms aan te schaffen. Ik meen dat het er in de eerste plaats op aan komt het condoom als **voorbehoedsmiddel** in ere te herstellen. Het is in onbruik geraakt door het gemak waarmee orale contraceptiva worden gebruikt. Men heeft uiteraard niet kunnen voorzien dat de promotie voor de veilige orale contraceptiva voor gevolg zou hebben dat een middel dat niet alleen contraceptief werkt maar ook beschermt tegen seksueel overdraagbare ziekten in onbruik zou geraken. en we ons daardoor meer bloot zouden stellen aan een op dat ogenblik ongekende ziekte.

Vooraf jongeren moeten we terug vertrouwd maken met het condoom en hen de weg naar de apotheek leren vinden. Ten aanzien van het aanschaffen van orale contraceptiva bestaat bij ons geen enkel probleem, zij zijn cultureel aanvaard. Moeders kopen ze gewoonlijk zelfs voor hun dochters ; dramatisch is wel dat vaders er minder aan denken om condooms voor hun zonen aan te kopen, als die daarvoor zelf nog te verlegen zouden zijn.

Ik geloof ook dat de apothekers zich aan **de** nieuwe situatie moeten aanpassen ; heel wat jongeren die de eerste stappen naar de apotheek zetten verklaren immers dat ze vaak slecht ontvangen worden en op vreemde reacties botsen bij de apothekers. Daaraan kan, zeker wat worden gedaan.

Uiteraard kan het plaatsen van condoomautomaten tegemoetkomen aan situaties waarin jongeren onvoorbereid tot seksuele relaties overgaan. Wij moeten er echter voor zorgen dat de jongeren het condoom als een normaal iets beschouwen zodat zij het ook meer bij zich zouden hebben. Het is immers verkieslijk dat zij het zich zouden aanschaffen op een wijze die garant staat voor de kwaliteit. Zulks is minder zeker bij de aanschaf aan automaten in openbare lokalen ; misplaatste grappen zouden de kwali-

Maximus

teit van de condooms kunnen verminderen en een valse veiligheid in de hand werken.

Het komt er dus wat mij betreft in de eerste plaats op aan jongeren te doen inzien dat het condoom een middel is dat cultureel aanvaard is. Zoals het orale middel bij de apotheker wordt aangekocht, mogen zij ook niet geremd zijn in het aanschaffen van dit middel.

Mijnheer De Groot heeft gelijk. Ik ben het met hem eens dat de school een rol kan en moet spelen bij het doorbreken van het taboe rond AIDS. Ze moet ervoor zorgen dat seksualiteit in zijn geheel bespreekbaar wordt. Het is jammer vast te stellen dat, hoewel sexuele voorlichting reeds sedert jaren deel uitmaakt van de leerprogramma's, er op dit vlak zo weinig gebeurt. Alles hangt louter af van de ingesteldheid van de leerkracht die al of niet vindt dat hij ter zake een verantwoordelijkheid draagt tegenover de jongeren en de maatschappij. Sommige leerkrachten zijn de verlegenheid ten aanzien van sex blijkbaar zelf nog niet te boven gekomen en voelen zich dus zeker niet geroepen om aan voorlichting te beginnen.

Ik wil hier een lans voor het geven van sexuele opvoeding in de school door leerkrachten die daartoe speciaal zijn opgeleid zodat de verlegenheid in het algemeen uit de wereld zou worden geholpen.

AIDS-preventie vereist ontegensprekelijk een gedragsverandering bij volwassenen en die zal zeker niet van vandaag op morgen worden gerealiseerd. Bij jongeren evenwel is een veel sneller resultaat mogelijk als zij, vooraleer ze sexueel bedrijvig worden, worden voorbereid op een gezonde en veilige seksbeleving, waarbij alles bespreekbaar moet zijn. Alleen op die wijze zullen wij bouwen aan een samenleving waarin de familiale verhoudingen niet langer worden gekenmerkt door schaamte, schroom of vrees zoals spijtig genoeg op dit ogenblik nog te veel het geval is. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer De Man heeft het woord.

De heer F. De Man (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de Belgische en de Vlaamse overheden hebben de voorbije jaren inzake preventie en voorlichting veel te weinig gedaan. Niet alleen het Vlaams Blok zegt dat, dat wordt ook gezegd door de Hoge Raad voor de Coördinatie van de AIDS-bestrijding, door Professor Van Hove van de **UIA** — na zijn studie ter zake bij de jongeren —, door het AIDS-team, de **AIDS-telefoon**, het Leuvense **HIV-integratiecentrum**, de „The Foundation”, enzovoort.

Wanneer ik de persknipsels daarover bekijk, stel ik vast dat het van 1987 tot 1992 bijzonder droevig gesteld was met de voorlichting. Gedurende vijf jaren heeft men eigenlijk enkel maar een paar miskleunen, onder meer kleinere campagnes van de heren Weckx en door sommige van zijn collega's, gerealiseerd en verder niets.

Men zou kunnen denken dat daarvan in het Vlaams onderwijs veel werk wordt gemaakt, vooral omdat de jeugd er het eerste slachtoffer van is, aangezien het drugsgebruik bij de jeugd tegenwoordig nogal is uitgebreid en de jeugd veelvuldige en gevarieerde sexuele contacten heeft.

Op mijn vraag tot minister Van den Bossche over de AIDS-voorlichting in de scholen antwoordde hij mij op 31 juli 1992 dat er geen gegevens zijn over hoeveel scholen precies van dit aanbod inzake AIDS-voorlichting gebruik maken. Het is toch eigenaardig dat een minister van Onderwijs zelfs niet weet in hoeveel scholen het pakket informatie, om de jongeren voor te lichten over de risico's die zij lopen, werkelijk wordt gebruikt.

Welnu, dat is voor mij de aanleiding te zeggen dat die jarenlange laksheid niets anders dan misdadig kan worden genoemd.

Blijkbaar mocht preventie in dit land niet veel kosten. Immers, vorig jaar werd volgens de AIDS-Liga 4 frank

per Vlaming aan AIDS-voorlichting besteed. Dit jaar wordt dat 6,5 frank, dat geeft voorwaar een stijging met 2,5 frank. In vergelijking met onze buurlanden stel ik vast dat de voorlichting in Nederland 36 frank zou bedragen en in Frankrijk 22 frank, wat toch veel meer is.

In september 1992 pakt minister De-tiège uit met een grootscheeps campagne, waarbij ongeveer drie miljoen folders in alle brievenbussen van Vlaanderen terecht komen.

Graag zou ik van de minister vernemen of dit ook in Brussel gebeurt ; ik meen dat de brochure daar nog niet werd verdeeld.

Ook de folder — met het beeld van een bekend persoon — is eens te meer een voorbeeld van de enigszins eenzijdige aanpak van het **AIDS-probleem**. Inderdaad, deze folder vermeldt niet dat de meeste seropositieven zullen sterven, dat het tot hiertoe wetenschappelijk reeds vaststaat dat meer dan 60 procent van de seropositieven zullen sterven aan hun ziekte. Door vooral paniek te willen vermijden, wordt de domper gezet op dit probleem. Deze folder vermeldt niet dat in dit land reeds 20.000 mensen besmet zijn. Men hecht dus eens te meer meer belang aan het feit dat er geen paniek mag ontstaan dan aan een correcte voorlichting.

In bedoelde brochure wordt niet gewezen op de waarde van de monogame relatie ; dat wordt niet eens vermeld. Integendeel, men zegt aan de jongeren : u moet zoveel mogelijk vrijen met zoveel mogelijk partners, al dan niet anaal — zo is in de brochure gesteld — maar u moet een condoom gebruiken.

U zal in die folder niet lezen dat men bijvoorbeeld kan besmet worden via moedermelk, door tongzoenen. Wanneer het speeksel bloedsporen bevat, kan men immers ook door tongzoenen besmet geraken. Ook daar heeft de minister helemaal niet van gehoord ; ook ter zake bent u vaag.

Bovendien zegt u — en dat vind ik zeer erg — : “Als het niet anders kan, dan moet men zijn drugsspuit

De Man

maar vakkundig leren ontsmetten door in de spuit tweemaal bleekwater op te trekken.”

Welnu, als dit een boodschap is voor de jeugd, dan ben ik werkelijk geschandaliseerd ! Dit kan, mijns inziens, helemaal niet.

Minister Detiège : U verkiest de besmetting !

De heer F. De Man : Neen, mevrouw, maar wanneer men over het drugsprobleem spreekt en het verband daarvan met AIDS, dan moet men eerst en vooral aan de jongeren zeggen dat men geen drugs gebruikt ; maar men zegt niet aan jongeren : “Als het niet anders kan, trek dan bleekwater op in uw spuit”. Dit vind ik gewoon waanzinnig !

Het Vlaams Blok wil echter niet alleen kritiek geven ; wij hebben eveneens een aantal voorstellen, die ik bondig zal toelichten.

Wij zeggen dat er bij de jeugd een intensieve campagne moet worden gevoerd, omdat voornamelijk de jeugd drugs gebruikt en veelvuldige seksuele contacten heeft. Wij menen dat in elk van de leerjaren van het middelbaar onderwijs er telkens een les moet gegeven worden uit een lessenpakket van zes, aangezien het om zes leerjaren gaat.

Men moet de jongeren zonder schroom en zonder taboes inlichten over alle aspecten van AIDS, drugs, hygiëne, sexualiteit, **relatiebekwaamheid** en over de waarde van een evenwichtige en monogame relatie. Men moet ze ook uitleg geven over bloedtransfusies, enzovoort.

Ook de volwassenen moeten uiteraard worden voorgelicht. Het is een schande dat dit gedurende vijf jaar niet is gebeurd. Gelukkig gebeurt er nu wel iets.

Elk jaar opnieuw moet er een campagne worden gevoerd en moet de bevolking op de hoogte worden gebracht. Elk jaar moet men dus een multimediacampagne voeren.

Ook de risicogroepen hebben recht

op specifieke campagnes. We denken hier aan prostitueés, aan **drugsgebruikers**, aan mensen die naar risicogebieden reizen, zoals zwart Afrika. Dit zal waarschijnlijk ook weer worden beschouwd als een uitsluiting . . .

De AIDS-telefoon moet meer uren per week te contacteren zijn. Er moet gedurende langere tijd meer personeel zijn. Ikzelf heb als test een aantal keer getelefoneerd. Het kan niet dat men vele malen moet proberen vooraleer men contact kan leggen. Ook hier moeten dus meer middelen ter beschikking worden gesteld.

De overheid moet volgens ons in alle grote steden anonieme centra inrichten waar men zich kan laten voorlichten over AIDS en waar men gratis een test kan laten uitvoeren. Hiervoor zijn twee redenen : ten eerste, men heeft er alle belang bij dat mensen zich niet laten testen via een bloeddonatie aan het Rode Kruis — men begrijpt waarom — en, ten tweede, een aantal burgers die risicoccontact hebben gehad, zullen zich daar waarschijnlijk sneller laten testen dan bij de huisarts, die ze misschien niet op de hoogte willen brengen van het feit dat ze een **risicoccontact** hebben gehad.

De maatschappij moet dus een maximum aantal kansen tot testen bieden want wie seropositief is, en dit niet weet — en dit vergeet men blijkbaar — zal die levensgevaarlijke besmetting blijven doorgeven.

Mijnheer de voorzitter, ik besluit. Net zoals voor het **Sint-Michielsakkoord** geven wij de minister 4 op 10. Zij voert een campagne, maar het is geen goede campagne en daarom deze buis van het Vlaams Blok. (**Applaus bij het VB**)

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister L. Detiège (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, U weet dat inderdaad sinds 1987, toen minister Demeester bevoegd was voor Volksgezondheid er geen grote campagne meer is gevoerd. Het brede publiek werd sindsdien door de overheid niet meer geïnformeerd. Uit de praktijk blijkt dat het moeilijk is voor een leek

om zich op basis van mediaberichten alleen een mening te vormen. De huis aan huisfolder die werd rondgedeeld, bevat informatie over de wijze van besmetting. Hij geeft ook aan wat men moet doen om niet besmet te worden. Er zijn nog altijd een aantal myten die de ronde doen zoals het feit dat AIDS veroorzaakt wordt door muggen of door zoenen of door het gemeenschappelijk gebruik van eetgerief. Het is belangrijk dat die fabels de wereld worden uitgeholpen. Er wordt nogmaals duidelijk gesteld dat iedereen die met verschillende partners seksueel contact heeft risico loopt. Wij wijzen door ook op de voordelen van een monogame relatie aan. Of dat binnen of buiten het huwelijk moet gebeuren, moet u naar uw eigen zeden en gebruiken oordelen, mijnheer De Man, ik bemoei mij daar niet mee.

Ook op het besmettingsgevaar door het gemeenschappelijk gebruik van injectienaalden werd gewezen omdat wij menen dat het beter is te wijzen op die problemen. Ook in België zijn de intraveneuse drugsgebruikers, zoveel mannen als vrouwen, een **belangrijk** ke risicogroep. Daarom werd dit element in de folder aangehaald. De folder is natuurlijk niet volledig. Daarom zullen wij in het begin van de maand november een **AIDS-beleidsnota** uitgeven die veel uitgebreider is dan de eerste folder. Zij zal in de Vlaamse Raad ter sprake worden gebracht.

Er is een evolutie waar te nemen wat de risicogroepen betreft. Zoals de heer De Groot zojuist heeft gezegd, weten velen dat er een probleem is. Maar, het gebruik van de condoom neemt weinig of niet toe.

Veilig vrijen, is inderdaad de enige goede oplossing, vandaar ook dat wij in de komende periode zullen trachten het condoomgebruik aan bod te brengen.

Wij zijn ons ervan bewust dat in België niet ieder individu een strikt monogame relatie heeft. Wij hebben geconstateerd dat een aantal mensen in België meer dan één partner heeft, zij het alleen al door het aantal echtscheidingen. Dit is niet mijn fout. Ik

Detiège

meen dat wij zeker de jongeren moeten wijzen op het feit dat zij, wanneer zij naar een vaste relatie streven en wanneer zij vaak een aantal relaties na elkaar hebben gehad, ook risico's lopen. Vandaar dat wij die boodschap aan de jongeren wilden overbrengen. Ik sluit mij dan ook aan bij wat de heer De Groot daarjuist heeft gezegd.

Het condoomgebruik in Vlaanderen is niet populair. Er wordt vaak uitgegaan van het feit dat de bevolking weet heeft van het bestaan van het condoom, en dat de mensen het condoom dan ook zouden gebruiken. Dit is niet het geval, zeker niet als **anti-conceptief** middel. Wij beschikken over enkele gegevens, waaruit blijkt dat circa tien percent van de volwassenen die zich willen beschermen tegen zwangerschap of sexueel overdraagbare aandoeningen zoals AIDS en ongeveer één op drie tot één op tien, naargelang de leeftijd van de jongeren, het condoom gebruiken.

Vlaanderen is in zijn **anti-conceptie**-methodes van het gebruik van traditionele middelen zoals oppassen of periodieke onthouding meteen overgestapt naar wat de moderne methode werd genoemd, de hormonale en intra-uterine anticonceptie. Men heeft in feite een stap gezet over condoom en diafragma en uit de enquête die in 1987 door het departement werd gevoerd, bleek ook dat slechts vier percent van de respondenten zich bewust tegen AIDS willen beschermen door het gebruik van een condoom. Het **UIA-onderzoek** bij jongeren waarnaar wordt verwezen, toont bovendien aan dat één derde van de ondervraagde jongeren condooms storend vindt, de helft vindt het onnatuurlijk en 18 percent noemt een condoom een teken van wantrouwen.

Het condoom dat bij ons vaak verbonden is met allerlei negatieve connotaties zoals vluchtige sex, hoeren, prostitutie, promiscuïteit wordt bovendien vaak geassocieerd met gevaar.

Uit opiniepeilingen blijkt dat geïnfor-

meerd zijn niet automatisch betekent dat men zijn gedrag aanpast. Ook de cijfers in verband met het **condoom**-verkoop in België bewijzen dat.

In 1986 werden in België ongeveer 6.500.000 condooms verkocht. In 1990 was dat 10.260.000 Dit is dus een langzame stijging van jaar tot jaar maar in verhouding toch zeer laag. De verkoop buiten de apotheken, zoals bijvoorbeeld via condoomautomaten, bedroeg in 1986 ongeveer 20 percent terwijl dit nu 18 percent is.

Hoewel uit een Dimarso-enquête van 1990 blijkt dat 73 percent van de ondervraagden van mening is dat er condoomautomaten op publieke plaatsen, zoals bars en ontmoetingsplaatsen, zouden moeten worden geplaatst, hebben recente initiatieven met condoomautomaten in Antwerpen en in Gent niet de gewenste resultaten opgeleverd.

We hebben er het besluit uit getrokken dat in de eerste plaats een **mentaliteitsverandering** nodig is en dat wij daarmee in het beleid rekening moeten houden.

In de beleidsnota ronds **AIDS-preventie**, die ik binnenkort aan de Vlaamse Raad zal voorleggen, wordt deze strategie toegelicht en worden andere initiatieven op korte en langere termijn voorgesteld.

Meer bepaald de verspreiding van automaten is een van de voorstellen voor de condoomcampagne die wij volgend jaar zullen lanceren. Uitgangspunt daarbij is dat het plaatsen van condoomautomaten slechts zin heeft in het kader van een veel bredere campagne, dat de inspanning lang genoeg moet volgehouden worden en vooral zin heeft als signaal.

Een sensationele stijging van de verspreiding van condooms, louter door het plaatsen van automaten, mag dan ook niet verwacht worden. Ook al omdat bijvoorbeeld in scholen en bij een deel van de ouders nog grotere weerstanden bestaan.

De promotie van het condoom als beschermingsmiddel is zeker geen gemakkelijke zaak. Voorlichting en preventie hebben af te rekenen met

weerstanden. Campagnes hebben vaak weinig succes, omdat ze juist met deze weerstanden geen rekening houden.

Zelfs met de negatieve beeldvorming erover, valt het condoom in Vlaanderen toch niet als **voorbehoedsmiddel** af te schrijven. Er bestaan immers andere produkten die op zichzelf niet erg aantrekkelijk zijn en toch vlot worden verkocht, dit op grond van marktstudies en van smakelijkere beeldvorming. Ik hoop dat u mij toestaat die terminologie hier aan te wenden.

Waarom zou roken een beter bewijs van mannelijkheid zijn dan het gebruik van een condoom ? Over deze vragen zou men zich moeten buigen met mensen uit de reclamewereld. Het condoom zou een banaal en alledaags gebruiksmiddel moeten zijn. Het zou moeten worden aanvaard als leuk en niet als iets wat men amper bij de apotheker durft vragen. Het moet zichtbaar zijn. In die richting moeten wij werken.

Promotie is zinloos als condooms niet op vele plaatsen ter beschikking komen. Ik denk aan cafés, dancings en dergelijke. Men vindt niet op alle plaatsen en tijdstippen de mogelijkheid om naar een apotheek te gaan. In Frankrijk zijn daarom op verscheidene plaatsen aan de buitenkant van de apotheek condoomautomaten geplaatst.

In ons land kunnen meer condoomautomaten worden geïnstalleerd. In West-Duitsland wordt twintig percent van de condooms via automaten verkocht. In Nederland bedraagt dit zes percent. Voor België zijn geen cijfers beschikbaar over het aantal geplaatste automaten. De producenten zeggen ons dat de markt in Vlaanderen op dat vlak vrijwel dood is.

In ons land is het in ieder geval slecht gesteld met de verspreiding van condoomautomaten. Niet zo lang geleden zagen Belgen condoomautomaten slechts in het buitenland, in de Raststätte langs de Duitse autowegen bij voorbeeld. In feite kan men slechts sinds twintig jaar spreken over

Detiège

het condoom als **voorbehoedsmiddel**. Tot 1973 was het condoom in België immers een verboden produkt.

Het ministerieel besluit dat aan die toestand iets veranderde, veroordeelde het condoom tot een verborgen bestaan in de apotheken en verbood op dat ogenblik nog steeds de reclame. Het behoorde immers tot de categorie reclame die juridisch met abortus verbonden werd.

De verkoop werd pas versoepeld in 1986 in het kader van de maatregelen die toen werden genomen om AIDS te voorkomen. Waarschijnlijk is dat ook een van de redenen waarom men in ons land veel trager reageert dan elders.

Vandaar dat wij voor februari 1993 een condoomcampagne hebben gepland die zich in samenwerking met de AIDS-telefoon zal richten tot de volledige bevolking. Wij zullen de diverse media inschakelen maar ook de apotheken, de artsen, de jeugdcentra en andere openbare plaatsen. Want zowel artsen als apothekers zeggen ons dat het nog altijd met een zekere schroom is dat men condooms gaat kopen en dat het dus dikwijls op voorschrift van een geneesheer is dat men de condooms komt vragen. Er blijft dus nog altijd een drempel voor het kopen van condooms.

Wij zullen ook trachten in dat kader de problematiek te benaderen want niet alle firma's die condooms produceren, hebben graag de binding met de AIDS-problematiek. Zij wensen dat het ook als anti-conceptie zou kunnen worden gepromoot. In ons land is dit tot op heden nog niet gebeurd waarschijnlijk omdat hier nu eenmaal pas sinds 1973 condooms zijn toegelaten en pas sinds 1986 volledig in de openbaarheid hebben gebracht.

Wij zullen dus volgend jaar een **condoorn-campagne** voeren in aansluiting met de campagne die we hebben gevoerd en waarop in grote mate positief is gereageerd. IPAC en anderen hebben inderdaad die zich met de AIDS-problemen bezig houden, heb-

ben inderdaad duizenden positieve reacties ontvangen. Ik krijg er ook andere. Men wenst mij op bepaalde ogenblikken een warme plaats in de hel toe. Ik heb daar echter geen problemen mee. Wij menen dat het altijd belangrijker is om te proberen in positieve zin te werken, dan te zeggen dat er van 1987 tot nu eigenlijk niets gebeurd is.

De voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor haar zeer volledig antwoord. U kon vaststellen dat het volledig in mijn denkrichting lag. Ik concludeer dat we ons binnen de Vlaamse Raad allemaal bewust zijn van de nood aan een doorgedreven **AIDS-preventie-campagne**. Van verschillende zijden wordt de noodzaak gezien om permanent aan de **AIDS-preventiecampagne** te werken.

Mevrouw de minister, ik besef uiteraard goed dat het plaatsen van automaten weinig resultaat zal opleveren zonder een grote **voorlichtingscampagne**. Ik had het in mijn interpellatie dan ook over voorlichting, overtuiging en beschikbaarheid. Als arts stel ik dagelijks vast dat men moet blijven voorlichten. Jongeren geloven gewoon nog niet dat AIDS zo gevaarlijk is. De AIDS-patiënten vormen zo'n kleine fractie van het aantal ziektegevallen dat men de ziekte niet ernstig neemt. De ziekte is trouwens ook lange tijd onzichtbaar aanwezig.

Naar mijn mening moet men de jongeren ervan doordringen dat een condoom ook bescherming biedt tegen tal van andere seksueel overdraagbare ziekten. Sommige van deze andere ziekten kunnen zelfs steriliteit tot gevolg hebben. AIDS is nog zo'n vaag gevaar dat informatie over die andere ziekten jongeren misschien beter kan overtuigen om beschermende maatregelen te treffen.

Hoewel het voor een groot stuk vechten tegen de bierkaai is, meen ik dat alleen permanente voorlichting risicogedrag bij vele van onze landgenoten kan voorkomen.

De voorzitter : De heer De Man heeft het woord.

De heer F. De Man : Mevrouw de minister, ik verwacht geen **onmiddellijk** antwoord, maar zou toch willen vernemen hoe het komt dat de brochure in Brussel nog niet is rondgedeeld. U zei dat de condoomautomaten die her en der in Antwerpen en Gent werden geplaatst niet de gewenste resultaten hebben opgeleverd. Het zou mij interesseren de resultaten van de studie daaromtrent te ontvangen.

De voorzitter : Minister Detiège heeft het woord.

Minister L. Detiège : Mijnheer de voorzitter, voor Brussel speelt natuurlijk het feit van de twee gemeenschappen. Ik meen dat in de toekomst het probleem van de verdeling in Brussel in overleg met de ministers Thys en Chabert moet worden geregeld. Ik moet het natuurlijk bij mijn eigen bevoegdheid houden, maar wat de uitgaven voor brochures betreft, meen ik dat andere landen, bij voorbeeld Nederland, meer uitgeven voor dit soort publikaties.

Ik meen dat wij inderdaad naar een verhoging van de middelen voor de AIDS-bestrijding per hoofd van de bevolking moeten toewerken.

Wij treden vaak op een andere wijze naar buiten. In ieder geval proberen wij voor bepaalde projecten samen te werken. Dat gold onder meer voor de promotie van het condoom aan de kust tijdens de zomerperiode. Die campagne werd niet door ons georganiseerd.

Wij wensen de volgende jaren werk te maken van de plaatsing van **condoornapparaten**. Ik zal dan ook naar aanleiding van ons toekomstig debat over het AIDS-beleid zorgen voor de informatie dienaangaande. Ik heb vanmiddag nog de leden van de commissie voor de Gezondheidszorg beloofd een document met inlichtingen over de drug-projecten die tijdens de Europese drugsweek in november op het getouw worden gezet, te overhandigen. Zo zijn er onder meer pakketten bestemd voor scholen en anderen.

Detiège

Er moet nog een hele weg worden afgelegd. Wij zullen trachten het positief beleid ter zake voort te zetten.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door de heer De Groot en mevrouw Maximus werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie van aanbeveling ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens

een volgende openbare vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden.

Ik stel voor het bepalen van datum, uur en agenda voor de volgende openbare vergadering aan het bureau en uw voorzitter over te laten.

Geen bezwaar ? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

--- *De vergadering wordt gesloten om 22.45 uur.*

Trefwoordenregister

Actuele interpellatie

Zie E 40

Actuele vragen

Zie Culturele Centra

Grindbaggeraars

Grindfonds

Huisvestingsmaatschappijen

IMWV

Miskom

N 58

Slibstort

Vaste Boekenprijs

Vlaams-Brabant

Vlaamse Raad voor reclame en sponsoring op radio en televisie

Voeren

Wachtbekken

Wervik-Menen

Adviezen

Zie Ingekomen stukken

AIDS

AIDS-onderzoek bij kandidaat-rijkswachters, blz. 193

AIDS-preventie, blz. 201

Antwerpen

Smeerpip, blz. 170

Arbitragehof

Zie Ingekomen stukken

Autisme

In Vlaanderen, blz. 187

Begrotingen

Zie Ingekomen stukken

Bijlage

Zie Vragen om uitleg

BRTN

Inbreuk op wetgeving inzake reclame, blz. 41

Zie ook Vragen om uitleg

Commissie

Wijziging vaste en plaatsvervangende leden, blz. 11, 53

Commissie Laakbare Praktijken

Zie Motie van aanbeveling

Conseil de la Communauté française

Boodschap constitutie, blz. 53

Culturele Centra

Het personeelstekort in de culturele centra in Vlaams-Brabant, blz. 143

Dialogoog van gemeenschap tot gemeenschap

Zie Motie van aanbeveling

Drinkwater

Kwaliteit en kwantiteit van het drinkwater, blz. 174

E 40 Everberg-Sterrebeek

Aanleg vierde rijstrook op de E 40 tussen

Everberg en Sterrebeek in de richting van Brussel, blz. 144

Grindbaggeraars

Opening van een **kleizone** voor grindbaggeraars in Limburg, blz. 133

Grindfonds

Ontwerp van decreet tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning, blz. 136

Huisvestingsmaatschappijen

Herinvestering van de opbrengst van verkopen door erkende **huisvestingsmaatschappijen**, blz. 135

Hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië

Hoofdelijke stemming, blz. 160

Voorstel van resolutie, blz. 107, 151

IMWV

Nieuw ontwerp van statuten van de Intercommunale Maatschappij voor Watervoorziening in Vlaanderen, blz. 141

Ingekomen stukken

Advies, blz. 9

Arresten van het Arbitragehof, blz. 10

Begrotingen, blz. 7

Begrotingsstukken, blz. 7

Besluiten van de Vlaamse Executieve, blz. 9

Boek van het Rekenhof, blz. 8

Brieven van het Rekenhof, blz. 10

Jaarverslagen, blz. 9

Kennisgeving van de Vlaamse Executieve, blz. 10

Kennisgevingen van het Arbitragehof, blz. 11

Ministerieel besluit, blz. 10

Moties, blz. 9

Ontwerpen van decreet, blz. 7

Opmerking van het Rekenhof, blz. 10

Schriftelijke vragen, blz. 11

Verslag van het Rekenhof, blz. 9

Verslagen, blz. 9

Verzoekschrift, blz. 9

Voorstellen van decreet, blz. 7

Voorstellen van resolutie, blz. 8, 107

Ingetrokken stukken

Voorstellen van resolutie, blz. 8

Interpellaties

Zie AIDS

Antwerpen

Autisme

Drinkwater

Limburg

Noord-zuidverbinding

Smeerpip

Tessenderlo

Vogelstand

Vlaamse Gemeenschap

Jaarverslagen

Zie Ingekomen stukken

Kamer van Volksvertegenwoordigers

Boodschap constitutie, blz. 1

Leden

Berichten van verhindering, blz. 1, 7, 53, 73, 107, 133

Limburg

Noord-zuidverbinding, blz. 179

Miskom

Wachtbekken, blz. 134

Moties

Zie Ingekomen stukken

Moties van aanbeveling

Commissie Laakbare Praktijken, blz. 163

Dialogoog van gemeenschap tot gemeenschap, blz. 161

Taalunie, blz. 169

Zie ook Stemmingen

N 58

Afwerking van de N 58 in Wervik-Menen,

blz. 138

Noord-zuidverbinding

Noord-zuidverbinding in Limburg, blz. 179

Ontwerpen van decreet

Zie Grindfonds

Verdrag betreffende de Europese Unie

Zie ook Ingekomen stukken

Stemmingen

Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft

Boodschap constitutie, blz. 1

Rekenhof

Zie Ingekomen stukken

Scheepsbouwactiviteiten

In Vlaanderen, blz. 8, 107, 156, 158

Schriftelijke vragen

Zie Ingekomen stukken

Senaat

Boodschap constitutie, blz. 1

Slibstort

Slibstortproblematiek, blz. 139

Smeerpip

Vorbereiding van een mogelijke ingebruikneming, blz. 170

Stemmingen

Aangehouden stemmingen (Ontwerpen van decreet)

Verdrag betreffende de Europese Unie, blz. 152

Aangehouden stemmingen (Voorstel van resolutie)

Scheepsbouwactiviteiten in Vlaanderen, blz. 156

Hoofdelijke stemmingen

Vertrouwensstemming regeringsverklaring Vlaamse regering, blz. 31

